

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felolós szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Galimathias.

Budapest, január 16.

(v.) A nemzet legfontosabb és legdrágább joga: a képviselőküldési jog. Hatalmának forrását, szuverén akarata feltétlen fogadalmának biztosítékát ez a jog szolgáltatja. Ha ez a jog valaha elenyészne, elkerülhetetlenül belepusztulna a nemzet szabadsága, egész alkotmányja, sőt állami egyénisége is. E jog sorvadása egyszersmind sorvadását jelentené a nemzet lét minden oszlopos tényezőjének. S e jognak részben való megbénulása csonkává tenné a parlamentárizmus erejét.

A kuriai bíraskodás mégis szemügyre veszi azt a lehetőséget, hogy magasabb erkölcsi célok kedvéért hosszabb vagy rövidebb időre elvonassék a nemzet egy részétől a képviselőküldési joga. Ha ugyanis valaha egy kerület megátalkodottan ragaszkodik a választási korruptióhoz vagy pedig ezt, ha csak egy ízben is, de botránkoztató mértékben üzi, akkor az új jogrend szerint e kerületnek képviselőküldési jogát a parlament bizonyos ideig felfüggesztheti. Látnivaló, hogy ezen a rendelkezésen rajta van a büntető szankció minden jellege. A törvényhozói akarat e rendelkezésnek jogszabályi emelése nélkül nyilvánvalóan az volt, — más nem is lehetett — hogy inkább legyen csonka a népképviselő, sem hogy elmaradjon az erkölcsi megtorlása az olys foku etikai züllésnek, amely szennyével az egész parlamentárizmust megmetélyezheti. A korumpált kerületek pellengérré állítása: ez volt a cél, mely a képviselőküldési jog felfüggesztésének gondolatát inspirálta.

Az ember azt hinné, hogy amikor a törvényhozás ilyen súlyos büntető szankciót állapít meg, amelynek alkalmazása csonkává teszi a parlamentet, akkor a jogszabály vilá-

gosan, minden félreértést kizáró szabatosággal s a legelősebb jogi precízióval van megszerkesztve. Hiszen a népképviselő teljességének vagy csonkaságának kérdése sokkal fontosabb, sem hogy az ebbe vágó jogszabályok bármiféle szerkezeti hibát, homályosságot, felületességből vagy léhaságból eredő defektust megtűnének. Am, aki ilyen hízegő véleményt táplál a kuriai bíraskodás felől, azt ugyan csak durva kézzel rázza fel optimista ábrándjából a kiméletlen valóság.

Imhol az a konkrét eset, amely e keserű elmékedéseket belőlünk kiváltja:

A deési mandátumot etetés-ítatás címén a Kuria megsemmisítette. El kell-e hát most rendelni az új választást: igen vagy nem? Gyerünk kérdést tenni az illetékes tényezők-nél: a házszabálynál és a törvény-nél. Lapozgassunk elsőbbed a házszabályban. A képviselőküldési jog felfüggesztéséről két rendelkezést találunk benne. Eddig még nincs semmi baj. Am a két rendelkezés nemcsak *kettő*, hanem *kétféle* is. Sőt annyira kétféle, hogy *egyikük a másikat merőben kirekeszti*.

A 111-ik szakasz elrendeli, hogy miután a Kuria egy mandátumot megsemmisített, a Ház új választást rendel el; ugyane szakasz szerint az új választás azonban nem rendelhető el akkor, ha a mandátum „vesztegetés, vagy etetés-ítatás okából semmisített meg”; ez utóbbi esetben meg kell indítani az eljárást ama kérdés eldöntésére, vajjon felfüggesztendő-e az illető kerület képviselőküldési joga. Összegezzük hát, mit mond ez a szakasz. Kimondja először azt, hogy mihelyt egy mandátum megsemmisített, azonnal elrendelendő az új választás. Másodszor pedig azt mondja ki, hogy a képviselőküldési jog felfüggesztésének kérdését fel kell vetni, mihelyt akármilyen mértékű vesztegetés vagy etetés-ítatás okából történt a meg-

semmisítés. Akár ezer forintot adtak minden egyes szavazatért, akár csupán egyetlen szavazatot vásároltak meg egy koronáért, akár csömört zabált magába s tökrésszeggé lett minden egyes választó, akár csupán egyetlenegy szavazó polgár kapott legyen egy pohár snapszot és egy falat kalácsot, az mindegy. Ha vesztegetés volt, vagy etetés-ítatás, mindaddig el nem rendelhető az új választás, míg a képviselőküldési jog felfüggesztése tárgyában az eljárás le nem perditült.

Igy szól az egyik paragrafus, a 111-ik.

Hát már most mit szól vajjon a másik, a 115-ik? Hát ez bizony egészen más dolgot mond. Ez azt mondja, hogy a képviselőküldési jog felfüggesztését csakis akkor lehet fontolóra venni s tehát az új választásnak rögtön való elrendelését csakis akkor lehet kimondani, ha *nagymérvű vesztegetés*, vagy *nagymérvű etetés-ítatás* gyakoroltatott. Ilyen esetben a Ház elnöke hivatalból tartozik a képviselőküldési jog felfüggesztése iránt a vizsgálatot elrendelni.

Hogy a két szakasz egymásnak homlok-egyenest ellentmond, bizonyításra sem szorul. A deési ítéletnél maradván, amely a megsemmisítés okául azt fogadta el, hogy kora reggel néhány választó egy-egy pohár papramorgótt ivott a jelölt ur házában, konstátálnunk kell, hogy az etetés-ítatás nem volt nagymérvű. Konstátálnunk kell továbbá, hogy a Kuria ítélete nem is beszél kifejezetten nagymérvű etetésről-ítatásról, pedig a törvény egyenesen meghagyja a Kurianak, hogy ott, ahol nagyobb mérvű etetés-ítatást állapított meg, ezt az ítéletben külön emelje ki, nyilván oly célból, hogy ezzel utmutatást adjon a parlamentnek a kerület ellen való fenyték alkalmazásának megfontolására. Egy szó mint száz, Deesen egy pohár snapszról

T Á R C A.

Kótyavetye Szilágyi Dezsőnél.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: *Véski József.*

(*Szilágyi szülői. — Paradicsom, purgatórium, pokol. — Julius Caesar vagy Augustus? — Az éneklő acél.*)

Zaj veri fel ismét a holt oroszán barlangját. Banális zaj, sivár zaj, kótyavetye zaja. Hej, sokan fordulnak meg ott mostanában erősen dübörgő, önéretes léptekkel s derült mosolygással olyanok, akik még élt az oroszán, hat ökrrel sem lettek volna odahuzhatók.

Ha betoppanna régi lakásába Szilágyi Dezső s ott lenné a kíváncsian fürkésző vásárlókat, akik nem azért sereglenek oda, mert vásárolni akarnak, hanem azért vásárolnak, hogy időzhessenek egy-két órahosszat ott, ahol egykor egy titán szötte vakmerő álmait s dörögtette pusztító villámain, — ha ott teremne hirtelen Szilágyi Dezső a napok óta folyó kótyavetye óráiban, micsoda elsőapadása támadna az arcoknak, micsoda megrémülése a szíveknek, micsoda szapora elfutamodása a lábaknak!

Megállana a küszöbön. A padló megint nyögne gígász testének sulya alatt. A szemöldökfa megint rémüldözve nézne le félelmetes alakjára. S akadna megint dolga annak a szülőzónak, amelyhez emberi kéz aligha nyult az ő

halála óta. Átalakulna az a szülőzö buzogánnyá, amelynek suhogása tüstént kiüzné egy nagy elme gondolatvilágának a templomból a fontoskodva szimatoló, buzgón alkudozó árokat.

Azok a szülőzök, — hát nekik akad-e vajjon vevőjük? Közönséges halandónak a csipőjéig érnek ezek a „hántlik.” A formájuk olyan, mint a popponbírója a kuglizónak. Csak hogy az ártatlan faköpnöyeg tömjött ölmot takar. Van egy-egy jó mázsányi mindegyikük. Én magam akárhányszor két kézzel próbáltam őket megemelni. Az inam majd megszakadt belé, még se birtam felhuzni őket egy arasznyira sem. Az az óriás pedig félkézre kapva egy-egy szülőzöt, úgy dobálózott velük, mint lapdájával a gyerek. Sokszor elgondoltam, egyszer meg is mondtam neki magának, hogy Toldi Miklós volt az utolsó magyar, aki ezekkel a szerszámokkal így eljátszadott volna. Ő meg mosolygásra huzva oroszán-száját, ezt felelte:

— Én se tudnám félkarral a malomkővet magosra emelni.

Majd kis gondolkodás után hozzátette:

— Legalább eddig nem próbáltam.

A szülőzóra tehát aligha akad pályázó. De majd szerteviszik azt a sok egyebet, amit éveken át összegyűjtött: képet, szobrot, kardot, handszár, szőnyegét.

Óh, azok a képek, de sok gyönyörűséget tellett bennük a kétlábu oroszánoknak. Megirtam én azt már, mikor ravatalon feküdt még holt-teteme, hogyan és miért vásárolgatta ő a képeket.

Most azon tűnődnek az emberek, volt-e neki hozzáértése s értékesek-e a festmények. Hát hozzáértése semmi sem volt, de értékesek akadoylik a képek között. Három-négy antikvárius volt az ő képszállítója. Régi kastélyok lebontásakor a padlásokon talált ócska vásznak, licitációkon dob alá került régi képek garmadáját hurcolták fel a lakására ezek a mű-öszerekek, az ő galériájának udvari szállítói. Ócsa pénzben vehették nagyon, mert ugyancsak potom áron adták.

Egyszer, amint feljöttem hozzá, glédába rakva ott állt szemközt az íróasztalával vagy husz darab vászon.

— No, mustráljuk őket végig — biztatott jókedvű mosolylyal.

Hát végigmustráltuk. Pár százéves kép volt valamennyi; sokról sok helyütt le volt repedezve a festék. De jó iskolából valók megannyian. Legtöbbnyire a barok korszakból eredők, nagy színtelőkkel s erős dekoratív hatásúak.

— Hát mennyit adna ezért az egész rakásért? — kérdezte tőlem fürkészgetve.

Szerényen taksáltam a vásárt, hát mondtam ezer forintot.

Felkacagott jóízűen az óriás:

— Tyhü, ennyi pénze tán Wodiáner Albertnek sincsen! Százhusz forintot kér az antikvárius érte, én igérem kilencvenet. Meglássa, a nyakamon marad.

Bizony, így tizével, huszával szaporította ő a galériáját. Háromfél volt elhelyezve ez a galéria.

volt csak szó, tehát *ítátsról* igenis, *de nagyon csekély mértékűről*.

Minék kell hát most történnie?

A Ház elnöke nem teheti át a Kuria ítéletét az állandó igazoló választmányhoz, mely a házszabályok 115-ik szakasza szerint első sorban vizsgálja meg a kerület ellen való fenyték alkalmazásának kérdését. Az elnök ezt csak abban az esetben tehetné, ha *nagymérvű* itatás gyakorlatotott volna, mert a 115-ik szakasz az itatás nagymérvűségéhez köti a képviselőküldési jog felfüggesztésének fontolóra vételét. Ha tehát az elnök nem teheti át az ítéletet az állandó igazoló bizottsághoz, akkor egyebnek kell történnie. Ez az egyéb pedig csakis az lehet, hogy a Ház elrendeli az új választást. Ámde itt beleütközünk egy nevezetes akadályba, amely a 111-ik szakaszban tornyosul elénk. Mert ez a szakasz viszont azt mondja, hogy mihelyt történt itatás, *akármilyen mérvű*, a Ház az új választást nem rendelheti el, hanem megindítja a képviselőküldési jog felfüggesztése tárgyában az eljárást — el ne ájulj, ó szent Kleofás! — a 115-ik szakasz szerint.

Ime ilyen veszekedett ellentmondásai, hézagai, hibái, fonákjai derülnek ki az új jogrendnek már az első alkalmazásnak mézes-heteiben. A décsi ítélet rávilágított a *törvény* szörnnyű fogyatkozásaira. Most meg a *házszabály* testén fakadnak ki az eddigi rejtett sebek. Hiába minden, ekkora jelentőségű, ilyen mélyreható intézményeket nem szabad hevenyészve megcsinálni. Értjük, hogy az ország megundorodott a választási visszaélések ronda orgiáitól. Értjük, hogy lázasan igyekezett a kuriai bíraskodás megteremtésére. De most már meg kell értenie a közvéleménynek és a törvényhozásnak, hogy az új jogrenden rajta van a rögtönzöttségnek minden bosszantó, szégyenítő, ártalmas defektusa. Rossz és homályos a törvény, zürzavaros és bolondul ellentmondásos a házszabály. Ennyi az, ami máreddigelé is kiderült. Pedig a Kuria az ötven petíció közül érdemlegesen még alig intézett el egy-néhányat. Szörnnyűködve gondolunk rá, miféle visszafogottságai az új jogrendnek fognak még cenzurát napfényre kerülni. S egy dologgal legyünk már most tisztában, kormánypártiak és ellenzékiek egyaránt. Mihelyt befejeződik a kuriai bíraskodásnak ez az első kampányja, tüstént hozzá kell látni a tatarozás és tisztítás munkájához. A korrupció dédelgetői amugy

is váltig azt hirdették, hogy nemzetünkben még nincs meg az erkölcsi érettség a tisztá választásokra. Vigyázzunk, nehogy az új jogrend csödjé igazat adjon a korrupció dédelgetőinek.

BELFÖLD.

A képviselőház ülése. Az egész karácsonyi szünet alatt tavaszi idő járt, napos, verőfényes. Az első ülésre azonban megjött a téli zimankó s ha igazi ülés készül, okvetlenül föl kellett volna gyújtani a gázlámpákat az üvegtető alatt. Nagyon sötét volt s az emberek alig láthaták egymást. Minthogy azonban előre volt látható, hogy ez csak olyan ülés lesz, amelyiken pusztán az elnököknek van dolga, takarékoskodtak a gázzal s csak az elnöki dobogóra került két szál égő gyertya. Ennek fakó világágán végezte gróf Apponyi Albert bejelentéseit. Elparentálta melegen Molnár Antalt, bejelentette a szünet alatt történt választásokat, bemutatta a Kuria átiratait az elintéztet petíciókról, sorra vette a beérkezett feliratokat s végeztül a beteg miniszterelnök bécsi távirata értelmében indítványozta, hogy a t. Ház vegye le egyelőre a vármegyei pénztárakra vonatkozó javaslatot a napirendről, pénteken ne tartson ülést, szombaton pedig fogjon bele s honvédelmi miniszter javaslatának tárgyalásába. Ezt az indítványt néhány szóval báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter is pártolta s aztán a t. Ház minden vita nélkül magáévá tette. Szó volt ugyan róla, hogy az ellenzéki pártok csinálnak egy kis napirendvitát s az ülés előtt konferenciára is gyűltek, de a vita elmaradt. Alig félóra alatt vége volt az ülésnek.

A követküldési jog felfüggesztése. A décsi mandátum megsemmisítése újabb, a házszabályoknak és a kuriai bíraskodásról szóló törvénynek ismét néhány ellentét és homályos rendelkezést tette aktuálissá. Ezek a rendelkezések arra az esetre szólnak, ha a mandátumot nagymérvű vesztegetés, vagy etetés-itatás miatt semmisítették meg, s a választókerület képviselői küldési jogának felfüggesztését kell kimondani. Erre az esetre nézve a kuriai bíraskodásról szóló törvény 126. szakasza úgy rendelkezik, hogy ha a Kuria nagymérvű etetés-itatást vagy vesztegetést lát bebizonnyitva, ez az ítéletben külön ki-tüntetendő. A házszabályok 111. §-a pedig eze-ket mondja:

Ha a Kuria ítéletében a választást érvénytelennek mondotta ki, ezen ítélet a Ház elnöke által a Háznak bejelentetik, a Ház új választást rendel, s annak eszközésére az elnököt utasítja.

— — — — —

A lakása falain az egyik rész, ezek voltak az elite-képek. A fürdőszobában óriási rakásokká halmozva a másik rész. Ez volt a középszer, amelyből még lehet válogatni. A harmadik rész a pincében dohosodott. Tán az egérkék is rácsáltak belőlük, ha rájuk jött a hét sovány esztendő.

Nevetve kérdeztem egyszer, minék ez a teméntelen kép, hisz maholnap már a pincében sem akad helyük.

— Sohse aggódjon, — felelte. — Ezek a falak itt: az én galériám paradicsoma. A paradicsomban kevés a hely, de a mennei üdvösségre jogosult is kevés. Künn a fürdőszobában van a purgatórium. Ott már több fér el, mert nem egymás mellett függnek, hanem egymáson hevernek. A pince pedig a gyehenna. Oda ledobálja őket az a marha. (A szolgáját értette.) Még sohse panaszkodott nekem, hogy már nem akarnak elférni.

Volt is hát a falakon egy pár nagyon érdekes kép. Négy női pasztel-fej a dolgozószobája falán szinben és rajzban igazán remek alkotás volt. En a XVIII. század elejének velencei iskoláját véltem bennök felismerni. Szilágyi Dezső nagy örömmel fogadta ezt a jugement-t. Ot forintjával vette darabját, testvérek közt megérték huszszor annyit, még ha másolatok voltak is. Velük szemben lógott egy pohárból ivó férfi arcképe: lendületes, nemes vonalú, erős felágosú portrait. A szalonban négy-öt ügyes kópíja, talán egykoru kópíja a cinquecento kisebb mestereinek. Az egyikre Szilágyi Dezső ráfogta, hogy Ticsián. Mert tudni kell, hogy Tizián mestert

Szilágyi következetesen Ticsiáná izmosította, s éktelen dühbe jött, ha valaki ezt a makacs nyelvbottlását kijavította.

— Tudákos barmok vagytok, akik tudtok az ortográfiahoz, de a képekről halvány fogalmatok sincsen! Csak jár a lepeses szátok s kotyogtok mindenféle aprólékos számárságot, de hogy egy képek miben van a bája és az értéke, az már nem fér bele a ti tyukeszetekbe!

S olyat vágott hatalmas öklével az asztalra, hogy a rajta álló Napoleon-szobor szentül azt hitte, földindulás van és tüstént összeomlik a világ,

Rosszabb dolga volt a Julius Caesar életnagyságu mellszobrának. Mert ez nem állt az asztalon, talapzata sem volt, hanem ott kucorgott a szalon fehér kályhája mellett a földön. Oda pedig úgy került, — óh, istenem, hogy oda hogyan került, annak megvan a maga bájos törtéje.

Egy estén, miután beleültetett az íróasztalával szemközt álló öblös karosszékebe és szokása szerint átnyújtott egy hatalmas Bismarck-szivart, így szólt hozzám:

— No, nézzen szét. Megszaporodott a galéria. Még pedig egy igen érdekes darabbal.

És husos ujjával rámutatott egy nemes római férfarcot ábrázoló mellszobrora.

— Megvettem a Julius Caesar szobrát. Ne álljon itt ilyen árván, pendant nélkül Napoleon. Ugyis rokon volt ez a két lélek. Nagy szerencsése Európának, hogy Napoleonnak nem akadt Brutusa. Ha ezt is leszúrja egy gyáva piszlicár-lélek, még mielőtt a hatalmat magához ragadja, sohasem exportálódnak Franciaországból Európába a

Ha azonban a választás vesztegetés, vagy etetés-itatás okából semmisítették meg, az új választás el nem rendelendő, hanem a házszabályok VIII. címében foglalt eljárásnak (vagyis a képviselőküldési jog felfüggesztésére vonatkozó eljárásnak) van helye.

Ezzel ellentétben van a házszabályok 115. §-a, amelyben ez olvasható:

Azon esetben, ha akár a Kuria ítélete, akár a bíráló-bizottság jelentése folytán a képviselőháznak tudomására jutott, hogy valamely érvénytelennek kimondott választás alkalmával a választókerületben *nagymérvű* vesztegetés, vagy etetés-itatás gyakorlatotott: a Ház elnöke a Kuria ítéletét, illetve a bíráló-bizottság jelentését *hivatalból adja ki* az igazolási állandó bizottságnak a végből, hogy ez véleményes jelentését 8 nap alatt előterjeszse az iránt, vajjon az 1899. XV. t.-c. 137. §-a alapján a vizsgálat elrendelendő-e?

Ezeknek az elletéteknek a kiegyenlítése és a Házban követendő eljárásnak lehetőleg helyes megállapítása céljából ma gróf Apponyi Albert képviselőházi elnök bizalmas értekezletet hívott egybe, amelyen a különböző pártok vezető tagjai és jogásztékintélyein kívül Plósz Sándor igazságügyminiszter is résztvett. Az értekezletről egy estilap tudósítást közöl, amely azonban, értesülésünk szerint nem helyesen, reprodukálja az értekezleten elmondott véleményeket. A tudósítás egyebek közt ezt mondja:

A legtöbb felszólaló és maga Plósz miniszter is abban a véleményben volt, hogy ha akár a Kuria ítéletében, akár a bíráló-bizottság jelentésében impliciten kimondatnék, hogy a kerületben nagymérvű etetés-itatás vagy vesztegetés történt, az elnök minden körülmények között tegye át az illető ítéletet az igazoló-bizottsághoz és csak ennek véleményének beérkezése után rendelje el az új választást. Ha pedig az igazoló-bizottság a vizsgálat elrendelését véleményezné, akkor a vizsgálat befejezéseig a kerületben új választás nem rendeltek el.

Az értekezlet bizalmas volt ugyan és így hiteles tudósítást senkikem adhat róla, de hogy az estilapban közölt vélemény nem lehet az értekezlet többségének és az igazságügyminiszternek véleménye, az abból is kitűnik, hogy ez a vélemény ellenkezik a házszabályok 115. §-ával.

A horvát országos gyűlés. A horvát országos gyűlés, mint egy *zágrábi* telegramm jelenti, ma ujra megkezdte tanácskozását. Az ülés délelőtt feltizenegykor kezdődött Gyurgyevics elnöklésével. Napirenden volt az autonóm költségvetés. Eggersdorfer előadó az ország mostani gazdasági pangásának okait fejtegette; azt mondta, hogy a tangens emelkedett és nem eszk-

nagy forradalom eszméi és intézményei. Hát beszereszem az ókor Napoleonját, szomszédul a legújabb kor Julius Caesarja mellé.

Én csak néztem szólanul az ókori Napoleont, de egy betűnyi megjegyzést nem mertem tenni.

— Na, hát mit báméskodik rája? — rivallt reám.

— Érdekes szobor, — mondtam félénken.

— De hallja, kedves barátom, maga itt elhallgat valamit. Maguk újságírók egytől-egyig gyáva fráterek. Gyávák és felületesek. Kötzködni tudnak, de csak az ember háta megett. Szembe az embernek a világról sem mondanák észrevételeiket.

Enyelegve kezdte és bömbölve végezte. Egyikét láttam magam előtt azoknak a csodás, megdöbbentő, hirtelenségükben szinte ijesztő kedélyhullámzásoknak, amelyek e titáni lelket a játszi jókedvből minden átmenet nélkül a legszálajabb dühbe ragadták. Sok évi zavartalan barátságunknak az én részemről az volt a titka, hogy én az ilyen explóziókat mosolyogva tudtam megállani. Mintha páholyból néztem volna, mint kezd a tavaszi ibolyáktól ellepett Vezuv váratlanul magából kirepíteni az égő köveket. Most is nyugodtan vártam, míg a kétlábu tüzokádóhegy beleun a tüzokádásba.

Mikor valamennyire lecsillapult, akkor aztán megmondtam neki skrupulusomat. Hogy ez talán nem a Caesar feje, hanem az Augustusé. No lett erre haddelhadd! A teremő atyauristenit az újságírói kotnyeleskedésnek, amely mindenbe beleüti az orrát, pedig nem ért a fészkes fenéhez

kent, mint az ellenzék állítja. Horvátország bevételeinek számszerű kimutatásából kitűnik, hogy a bevételek 17,205.000 koronára emelkedtek s így nagyobbak a tavalyiaknál. A kiadások 1895-ig a tangens arányában emelkedtek, abban az évben majdnem két millió koronával. *Bresztjenszky* a horvát ellenzék nevében kijelenti, hogy a költségvetést nem fogja megszavazni, mert az országban nincs választási szabadság, amit a legutóbbi választások és a választói névjegyzékek összeállításánál történt visszaélések bizonyítanak.

A szabadelvűpárt értekezlete. Az országgyűlési szabadelvűpárt holnap, e hónap 17-én, este fél 8 óra körül értekezletet tart, melynek napirendjére a véderő-provizóriumról és az 1902-ik évi ujonomegajánlásról szóló törvényjavaslatot tűzték ki.

A stomfai mandátum. A képviselőház második bíráló-bizottsága ma délután *Apáthy* Péter elnöklelte alatt ülést tartott, melyben az elnök kihirdette a bizottság ítéletét *Trubinyi* János stomfai képviselő mandátuma ellen benyújtott petíció dolgában. Az ítélet következőleg szól: A képviselőház második bíráló-bizottsága *Trubinyi* János stomfai választása miatt és a mandátum megsemmisítése végett beadott panasz felett szóbeli tárgyalás után és a panasz és a védelem képviselőjének meghallgatása után úgy ítélte, hogy a képviselőházhoz beadott panaszt elutasítja és a vizsgálatot mellőzi, *Trubinyi* János megválasztását érvényesnek, őt magát pedig végleg igazolt képviselőnek nyilvánítja. A panaszokat a bizottság 500 korona védelmi költségben elmarasztalja s ezt az összeget *Teitelmi* Armin drnak, a védelem képviselőjének, a panaszosok által a képviselőház pénztárában deponált 3000 koronányi összegből kifizetni rendeli. Az ítélet indokolása konstataálja a többi közt, hogy a vizsgálat annál kevésbé volt elrendelhető, mivel még az állítólagos bűncselekmények megtörténte sem lehetett döntő beoyással a választásra, mert a stomfai választásnál a választók oly nagy tömege élt szavazati joggal, hogy ezt a választást a lenyegetés és erőszak döntő módon nem beoyásolhatta. Bár a bizottság megítélésével tapasztalata, hogy a stomfai választás nem folyt le azzal a nyugodtsággal és méltósággal, amint azt az ország minden kerületében joggal várhatók, másrészt azonban nem hagyhatta figyelmen kívül azt a körülményt, hogy a polgárság egy választási funkcionárius visszaélése folytán második választásra kényszerített, a mi a választópolgárság izgatott hangulatát magyarázza.

A csornai mandátum. *Rakovszky* István, akit Zsámbokrét is, Csorna is megválasztott képviselőnek, tudvalegőleg a zsámbokréti mandátumot tartotta meg. A csornai kerületben azért még nem rendeltettek el új választást, mert *Rakovszky*nak ezt a mandátumát a kisebbségben maradt *Borsodi* László választói petícióval támadták meg. A Kuria *Vatnik* Béla elnöklelte alatt ma foglalkozott a petícióval s a telekezeti izga-

tás vádján alapuló kérvényt elutasította. A tárgyalás lefolyása ez volt:

A kérelmezők nevében dr. *Darvai* Fülöp előadta, hogy a rekedit és győngykedő jelölt helyett *Szedoch* Kálmán csornai római katolikus káplán mondta mindenütt a beszédet. Árpáson így beszélt: „Tudjátok-e, mit akar a néppárt? Azt akarja, hogy a magyar fiúk csak két esztendőig katonáskodjanak és ha kiszolgáltak, nekik is legyen szavazati joguk. Hát azt tudjátok-e, hogy miért fizettek ti kutyaadót? Azért mert a zsidók itt az urak s míg ti görnyedeztek az adó sulya alatt addig ők nem fizetnek adót. A zsidók uszorsáskodnak kiszipolyoznak benneteket, s helyettük ti adóztok a kormány jóvoltából, amely velük tart. *Bodonhely* községben a káplán igazgató beszédét még a következőkkel töltötte meg: „A néppárt ki akarja irtani a zsidókat, mert olyanok, mint a püccök, kiszívják a nép vért.”

A beszédekot *Rakovszky* is végighallgatta. Ő maga nem beszélt, mert a pártszervezés munkája nagyon kimerítette sőt be is rekedit tőle.

A választást dr. *Teitelmi* Armin védte. Kijelentette, hogy az antisemitizmus még nem igazolt, s a káplán se így formálta beszédét, ahogy *Darvai* előadta. Azt mondta mindössze, hogy a zsidók nem olyan arányban fizetnek adót, mint a földművelők, menjenek hát ők is kereskedni, mint a zsidók. Tagadja, hogy a káplán *Rakovszky* nevében és beleegyezésével beszélt igazgató szellemében. A részesség nem áll fenn, de még ha fennállna, s a káplán csakugyan használta volna a petícióban felsorolt kifejezéseket, akkor nem állapítható meg a felekezeti igazgatás, mert a káplán egyszerűen antisemita érzésének adott kifejezést, ami meg nem engedve.

A Kuria elutasította a kérvényt és a megokolásban kiemelte, hogy az 1899. évi XV. törvényeink 3. szakasza megkivánja, hogy az igazgatást csak akkor kell üldözni, ha a képviselő tudtával és akaratával történt, már pedig a jelen esetben *Rakovszky* István tagadta ezt, s a kérelmezők sem állítottak ilyent a petícióban.

A pénzügyi tárca.

Budapest, január 16.

A képviselőház pénzügyi bizottsága *Falk* Miksa elnöklelte alatt ma délelőtti folytatva a pénzügyi tárca költségvetésének tárgyalását. Az ülésben *Lukács* László pénzügyminiszter kimerítően válaszolt azokra a felszólalásokra melyek a pénzügyi kormányzatot bírálták. A vitát ma még nem fejezték be.

Az ülésről tudósításunk a következő:

A bizottság ülésében a kormányt *Lukács* László pénzügyminiszter, *Gränzenstein* Béla és *Toepke* Alfréd államtitkárok és *Pap* Elek osztálytanácsos képviselték.

Lukács László pénzügyminiszter válaszolt azokra a főbb témákra, melyeket beszéde óta a vitában felvetettek. Miklós Ödönnek azt válaszolja, hogy az állami tisztviselői hivatali idejének megváltoztatása tárgyában semmitől tárgyalást nem folytatott a kérdést az idő szerint megfogyni nem is akarja. Tény azonban az, hogy amikor majd a tisztviselői javadalmasítás növelése az állam is meg fogja kívánni a munkaidő jobb kihasználását. Kijelenti továbbá, hogy a rendeleteket a pénzügyi közigazgatás több ágában már összegyűjtötték. A községi adók rendszertelenségén és visszás-

ságain az állami adóreformmal kapcsolatban segíteni fog a belügyminiszter. A pénzügyminiszternek az a terve, hogy a községi adókezelést az állammal egyessíti s a százalékos autonóm adóztatási jogot korlátozza. Azonfölül a kivételi kulesok is egyszerűsögesnek teendők. Kijelenti továbbá, hogy az 1897-iki beruházási program valóságában semmiféle megakadás nem történt, sőt most a kereskedelmi miniszter az előbbi évekről tenmaradt összegeket is felhasználja.

A takarékpénztárak reformját a miniszter igen óvatosan tartja kezelendőnek. Nevezetesen az, hogy az önszegély többet használja, mint minden állami beavatkozás Várja, hogy az érdekeltek meg fognak egyezni, a legheylesőbbnek tartja, ha a kormány figyelemmel az intézetek arra, hogy a vidéki intézetek váltólejárati számítását közösen ők maguk ellenőrzik. Ezt a törekvést a miniszter is hajlandó támogatni.

Szederkényi Nándornak arra a vádjára, mintha a miniszter nem dolgozna eleget, felvilágosítja őt hogy tevékenységének keretei nemcsak a legnagyobb adminisztratív teendőkkel ellátott ágra terjednek, hanem a mellett minden más tárcaán minden pénzkérdéssel összefüggő ügyében is dolgoznia kell. Ezt a munkakört tehetségéhez mérten igyekszik betölteni. Minő sikerrel, azt természetesen mások vannak hivatva megbírálni. (Eljenzés.) Kijelenti azután, hogy a tisztviselői fizetésének rendezése sokkal nagyobb kérdés, mint a katonatisztek fizetésének emelése volt.

Hegedűs Lórántnak az adóreform tárgyában tett kérdésére azt feleli a miniszter, hogy az adóreform két csoportra fog oszlan. Az elsőbe a föld-, ház-, tőkeamat-, üzleti kereseti adó fog tartozni. A második csoportba kerül a személyes jövedelmi adó behozatala és az általános jövedelmi pótdó megcsinálása. Az adóösszeg kontingentálásának eszméjével lehet foglalkozni, de valószínű, hogy az adóreform után ugys kevesebb egyenes adó fog befolyjni.

Hieronyminek budgetális kifogásaival szemben a pénzügyminiszter hálaörözzően védi az előirányzás mai módját, melyet az is indokol, hogy nálunk évközben mindig sok új szükséglet merül fel és kíván fedezetet. A többleteket a miniszter nem zárja be az állampénztárba, hanem természeténél velük a gazdasági életet. Az állami vasművekre nézve az állami számvevőszékekkel együtt kereskedelmi méreletet szándékozik a miniszter felállítani. *Papp Géza* tegnapi kérdésére megjegyzi, hogy ujabban kiszagdának adják a dohánytermelési engedélyeket. Új cukorgyárak létesítésére a mai bizonytalan viszonyok közt nem buzdítja *Komjáthy* Béla tegnapi fejtegetéseire reflektálva kijelenti, hogy a oukoradó differenciálása nem jarna a kellő eredménnyel különösen iparpolitikai tekintetben nem. Felvilágosítja *Komjáthy* továbbá, hogy a tisztviselői fizetések emelésére szánt összeget akkor fogja az átmeneti kiadások közül a rendesek közé felvenni, a mikor az összeg mikénti elosztásáról a törvényhozás rendelkezik. A pénztári készletek tekintetében *Neményi* és *Komjáthy* számitásai helyesek. Az osztrák járadékadó dolgában tett reflexiókra a miniszter azt válaszolja, hogy az osztrák járadékadó ugyan még mindig fennáll de ennek dacára koronajáradékunk a járadékadó tételének beszámításával már túlhaladta az osztrák koronajáradékot. Nem tagadja a miniszter, hogy ez az adó ellenkezik a vámszövetségnek nem ugyan betűjével, de igen is annak szellemével. Ki elenti azonban, hogy a kormány tudatában van e tekintetben kötelességének. Végezetül a költségvetés reálisitását védelmezte meg a miniszter, kinek másfélórás beszédét a bizottság nagy tetszéssel fogadta.

sem! Honnan tudhassa azt egy újságíró, hogy milyen volt a pofája Augustusnak? S hát Caesar vajjon szokott-e velem kaláberezni az Újságíró-Egyesületben, hogy olyan jól ismerem az ábrázatát! S én ne kotyogjak annyit, mert Julius Caesar nem volt Augustus, Augustus pedig nem volt Julius Caesar. Es ha az a műkereskedő mégis megcsalta volna, akkor belelt a menyörgős menykő abba a disznó gazemberbe, mert úgy szőjjeltőri a csonjtait, hogy a Jozsáfát völgyében beleőrül, még se tudja őket összeszedni az a hitvány, pimasz gonosztevő!!!

Én föllélekzettem. Hála istennek, most már amazt szíjja. Így hát én kívül vagyok a játékon. S e jóleső tudatban megköckéztattam egy javaslatot.

— Van énnekem, kegyelmes uram, egy sógorom, az ért az efféle dolgokhoz, mert szobrász. Maj feljövök én vele és döntse el ő, én vagyok-e a számár, vagy pedig család-e a műkereskedő.

Másnap feljöttem *Szilágyi* Dezsőhöz Róna Józseffel. Nagy szeretettel fogadta új vendégét. Csodálatos, mennyi melegség volt ebben a kegyelmes emberben, ha a nemzeti géniusznak egy alkotó munkásával állott szemközt. Duzzadó, tul-tengő önérzete visszaronult ilyenkor s előtérbe lépett a halás publikum, amely szeretettel és kegyelettel adózik a teremtő erőnek.

Meleg őszi délután volt, az Erzsébet-térről édes virágillat és bosszantó katonazene áradt be a tárt ablakokon.

— Azok a gazemberek úgy trombitálnak, mintha csupa süket ember lagná ezt a környéket! — szólt, mialatt becsukta az ablakokat,

hogy zavartalanul diszkurálhasson vendégével. Aztán leültünk. A szolga jégbehűtött pezsgőt hozott be, a házigazda — szokása szerint — maga csipette le a havanna-szivarok végét. Nemsokára gyöngyözött a pezsgő s illatosan szállingózott a havannafüst.

— No, kedves mester, isten hozta nálam. Szép, hogy eljött. Lásza, én a művészettel sokat vagyok együtt. (Kezével a falakra mutatott.) De művészemekkel, sajna, ritkán. Mert bizony a politika nagyon lefogja az embert. Higvelejjű bar-mokkal üres szalmát csépelgetünk sokszor, holott lelkünk elkalandozna az ideál birodalmában...

Így vezette be *Szilágyi* Dezső a diszkurzust. Aztán folyt a beszéd művészetről, az örökszép-nek a nemzeti egyéniségen való átszűrődéséről, a klasszikus kor elragadó márványairól, a cinquecento káprázatos pompájáról, a németalföldi nagy revalációról, Rembrandtról, aki megtalálta a fény lelkét, *Rafael*ról, aki elleszte a lélek fényét, *Michel* Angoloról, aki Shakespeareje volt a képzőművészetnek, s ezernyi ezer dologról, amiről gyönyörűséggel beszélt s amit mohó kéjjel hallgatott ez a nagy ember.

Órákig tartott ez az elragadó, mélyeséges, változatos elmefuttatás. A délutánból este lett, az esteből éreg este s végre becsukodni kezdünk. Ekkor eszébe ötlük *Szilágyi*nak, hogy még nincs eldöntve a Julius Caesar-Augustus incidens.

— Volt köztünk egy kis disputa. Hát mondja csak, kedves mester, kit ábrázol ez a szobor?

Semmi rosszat nem sejtve, Róna József ártatlanul azt feleli, hogy:

— Augustust.

— Ocsmány, piszkos, pokolralvó, alávaló gazember, majd adok én neki! — dörögte *Szilágyi* Dezső.

Róna József, aki először volt tanuja ilyen explózióknak, eliszonyodva tántorodott hátra, el sem tudva képzeln, hogy mit vétett a házigazdának Augustus, s hogyan fog ez a márványfej azért, amit vétett, meglakolni.

Szilágyi Dezső pedig folytatta:

— Ha még egyszer beteszi ide a lábát az a löcslábu csirkefogó, pozdorjává zuzom!

Róna József most már kezdte megérteni, hogy a bűnös nem a szobor, hanem a műkereskedő.

A házigazda pedig tarkón ragadta Augustust, leemelte az íróasztalról s odadobta a kuokóba a kályha mellé. S közben egyre harsogta:

— Alomars innen! Majd adok én annak a bitangnak! Alomars! Alomars!

Talapat nélkül, némán, árván, bűnbánóan ott kucorgott a szegény Augustus-szobor a kályha mellett a sarokban *Szilágyi* Dezső halála napjáig.

Gyűjtött ő még szőnyeget is, acélpengéket is, filigrán ötvösmunkákat is. A szőnyegeire büszke volt, de éppen csak büszke. Am az acélpengéire föltékeny volt. Elzárva tartotta őket szekrényében. Csupán meghitt baráti szemek előtt tárultak fel eme kincsek. Mert kincsek voltak. Török, bosnyák, persa, arabs pengék, arannyal berakottak, olyikuk bevészt vagy beedzett Koráigékkal, hajlottak, egészen görbék, egyenesek. Olyikuknak a hüvelye is egy-egy remeke az ötvösművészetnek, reliefmunkákkal, intarsziákkal, csodás cizelírozással. De a legbüszkébb arra a

Hieronymi Károly rövid vizonylása után

Barta Ödön a dohányengedélyek kimutatását és különösen a beregmezei adóelengedéseket sürgette. Hangoztatja, hogy a tranzferálások a kinostárnak semmi hasznát nem hoznak. Helytelennek tartja. hogy mi a külföldi biztosító-társulatoknak az által kedvezünk, hogy az életbiztosítási összeg után kivett illeték nálunk nagyobb, mint Ausztriában. Kérdi továbbá, miért tartják fenn a lottóigazgatóságot s felveti, vajjon tűrhető-e, hogy az osztályorsóját minden kockázat nélkül 4 millió nyereséget hajtson.

Szederkényi Nándor és **Komjáthy** Béla rövid hozzászólásai után

Lukács László pénzügyminiszter kijelenti, hogy Bereg- és Ugocsa-vármegyékre nézve elrendelte az adószámolási munkálatokat. A lottó-igazgatóságunk ellenőrzési teendői vannak, a redukció azonban később esetleg keresztülvihető lesz.

A tételt elfogadták.

Neményi Ambrus az adóhivatali tisztviselők előmeneteli viszonyainak javítását sürgette.

Lukács László pénzügyminiszter kijelentette, hogy az adóhivatalnokok helyzetének javítása állandó gondoskodásának tárgya.

Kammerer Ernő a fővárosi adóvégrehajtók helyzetére is felhívja a miniszter figyelmét, aki **Soitovszky** Jánosnak egy kérdésre kijelentette, hogy 1902-ben új adóhivatalokat felállítani nem szándékozik.

A jogügyi igazgatóság tételenél **Soitovszky** János a személyszaporítást kifogásolta.

Barta Ödön az intézmény nehézkes működésére hívta fel a miniszter figyelmét.

Lukács miniszter és **Grünstein** államtitkár felvilágosítását után a bizottság a tételt elfogadta.

Az egyenes adók tételenél **Kammerer** Ernő a hadmenetességi díj aránytalanságát emelte meg.

Szerb György ugyancsak erre a visszafizetésre hívta fel a miniszter figyelmét.

Soitovszky János az adóreform előkészületeiről kér felvilágosítást.

Komjáthy Béla a horvátországi késedelmi kamatok iránt tett kérdést.

Lukács László pénzügyminiszter kijelenti, hogy a hadmenetességi díjat az adóreformba nem foglalta be, a visszafizetés megfizetésére azonban a főbb illetékes tényleg egyetértőleg hajlandó közreműködni. A földadókataszter revíziója tárgyában a tanulmányok folynak.

A tételt elfogadták.

A bizottság a tárgyalást a fogyasztási adók tételenél holnapra halasztotta.

Az autonómiai kongresszus.

Budapest, január 16.

A katolikus autonómiai kongresszus hetedik napján az ülés csak tizenegy órára kezdődhetett, még pedig a képviselőház ülése miatt. A mai vitából kiemelkedik dr. **Günther** Antal és **Györfy** Gyula felszólalása. Fontos momentuma volt az ülésnek, hogy a nagyváradi bíboros püspök ma olvasta fel az utolsó püspöki konferenciának határozatát, mely szerint a püspöki kar a huszonhetes-bizottság javaslatának részletes tárgyalásába belemegy, abban a reményben, hogy a részleteknél sikerülnie fog bizonyos módosításokat keresztülvinnie.

Az ülésről részletes tudósításunk a következő: **Grót Szapáry** Gyula elnök megnyitja az ülést. A jegyzőkönyv hitelesítése után fölolvassák az

három pengere volt, amely énekelni tudott. Egy jatagn és két görbe kard. A legnemesebb damaszki acélból mind a három. Mikor végighuzta élükön az újját, az acél búgni kezdett, édesen és lágyan, mint tavaszi éjszakán felsíró fuvolászó.

— A daloló acélnál nincsen szebb dolog a világon, — mondogatta. — Egy hős, aki énekel. Egy költő, aki csatába rohan. Lássá, ez a három penge három nagy nevet képvisel: **Tyrtaeus** az egyik, a másik **Byron**, a harmadik **Petőfi**. Igazán nagy csak olyan nemzet lehet, amely legalább egy ilyen lángelmét hoz a világra, amelyben a a férfijellemnek és alkotó képzeletnek legnagyobb tökéletessége egyesül. **Tyrtaeus**ról nem maradt semmi ránk. De én ugy képezem, hogy az ő költészetének dicsősége tulragyogja Hellasz minden dicsőségét. **Byron** a legagrababb angol, **Shakespeare**nél kisebb, de izzóbb, kevesebb súlyu, de nemesebb. A brit világlármát ez a költő teszi megfoghatóvá, aki elrohan vért ontani egy idegen nép szabadságáért. És nekünk is **Petőfi** a legmagyarabb magyarunk. Ez az ember vihar volt, tele villámmal és mennydörgéssel s dalaiban a haragvó mindenség elragadó orgonaszava szól. Dal, mely ölni tud, acél, mely dalolni tud: mi van ennél felségesebb a világon?

Aholt országnak barlangjában vásári zaj van. A bárszótalon csoszogó szelid háziállatok meg-megszaglásszák az egykor felémeltes hajléköt, s óvatosan licitálnak hagyatékára.

erdélyi katolikus státus közgyűlésének a kongresszushoz intézett üdvözlő táviratát, melyet **gróf Majláth** Gusztáv püspök írt alá. Aztán **gróf Zichy** Nándor indítványára elhatározzák, hogy a kongresszus szombaton és hétón nem tart gyűlést.

Következik a naprend.

Steeoz György kijelenti, hogy nem szavazhat a javaslat mellett, mert a kongresszus tagjait küldöik nem hatalmazták fel egy ily javaslat elfogadására. Amit e javaslat alapján a katolikusok elérhetnek, az nem önkormányzat. A legfőbb kegyur ezelőtt katolikus közzel gyakorolta jogait, most ellenben a telekezetnélküli kormány után. Tehát megváltozott a helyzet, ez pedig szükségessé teszi, hogy a katolikus önkormányzat gyakorolja e jogokat. A tervezet nem abszolút rossz, de nem autonómia. Nem fogadja el a javaslatot.

Szemecz Emil szerint az autonómia a közjogból folyik. Megteremtése nemcsak katolikus érdek, hanem a nemzet érdeke is, mert a társadalmi tevékenységet előmozdítja. A jogteljesítés a katolikusoknak nemcsak autonómiait biztosít, hanem meghatározza az autonómia jogkörét is. Ez a javaslat nem adja meg e jogokat. Azt kívánja, hogy a katolikus iskolák minden tanára és minden igazgatója a hit olyan terjesztője legyen, mint maga a püspök. A jogteljesítő nyilatkozatnak semmi értéke nincs, hisz a pápának sem tudják visszaadni jogait a katolikusoknak minden tiltakozása mellett sem. A kormány rendszeresen kisajátítja a katolikusok jogait. Az alapoknál sehol sincs kitüntetve, hogy katolikus alapokról van szó. A katolikus nevelés és hazafias nevelés azonos. A kormány egyenesen jutalmazza a valláselleni cselekedeteket, tehát az önkormányzat figyelmelli jogi illúzióssá válik. A hozzászólás jogának semmi eredménye sem lesz. Az önkormányzat csak moroghat, de nem intézkedhetik. Nem fogadja el a javaslatot.

Günther Antal: Ha igaz, hogy a katolikus jogok kisajátítása folyik, akkor az neki egy indokkal több, hogy az utolsó órában megalkossák, először katolikus, azután keresztény és mindkét szempontból magyar alapon az autonómiait.

Ugron Gábor: Igen, de úgy, ahogy jogunk van.

Günther Antal: Aلدásthöz jogi szervezet nélkül nem lehet megteremtini. Itt felvetett az a kérdés, mért prosperál minden más felekezet és mért szenved inferioritásban a katolikus felekezet. A válasz erre az: mert a katolikusok nincsenek szervezve. Történelmi alapon mutatja ki, hogy mindig erősebbek lesznek a tények, ha nem lesz szervezet. A protestánsokban is az áldozatok egész sora készítette őket az ellenállásra és így a szervezetük megalakítására fokról-fokra ők is lassankint fejlesztették szervezetüket a 16. századtól egész mostanig. A katolikusok nem alkották meg szervezetüket, ezért jutottak inferioritásban. A protestánsok se kaptak eleinte mindent a mit követeltek, de elfogadták azt amit kaptak, tudva, hogy a kisebb mérvű önkormányzat segítségével kiépíthetik azt nagygyá. Ne álljon tehát a kongresszus erre az álláspontra, mindent vagy semmit (Elmentmondás), hanem fogadja el azt, ami elérhető, mert ezzel megveti az erős autonómia alapját. Az erdélyi státus példája mutatja, hogy szervezetben micsoda eredmények érhetőek el.

Györfy Gyula: Még nincs is szervezve!

Günther Antal: Csak szervezettel érhetőek el folyton okozódó eredmények. Szóló megelégszik azzal, ami a 27-es bizottság munkálataiban foglaltatik. Igaz, hogy ez minimum, de semmi esetre sem jölemondás. A jogteljesítés ki van mondva Apponyi határozati javaslatában. Önkormányzati testületeknek joguk van óvásokat emelni; ilyenek egész más kategóriába tartoznak, mint a Rakovszky által fölemlített „pótbiztosítók”, amilyenek Apponyi mondta a véderő-javaslat tárgyalása alkalmával felvetni szándékolt nyilatkozatát. Törvényhozás nem fogadhat el ilyen lenntartó deklarációkat, de autonóm testületek igen. Az volna az igazi jölemondás, ha a katolikus társadalom nem ragadná meg az alkalmat katolikus önkormányzatának megalakítására. Ismétli, hogy katolikus, keresztény és magyar alapon szükségessé tartja a katolikus autonómiait. Ha ez a szervezet meg nem alapítottik, akkor vesélyben forog nemcsak a katolikus társadalom, hanem a koronán a kereszt is. Elfogadja a 27-es bizottság javaslatát. (Helyeslés és éljenzés.)

Öt perc szünet után következik

Györfy Gyula: A szigorú jog szempontjából itélve a jelen javaslatot a 27-es bizottságnak nem is volt joga ilyen javaslatot beterjeszténi. A királyi rezolúció és a kongresszus határozat ellenére most már a harmadik javaslatot tárgyalják, de ez még azokat sem elégtű ki, akik csinálták s ide hozták. **Günther** beszéde készítette a fölizzólalásra. Kéri **Günther**et, mutassa meg a javaslat azon részeit, melyek megakadályozzák a katolikus javak további kisajátítását. A szétzilált katolikus társadalmat akarja szervezni az autonómiaival. Nekünk katolikusoknak legerősebb szervezetünk van, amit a világ valaha produkált. Nem ez a szervezet okozta a katolikus társadalom züllesztését, hanem az, hogy míg egy felekezeten kormány egy vallás ügyeit kezeli, addig a többi vallás erőben, függetlenségben, szabadságban munkálkodik. (Élénk helyeslés). A protestánsok csak azt engedték, hogy autonómiajuk jog orrást törvénybe ittassák, de azt már nem engedték sem kormányt, sem országgyűlést, hogy beleszólon abba, mivel tötségek meg autonómiajuk kerekét. (Helyeslés). Erejük a protestánsoknak az, hogy felekezeteileg szervezkedni tudtak önjogukon katolikus ámban. Az irrott törvények erősebbek a vágyakban nyilvánuló jogoknál, de az irrottól még erősebb a gyakorlatba átmeg jog. Vajjon erő-e az, ha a mindnyájunk lelkében élő jogok itt közöttünk maradnak? Egészen más hangulat volt azelőtt jogainkmal szemben s hogy ez a hangulat most nem a mi javunkra változott meg, annak csakis a kongresszus az oka.

Nem előzékenységből, hanem az erősektől való félelem adta a kormány kezébe azt, hogy összehívassa a kath. autonómiai kongresszust. S ma a kormány azt veszi észre, hogy az akkori fölétele teljesen alaptalan volt. (Ugy van! Ugy van!) Ha egyhangulag, erők tudatában fogadtunk volna el határozatokat az autonómia létesítésére, akkor a kormány nem bátorodott volna föl arra. De ezzel szemben azt kellett tapasztalni, hogy törekvéseink közé éket lehet verni. Ennek eredménye a mai állapot. (Ugy van!) Az erdélyi státus: hozták fel itt. Kénytelen konstatalni, hogy az erdélyi státusnak nincs is olyan szervezete, mint amilyent mi itt akarunk csinálni. Az erdélyi státus jogai törvényekben gyökereznek. Még az unió-törvény is kimondja, hogy az erdélyi felekezetek autonómikus szervezete az unió után is megmarad. Sokat kellett szenvedniök az erdélyi katolikusoknak, míg a mai szervezetet megkaphatták. A jogosító állammal az autonómia szervezet hiánya miatt jutottunk interioris helyzetbe. Törvénybe iktatott jogainkat ma sem tudják igénybe venni. Vajjon ilye gyűnése autonómiai szervezet mellett igénybe tudjuk majd venni? Soha! Nem fogadja el a 27-es bizottság jelentését. (Élénk helyeslés és éljenzés.)

Schlauch Lőrinc bíboros, nagyváradi püspök: Nagyméltóságú elnök ur! T. kongresszus! Csak igen röviden kívánok szólni. Méltóztatnak visszaemlékezni, hogy a múlt kongresszus megbizta a huszonhetes-bizottságot azzal, hogy az illetékes ténylegkel érintkezésbe lépve, azok véleményének, kívánságainak és elhatározásainak tekintetbevételével, módosításokat eszközöljön az előbbeni javaslaton.

A püspöki kar a huszonhetes-bizottság által felszólítottat, hogy ebben a tekintetben véleményét, kívánságát nyilvánítsa. A püspöki kar minden félreértés elkerülése végett ezt írásban tette és a huszonhetes-bizottsághoz választ küldött, amelyekben le vannak kelve azok az elvek, amelyekre a püspöki kar a katolikus autonómiait fektetni óhajta, amely szempontokat és elveket az autonómia tekintetében ezután is szem előtt tartatni kíván.

A jelen általános tárgyalások előtt a püspöki kar január hó 8-án ismét értekezletet tartott, amelyben megbízott engem az ő nevében teendő következő nyilatkozattal.

El fogom olvasni, nehogy félreértések által a dolog megrontassék: (Halljuk! Halljuk!)

A püspöki kar ragaszkodik azon elvekhez, melyek az általa a 27-es bizottsághoz intézett válaszában foglaltatnak.

Ezen elveket szem előtt tartván, a 27-es bizottság újabb javaslatának részletes tárgyalásában részt fog venni, azon reményben, hogy a részletekben sikerülend oly változtatásokat és módosításokat eszközölni, melyek ezen elvekkel és az autonómia létrejütének lehetőségével összhangba hozhatók. (Élénk helyeslés.)

Demkó Kálmán egy, a beszéde alapján támadt félreértést igazít helyre és Csernochhal szemben kijelenti, hogy ő a lelkesekről mint kiünő tanárokról nyilatkozott. Egyszersmind tagadja Csernochhal szemben, hogy a tankönyv-bírálatot csupa szabadkőműves gyakorolná. Ismerteti a tankönyvbírálatnál szem előtt tartott elárast. A tankönyveknek nem szabad valás- vagy erkölcslenes kifejezést tartalmazniok. A tankönyvet legnagyobbbrszt katolikus írók írják. Az ő intézetéinél 32 katolikus író tankönyve van használatban.

Elnök a vita folytatását holnap d. e. 10 órára tűzi ki.

KÜLFÖLD.

A San-Girolamo-kollégium ügye. Rómából jelentik, hogy a vatikáni körök szerint a Kuria elvben elismerte, hogy a múlt évi augusztus hó 1-én kiadott pápai brevében, amelyben a San-Girolamo-intézet alapításáról van szó, nemcsak a horvát, hanem a szerb népet is meg kellett volna említeni, továbbá elismerte azt, hogy az anti-vári érseket a Szerbia érseke cím illeti meg.

A gibraltári ágyak. Madridból jelentik, hogy **Silvea** volt miniszterelnök, továbbá **Dato** volt belügyminiszter és **Muguero** képviselő Gibraltárba utaztak. Utazásuk állítólag az Anglia és Spanyolország közt fennforgó, Gibraltárra vonatkozó diplomáciai kérdéssel függ össze. Anglia ugyanis szó szerint ragaszkodik az 1713-iki utrechti szerződés egy pontjához, amely szerint a gibraltári visen felségjoga adág terjed, amennyire az ágyak visznek. Spanyolország ezt el is ismeri, de azt állítja, hogy ez a terület az 1713-iki ágyak horádképessége szerint állapítandó meg, nem pedig a mostaniak szerint. Ez a kérdés rendkívül fontos, mert ennek a megállapításától függ, vajjon Anglia uralkodik-e a Gibraltár szoros mindkét oldalán. Ugyanis a tengernek Marokkó-felé eső része több kilométernyi szélességű és ezt a részt Marokkó északi részén levő spanyol erdők dominálják. Ezeket Anglia meg akarta venni Spanyolországtól, de minthogy a vétéiből nem lett semmi, az angol hadügyi kormány hozzáállott Gibraltár Marokkó felé eső részének meg erősítéséhez.

Az amerikai dán szigetek. Newyorkból jelentik, hogy a dán kormány, amely az Egyesült-Államoknak eladásra ajánlotta föl Dánia nyugat-indiai szigeteit, az ügylet megkötése érdekében

folytatott tárgyalásokat beszámolt. A dán kormány ezt azért tette, mert a közvélemény ellene volt, hogy a szigeteken egy idegen állam javára tulajdonjanak.

Poroszok és lengyelek. Az a nagyszabású faji harc, amelyet a lengyelek a poroszok ellen indítottak, egyre szélesebb terepre terjed. A harci jelszó természetesen *Bülow* nemrég elhangzott beszéde. Mint Lembergől jelentik, ez a beszéd ott nem tett mélyebb hatást. A hangadó lengyel körök úgy vélekednek, hogy a lengyel-kérdést mai stádiumában nem a beszédek és viták döntik el. Poroszország a cselekvés terén van s oda kell a lengyeleknek követniük őket, mert panaszuk hatástalanul hangzott el. A lengyel ellenakció vezérférfiai nagy titokban készülnek a harcra. A porosz telepítési alappal szembeállítják a hatalmas lengyel agitációs alapot. Erre az alapra a galíciai és főképp az oroszországi lengyel mágnások óriási összeget adományoztak. Az oroszoknak nem lévén módjukban, hogy az akcióban személyesen is résztvegyenek, az anyagi áldozatok hozzászámlálásán különösen kitüntették magukat az *milliókat szánták a küzdelem támogatására*. Ezt a pénzt Lembergben kezelik. Az alábbi első sorban keleti Poroszországban fognak lengyel nemzeti birtokokat létesíteni, azonfelül a pusztulásnak induló lengyel nemzeti birtokokat is segíteni fogják. E mellett azonban nem akarnak versenyezni a porosz telepítési alappal, hanem külön is figyelmeztetik az illető lengyel földbirtokosokat, hogy a poroszok illetékosait használják ki, és ha drága pénzen sikerül nekik eladni földjüket, a nyereség-különbözetet juttassák agitációs alapra.

Teljes kiméletlenséggel akarják folytatni a németek bojkottolását és ebben a tekintetben gondos számításokkal fognak eljárni. Német kereskedéivel, iparosokkal, földbirtokosokkal nem fognak üzleti összeköttetésbe lépni: lengyel ember nem fog némethez szolgálatba állni. Olyan vendéglőbe, amelynek gazdája német ember, vagy amelyben németül beszélnek, nem járnak. A legértelmezebb bojkottot a porosz katonaság ellen tervezik, amelyet, hír szerint, már legközelebb széthelyeznek egész Lengyelországban, az eddigi lengyel nemzetiségű katonák helyett. A hadsereget társadalomilag teljesen izolálni akarják. Egyetlen lengyel embernek sem szabad belépnie olyan kávéháza vagy vendéglőbe, ahol a porosz tiszteteket és katonákat is megvendégelik. Kiszámították, hogy számtalan lengyel légszében a kisebbségbe levő németeknek teljes pusztulását jelenti ez a bojkott.

De kulturális terén is folyni fog a harc. A lengyel törekvéseknek leghívebb támogatója a Vatikán lesz.

Egy előkelő lengyel személyiség egy hét óta Rómában tartózkodik és a Vatikánnal azokról az eszközökről tanácskozik, amelyekkel az egyház a lengyeleknek nemzeti küzdelmükben rendelkezésre bocsáthat. Eddigi hírek szerint Rómában is a leghevesebb harcra készülnek és minden eszközzel akcióba lépnek a katolikus lengyelek védelmére. Egyelőre agilis, kelles képlánokat fognak kiküldeni a lengyel helységekbe, akiknek feladatuk lesz a nagy nemzeti és egyházi ügy iránt való érdeklődést fenntartani és a szent célt a szószekről is izgatni.

A délafrikai szabadságharc.

London, január 16.

Kitchener Johannesburgból a következőket jelentette: Bruce Hamilton tábornok hadseregének sikerült három mérföldnyire megközelíteni Botha La-jost, aki 11-ike és 12-ike közötti éjjel kocsin menekült. A csapatok, amelyeknek előbb hosszú menet kellett tenniük, hét mérföldnyire üldözték Bothát, míg csak a lovak ki nem merültek. Harminckét boer fogságba jutott.

London, január 16.

Kitchener Johannesburgban, január 13-án kelt táviratában azt jelenti, hogy január 6-ika óta elesett 20, megsebesült 9, fogságba jutott 203, s megadta magát 93 boer. Transvaal keleti részében szét vannak szórva a boerok, bár 500 legjobb emberüket összeszedték, hogy Plumert megtámadassák Onverwachtánál. A boerok legnagyobb része Transvaal nyugati részében van. Rustenburgtól nyugatra. Az Oranje államban a boerok főhadiszállásai a Wileje folyó völgyében s Beliehemtől délre vannak. Az angol csapatok mindenütt zaklatják a boerokat. A Foktől nyugati részéből északra soriátják a boerokat, s az új blok-házak vonalán túl is eleség-raktárakat rendeznek be az angolok.

Pretória, január 16.

A krügersdorpi és klerksdorpi szükevény-táborokban nemrég gyűléseket tartottak a burgherek, a melyeken a háborúnak a boer vezérek részéről hiábavaló folytatása ellen foglaltak állást. Elfogadták továbbá egy határozati javaslatot, amelyben új nemzeti lövész-csapat alakítását mondták ki Dél-Transvaalban való szolgálatra. Az új csapathoz elegendő számú

résztevő jelentkezett, úgy, hogy azonnal elmehet önálló hadműveletek céljából.

Vryburg, január 16.

Egy boer csapat e hó 11-én Vryburgtól nyugatra átkelt a vasuti vonalon és Marizdani közelében felszárgatta a sineket. Hír szerint angol lövészek és a Fouché parancsnoksága alatt álló kommandók között Moohoek mellett ittközetre került a dolog. Január 12-én ugyanazon a vidéken egy páncélosvonat érintkezésbe jutott a boerokkal és Maxim-ágyúkkal lövöldözött rájuk. A forgalom ismét megnyitott ezen a vonalon.

Brüsszel, január 16.

Hiteles részről közlik, hogy a boerok vezető tényezői sürin tárgyalnak a békekötésről s remélhetők, hogy a béke hamarosan létre fog jönni.

Wellington, január 16.

Seddon miniszterelnök beszédében megbotránkozását fejezte ki a dél-afrikai angol csapatok ellen német részről hangoztatott vádak felől, de ellenezte a Németországból jövő árak bojkottálását és megjegyezte, hogy ha Új-Zéland fiai megsértik, Új-Zéland kénytelen lesz különbözetit vámozt behozni.

Odessza, január 16.

Az Odesszai Liszt azt írja, hogy a bécsi Schlesinger és társa lókereskedő cég szerződést kötött több varsói lókereskedővel 20,000 ló szállítására a délafrikai hadsereg számára; ugyancsak a Gaiser és társa bécsi cég megbízta az orosz lókereskedőket, hogy 12,000 lovat vásároljanak az angolok részére. Mind a 32,000 lovat Fiumén át szállítják Dél-Afrikába.

Flume, január 16.

Ebben a hónapban hat nagy angol gőzhajó fog ideérkezni, hogy 4000 darab lovat szállítson Dél-Afrikába.

Az angol trónbeszéd.

Budapest, január 16.

Több mint negyven év óta először hallottak ma az angolok trónbeszédet koronás uralkodójuk ajakáról. Viktória királynő uralkodásának utolsó negyven évében egyszer sem nyitotta meg személyesen a lordok házában parlamentje ülését. A mai megnyitást annál nagyobb pompával ment végbe. Edvard király és neje nagy díszlettel vonultak a Buckingham-Palacéból a Westminsterbe. Diszhintajok után robogtak a walesi herceg és neje és az uralkodóház összes többi tagjai, köztük Károly dán herceg és neje fogatai. Edvard király tábornagi egyenruhát viselt, a királyné hermelin köpenyt és a kis gyémánt koronát. A sürü néptömeg által elrejtett utcákban katonaság állott sorfalat. A menet délután két órakor érkezett a Westminster-épülethez. A lordok házában ülésterme az ünnepi alkalomra természetesen tömve volt. A peerek nejai gazdag öltözékben, csillogó gyémánt-díszben, a peerek vörösdíszruhában jelentek meg. Jelen voltak az osztrák-magyar, német és francia nagyköveteik is.

A walesi herceg jobbról, a walesi hercegné balról ült a trón mellett. Károly dán herceg és neje a walesi herceg mellett foglaltak helyet. A király és a királyné előtt, amikor a terembe léptek, heroldok lépdelték. A király a tábornagi egyenruháján a térdszalag-rend jelvényét viselte.

A királyi pár bevonulása után áthívták az alsóház tagjait. Miután a commonerek bevonultak, a király messzire hallatszó hangon felolvasta a trónbeszédet, melyet a lordok és képviselők a szokott csendben hallgattak végig, csak annál a passzusnál, mely a délafrikai angol csapatok humanitására szól, harsant föl zajos tetszésnyilvánítás az eddigi szokással ellenkezően.

Magát a trónbeszédet a következőképpen ismerteti:

London, január 16.

A trónbeszéd, melyet a király a parlamentet megnyitotta, első sorban utal a walesi hercegnék és hercegnének a birodalom különböző részeibe tett utjából való szerencsés hazakerésére és konstátálja, hogy mindenütt a legélénkebb ragaszkodás tüntető jeleivel fogadták őket. A király meg van róla győződve, hogy ottani látogatásuk hozzájárult ahhoz, hogy a kölcsönös becsülés és lojalitás kötelékei, amelyeken a birodalom életeje nyugszik, még szorosabba fűzessenek.

A többi hatalmaságokkal való viszonyunk — így folytatja a trónbeszéd — tartósan barátságos.

Sajnálom, hogy a délafrikai háború még egyre nincs befejezve, habár a hadműveletek menete a mi fegyvereink számára kedvezőben alakult. A háború szintere jelentékenyen szűkebbre szorult. Az iparüzést új gyarmataimban újból megkezdik. A háború farszto volta mellett is, katonáim mindvégig örömmel viselik el a guerilla-hadjárat faramadalmait, sőt saját kárukra oly humanitást tanúsítanak az ellenséggel szem-

ben, amely a legnagyobb dícsőretet érdemli. Annak szüksége, hogy azok a csapatok, melyek leginkább ki voltak téve a háború faramadalmának, felváltassanak, alkalmat adott nekem, hogy ismét felhasználjam gyarmataink lojalis és hazafias ajánlatait. Rövid időn új kontingensek érkeznek Dél-Afrikába Canadából, Ausztráliából és Új-Seelandból.

A trónbeszéd továbbá azt mondja: A belga király meghívására a minap nemzetközi konferencia gyűlt egybe Brüsszelben a cukor-prémiumok tárgyalására. Bizton remélem, hogy a konferencia határozatai egy oly rendszer abban hagyására fognak vezethetni, mely a cukor-termelő gyarmatokat és az anyaország gyárosait e nagyfontosságú iparág üzemelésénél méltánytalan módon sújtotta.

A trónbeszéd azután feleliti az Egyesült-Államokkal egy tengerközi csatorna építése tárgyában annak biztosítása mellett létrejött szerződést, hogy a csatorna semlegessége fenntartatik és az nyitva áll az összes nemzetek kereskedelmének és hajózásának.

A trónbeszéd utal azután a Brazíliával kötött szerződésre, amely a guyanai határkérdésben hozandó választott bírósági döntés tárgyában jött létre és megjegyzi, hogy a király nagy örömmel közli, hogy az olasz király készen nyilatkozott a választott bírói tiszt elvállalására. Szól még arról a trónbeszéd, hogy az eszések Indiában nem oly bőségesek, amint kívánatos volna. Az inségi intézkedések folytatása, ha kisebb mértében is, de szükséges az ország egyes részeiben. Az éhínség-megkivánata segítő intézkedéseket a követendő eljárás és hathatóság tekintetében továbbra is javítani kell.

A trónbeszéd ezután megemlékezik Abdul Rhmán afghanisztáni emir haláláról és utódjának, Habibullahnak trónralépéséről, aki kifejezte azt a komoly óhaját, hogy fenntartsa Afghansztánnak az indiai birodalomhoz való barátságos viszonyát. Végül egyes javaslatokról tesz említést a trónbeszéd a közoktatás-ügy javítása, a belső földvásárlás és eladás megkönnyítése, valamint más helyi jellegű intézkedések tárgyában.

London, január 16.

A felsőház elfogadta a feliratot. A vita folyamán Salisbury mári miniszterelnök energikusan visszautasította azt a gondolatot, hogy a legyőzött ellenségnek felajánlják a békét, ha ez nem kéri. Csak akkor lesz itt az ideje megmondani, hogy mily feltételek mellett lehet a békét javasolni. A boerok azonban visszautasították, hogy békét kérjenek. Nem Anglia volna az amnesztiát, az alkotmányt stb. csaláteként mutogatni, hogy az ellenséget, aki a békét megtörte, Anglia jogait megveti és a király birtokait nyomorral és pusztulással halmozta el, rábírja, hogy kevesebb nyomattékkal ragaszkodjék magatartásához. Míg az ellenség nem kéri a békét jobb erről minél kevesebbet beszélni. A szónok erre figyelmezteti a házat, miután ilyen komoly nemzeti és inperaliztikus kérdések függenek a parlamentnek Dél-Afrikára vonatkozó magatartásától. Ha Anglia indítatva volna a háborút legyőveire nézve nem dicsőéges és áldozatainak nem megfélelő módon befejezni, ennek a hatása minden világrészben megnyilvánulna. A feltételek meghódolás oly veszedelmeket rejt magában, melyeket Anglia nem kockáztathat. A király kell, hogy a legtöbb ur legyen azokban a gyarmatokban.

A Balkán szenzációi.

Budapest, január 16.

Szélesed van a Balkánon, amely kisebb-nagyobb viharokat sejtet. Az egyetlen konszolidált Balkán-állam, Románia kívül, a többiekben egyre fokozódik a bizonytalanság érzete. Mindenki sejt, hogy fontos dolgok fognak történni, de senki sem tudja, hogy az események áradata minő meredben fog lefolyni: pusztítani fog-e vagy új lödségeket emel-e ki a hullámok alól. A bizonytalanság kétségkívül Szerbiában a legnagyobb. Az ország, amely oly sokáig és oly híven ragaszkodott az Obrenovics-dinasztához, bizony tudja, hogy ez a dinasztia kihalt, mielőtt Sándor királyt elszójtja az élők sorából a halál. Mi lesz aztán? Egy olyan ország, mint Szerbia, csak a monarchikus államformával bídogulhat. De ki lesz Sándor király utóda?

Erről beszél ma egész Szerbia. Draga királynénak tudvalevően van már jelöltje a szerb trónra. Nikodém Ljungevica hadnagy ur, a felséges asszony testvére. Mikor először szerzett tudomást a szerb nép arról a jelölésről, úgy felzúdult a megbotránkozás, hogy Sándor király szükségesen látta a jelölt személyesen és nagysietve megátolni. Tette ezt három ízben: először Nisben királyi kastélya erkélyéről, azután a kamara és végre a szentűz fogadásakor. A felséges asszony azonban még ma is ragaszkodik családja e rangemeléshez.

Sokan, nevezetesen Paster hívei egy orosz nagy-

herceget szeretnének trónörökösnek látni. Ez a felőlés azonban komolyan szóba sem jöhet, mert ebbe monarkiank sohasem egyeznek bele.

Egy kis párt *Nikita* montenegrói fejedelmet kandidálja. Egy harmadik párt valamely német duodece fejedelmi sarját szeretne meghívni. S itt van végre a *Karagyorgyevics*-család, amelynek kandidálása komolyan számbavehető. Annyi legalább is bizonyos, hogy a szerbek nemzeti dinasztiát óhajtának s itt aztán csak *Karagyorgyevics* kerülhetnének kombinációba.

Az öreg *Pera Karagyorgyevics* ma hatvanhatszennégy éves és Gentben éli napjait. Nyugodt itéletű, gondolkodó is, aki nem nagyon hajlik a különcödére. Fia, *György*, tizennégy éves, Pétervárot nevelik a cári család felügyelete alatt. Kettejük közt lehetne választani.

Gyúja szófiaai szerb követ egy képviselő előtt azt mondotta, hogy *György herceg jelölése befejezett tény.*

— A leghitelesebb forrásból tudom — ugymond — hogy erre a trónörökösjelölésre nézve Auszria-Magyarország és Oroszország közt megtörtént a tökéletes megegyezés.

Egy másik balkán-dinasztia sorsát egyengeti Pétervárot *Nikita* montenegrói fejedelem. Legutóbbi oroszországi látogatásáról a következőket jelentik:

Nikita fejedelem, mikor *III. Sándor* cár temetésén Pétervárot időzött, nagyon szeretet volna az új cárral, *II. Miklóssal* a Balkán politikai kérdéseiről beszélgetni. *Miklós* cár azonban azzal ütötte el a kérdést, hogy még nincs kellőképpen tájékozva a Balkán viszonyairól, de beszél majd erről — máskor. Ez a máskor sohasem következett el. Nemrégiben azonban a cár *lavratilag* hívta meg *Nikitát* a *Rivieráról* Pétervárra. Ez a látogatás azonban nem függött össze semmi politikai kérdéssel, nagyon családias jellegű volt s a körül a terv körül jorgott a fejedelmi személyiségek beszélgetése, hogy az orosz trónörökös elveszi *Nikita* gyönyörű lányát. *Xenát*, *Nikita* pétervári tartózkodása folyamán szó sem esett politikáról, a montenegrói fejedelem egyetlen egyszer látta magánál az orosz külügyminisztert, akkor is csak néhány percre. Az orosz-montenegrói frigy most már bevégzett ténynek tekinthető.

Néhány hónappal ezelőtt Belgrádban leégott a katonai egészségügyi főraktár. A kár több mint egy millió volt. Nagy volt a veszteség azért is, mert háboru esetén egészségügyi szempontból egészen fölszereletlenül állt volna a hadsereg. Tegnap, a szerbek újévén katonai körökben, valamint a polgárságban nagy örömet okozott az a hír hogy *Mária Feodorovna* anyacárné, aki az orosz Vöröskereszt legfelsőbb vezetője, értesülvén a szerb hadsereget ért katasztróáról kiadta a parancsot, hogy a szerb hadsereg részére *húszezer rubel értékben* legújabb és legtekélyesebb egészségügyi fölszerelést küldjenek. Az ajándék már Odesszában van és arra a gőzhajóra vár, amely Belgrádba fogja szállítani.

A pétervári *Novosszi* megemlékezve arról, hogy az osztrák-magyar monarchia be akarja kebelezni Boszniát és Hercegovinát a következő érdekes véleményny nyilatkozza Boszniáról:

„A Balkán-félsziget békéjének föntartása érdekében csak kívánatos, hogy Ausztria-Magyarország Boszniát és Hercegovinát továbbra is megszállva tartsa. Mert míg ezen a területen az osztrákok és magyarok kormányoznak, addig nyugodt lehet Szerbia és Montenegro. Ennek a nehéz kérdésnek a végleges megoldását azonban legjobb volna még a jövőre bízni.”

Konstantinápolyból jelentik, hogy a felebbviteli törvényszék főügyésze *Dámád Mahmud* basa, a szultán sógora ellen *összeseketés* miatt elfogató parancsot adott ki.

HIREK.

Budapest, január 16.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Január 15-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatásukkal a megújításról kezeikre bízva gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— A királyi audienziója. *Bécsből* jelentik, hogy ő felsége ma kihallgatásán fogadta *Bilow* német katonai attasét s az új szími követet, aki megbízó-levelét ma adta át ő felségének.

— Főispánoktatás a fővárosban. Fényes és a fővárosban rég nem látott egyházi ünnepség színhelye lesz vasárnap délelőtt az egyetemi templom.

Csáska György kalocsai érsek ekkor szenteli föl *Várossy Gyula* pápai prelátus székesiegyházi püspököt. A szertartás vasárnap reggel kilenc órakor kezdődik és közel harmincórát tart. Az új püspök a fölszentelés után áldást oszt a híveknek. *Csáska* érsek az ünnep után várbeli palotájában diszebédet ad, melyre sok meghívott küldtek szét.

— **Készülődések Erzsébet főhercegnő esküvőjére.** *Bécsből* jelenti tudósítónk: Erzsébet főhercegnő esküvőjére nagyban folynak a készülődések. A császári palotát gyönyörű virágtüzekkel díszítik föl erre az alkalomra. E hó 22-ikén délelben lesz a titkos tanácsosi teremben a főhercegnő renouciációja, amelyenél a királyn kívül jelen lesznek a magyar és az osztrák kormány tagjai, a titkos tanácsosok és az összes főhercegek. Ugyanaznap este nyolc órakor a Burgnak *Ferenc Károly* épületében *Mária Valéria* főhercegnő hangversenyyel egybekötött díszes estét rendez, amelyen *Lónyay grófné Erzsébet* főhercegnő anyja, csak mint vendég vesz részt. Huszonharmadikán délelőt tíz órakor tartják meg az udvari *József-kápolnában* az esküvőt. A meghívott hölgyek kápolna tartoznak megjelenni. Az esketés után a fiatal párt a király külön kiballgatáson fogja fogadni. Délután öt órakor nagy udvari ebéd lesz. amelyre csak az udvarhoz közelállók lesznek hivatalosak. *Windischgrätz* Ottó herceg és *Erzsébet* főhercegnő még aznap nászura indunak Sziciliába, ahol két hónapot fognak tölteni.

A meghívók „*Erzsébet* *Mária* főhercegnő 6 fenségének *Windischgrätz* Ottó birodalmi herceg (Fürst) 6 kegyelmességével való egybekelésére” szólnak. A gothai almanach szerint azonban a vőlegény csak mint herceg (Prinz) van megnevezve. így tehát valószínű, hogy az esküvő után megkapja a birodalmi hercegi (Fürst) rangot.

Lipót herceg és *Gizella* bajor hercegnő két gyermekükkel e hó 21-én Bécsbe érkeznek. Ugy hűrik, hogy *Lónyay grófné* e napokban átkötözökodik a *Hofburgba* és az egybekelés napjáig *Erzsébet* főhercegnő lakosztályában fog lakni.

— **Fehér bőrű néger.** Az Egyesült-Államok elnöke, *Roosevelt*, nem tűri, hogy különbséget tegyenek a fekete bőrű és fehér bőrű emberek között s azt vallja, hogy ami különbség van a kétféle fajta közt, azt maga a természet jelölte meg a színekben, de másban nem. Természetes, hogy a fehérek nem szívesen látják az elnök ilyen liberalizmusát s valószággal megdöbbenek, mikor a napokban, *Roosevelt* egy néger orvost hívott meg magához ebédre. A napokban az elnök a következő levelet kapta:

„*Tedd*, te kívül fehér vagy, de belül fekete. Néger vagy fehér bőrből”, *I. W. S.*

Az elnök nem mozgatta a füle botját sem erre a levélre, ami a névtelen levélírótt arra ösztönözte, hogy mindennap megeresztett néhány kedves levélkét. Végre is az elnök meguntta a dolgot, kinyomoztatta a levélírótt, akit a rendőrség el is fogott. *I. W. S.* alatt egy *I. W. Starke* nevű ur bujkált, aki ellen pórt indítottak.

— **Gróf Szécsen a papánál.** *Rómából* jelentik, hogy a pápa tegnap gróf *Szécsen* Antalt, a vatikáni nagykövetet néjével együtt hosszabb kihallgatáson fogadta. A pápa kedélyesen beszélggett a grófi párral. Ma délelben a pápa a római vatikán-párti arisztokráciát fogadta.

— **A német császár testvére Amerikában.** *New-Yorkból* jelentik, hogy *New-York* polgármestere előkelő polgárokból bizottságot fog aakítani, amely *Henrik* porosz herceget, a császár testvérét partraszállásakor a város nevében üdvözölni fogja. A herceg az Egyesült-Államok több nagy városát is meg fogja látogatni.

— **Református egyházmegyei közgyűlés.** A pesti evangélikus református egyházmegye e hó 21-én délelőt tíz órakor rendkívüli közgyűlést tart, amelyen gróf *Teleki József* fog elnökölni. Főtárgya ennek a rendkívüli összejövetelnek *Szenthó* János esperes elhalálozásának és az új tanácsbíró megválasztásának bejelentése.

— **Lechner Ágost utóda.** A múlt év február havában elhunyt *Lechner* Ágoston főrendiházi tag és nyilvános rendes egyetemi tanár közgyűt tanszéki eddig mint helyettes dr. *Kmetty* Károly nyilvános rendkívüli tanár látta el. Az egyetemi tanács most fölterjesztést intézett a közoktatási miniszterhez a kitűnő fiatal tudósnak rendes egyetemi tanárrá leendő kinevezése iránt.

— **Koronás autombillgépés.** Az autombill olyan erősen uralkodik már az utcókon és az országutakon, hogy mindenképpen meg kellett rendszabályozni. Ismeretes, hogy *Viktor Emánuel* nagy barátja az új közlekedési eszköznek. Nagyon sokszor rándul ki *Frascati*ba és *Castelporziano*ba és hogy milyen lelkes autombillista, azt eléggé bizonyítja, hogy nemrégiben szívesen alátette magát az autombillgépészi vizsgálónak. A bizottság természetesen a legbizonyosabban nyilatkozott a király készültsége felől, de a király erre alaposan rá is szolgált.

— **Széll Kálmán betegsége.** *Bécsből* telegrafálják: *Széll* Kálmán miniszterelnök ma is jól érezte magát, noha az éjszakát, alkalmasint a nagy vihar miatt, kissé nyugtalanul töltötte. A nap folyamán számos látogatást fogadott és elintézte a folyó hivataios ügyeket. Az orkánszerű időjárás következtében dr. *Charas*, az Önkéntes Mentő-Egyesület főorvosa, aki a miniszterelnök sebéit kezeli, reggel helyett csak délután látogathatta meg betegét, mert addig a vihar okozta számos baleset a mentő-állomáson tartóztatta vissza. Ma is számosan tudakozódtak a miniszterelnök állapota felől. Elsőnek ma is a király, küldöttje által, *Lajos Viktor* főherceg is naponkint tudakozódik, színtyugy *König* Károly, a legfelsőbb kabinetroda osztályfőnöke. Korán reggel telefonon szereztek értesülést Budapestről báró *Féjerváry* Géza és dr. *Wallisch* Gyula miniszterek. Tudakozódtak azonban *Wlassics* Gyula hercegné, *Portugália* és *Brazília* követei, *Metternich-Sándor* hercegné, *Wimpffen* grófné, gróf *Stockau*, gróf *Boos-Waldeck*, *Ferenczy* Ida alapítványi hölgy, *Mérey* Kajtán osztályfőnök stb. A délutáni órákban kiadott orvosi jelentés így hangzik:

— *Széll* Kálmán miniszterelnök állapota tartósan jó. A seb gyógyulása állandóan kedvező letolyasu.

A miniszterelnök reggelijén a házúrón, gróf *Széchenyi* Gyulán kívül dr. *Körber* miniszterelnök és herceg *Fürstenberg* is résztvettek.

— **Konkoly Thege Miklós alapítványa.** *Lelkes* szeretettel fordul a közvélemény érdeklődése *Konkoly Thege Miklós* nemes alakja felé. A másfélezer holdat, amelyet telepítési célra az országnak ajándékozott, a földműves népek szánta, követésre méltó az ajándék ajánlása: „A földműves a nemzet törzse, gyöke, ezt a népet kell erősíteni, gyarapítani!” Ez a magasztos ige utmutatás, vajha megértenék azok, akiknek szól. Egy újságíró előtt *Konkoly Thege Miklós* elmondta, hogy mi indította nemes tettére:

— Gyermekem nem lévén — mondta — régen foglalkoztam azzal az ideával, hogy vagyonomat nemzeti nememnek hagyom tudományos és társadalmi célokra. Ennek folytán már 3 és fél évvel ezelőtt az államnak adományoztam 6-gyallai csillagdamat, melyet oly nagy fáradsággal, gondolattal és kötséggel rendeztem be. Megvallom őszintén, hogy én már erről a birtokról éppen ilyen értelemben végrendeletet csináltam. De mégis halálom után esetleg előállítható zavarok kikerülése végett, jobbnak láttam, hogy még életemben rendelkezem végleg birtokomról és azt az országnak, az államnak adom, amelynek végrendeletemben szántam. Végrendeletom ugyan jogilag semmi tekintetben megtámadható nem lett volna, de mégis jobb szeretek életemben elintézni végleg mindent. Én tisztán telepítési célokat értek a szociális cél alatt. Ez a földműves a földműves nép kezébe menjen át. Ez a nemzet törzse, gyökere. Ezt a földműves népet kell erősíteni, gyarapítani. Ennek módját pedig teljesen *Darányi Ignác* miniszterre bízom. Ó-Gyallán kívül van még *Tata* mellett *Pusztá-Fagyoson* egy szépen berendezett birtokom, amely szintén a *Konkoly Thege-család* régi lézské. Ezt megtartom magamnak halálomig.

Családjáról *Konkoly Thege Miklós* elmondta, hogy ősrégi magyar s *Thegus* magyar vezérőt származik. A nemességet és ezt az ó-gyallai birtokot a *Thegus-család* 1242. év táján *IV. Béla* királytól donációban kapta a nemességgel együtt. A család történeti adatainak összegyűjtésével különben *Konkoly Thege* Ba áz és van megbízva *Komáromban*. A *Terra de Konkol*, mely birtok az 1242-iki királyi adománylevélben előfordul tulajdonképpen három birtokdarabból állott, ugymint *Pusztá-Konkol*, *Kis-Konkol* és *Zsidó-Konkol*. Ez a zsidó jelző honnét került erre a birtokra azt senki se tudja. Ezen nemesség és földbirtok adományozása folytán a *Thegus-család Konkol* előnevet kapott. Ez a *Terra de Konkol* megmaradt azzán a mai napig a *Konkoly Thegus-család* birtokában. Ennek a birtoknak egy darabját *Konkoly Thege Miklós* az édesatyja után örökölte, a nagyobb részét azonban atyai nagybátyja, *Konkoly Thege László* örökölte, akinek felesége a jótékonyaságról híres néhai *Király József* pécsi püspök unokahnya volt.

Konkoly Thege Miklós különben a napokban jött meg *Münchenből* illetőleg *Stuttgarból*, hol a württembergi királynak megköszönte, hogy a meteorológiai és a csillagászati tudomány terén szerzett érdemeiért a württembergi koronarend közpékesztjével lett kitüntetve. A württembergi király karácsony bójte napján rendkívül szívesen fogadta az európai híri magyar tudóst. Az audeincia alatt annyira kitüntette a württembergi király *Konkoly Thege Miklós*t, hogy a kihallgatás alatt leültette. Aztán melegen kezet fogott vele és a szavakkal bucsuzott el tőle: *Reményiem*, hogy ezuttal nem utólszor láttam.

A birtok adományozásának híre különben mindenfelé elterjedt feltűntetelt és a legnagyobb hálával és elismeréssel emlegetik *Konkoly Thege Miklós* nagylelkű áldozatkészségét. A mai nap folyamán szá-

mos helyről üdvözölték. A meteorológiai intézet igazgatója és tisztviselői szintén elismerését tolmácsolta az érdemes férfinak.

— Nyílt levél Babinak. Az ön neve Babinak volt kinyomtatva a bái tudósításban, holott Erzsébetnek hívják Erzsébetnek van bejegyezve a jászóvárosi anyakönyvvezetőnél s ha oltár elé viszi őnt, (reméljük nem sokára) az az ur, akivel a második helyest olyan kedvesen találta, így fog szólni önhöz az anyakönyvvezető is:

— X. Erzsébet kisasszony. . . .

Babi, ne vegye rossz néven, ha mi is szívesebben Erzsébetnek szólítjuk. Ha tudnánk, hogy társnőit, kiknél az ifjuság és szépség varázsában pompázóbb hölgyeket sohasem láttunk, miképpen hívják igazán, őket sem neveznék Pipenek, Lulunak, Nusinak, Macának, Cincinek, Szusznak és Masának, mint ahogy a bái tudósítás nevezi. Őket is megneveznénk olyan méltóságos néven, mint aminő csak a női nevek között van.

Látja, Erzsébet, a minapi bálon kevés ifjú hölgy szerepelt az igazi néven. Sok volt a Dusi, sok a Babi és sok a Szuzsi. Ont is, Erzsébet, Babinak szólították a bában, csak úgy, mint otthon. Pedig ön nem volt ott Babi. Igen kecses, igen méltóságos és igen szép Erzsébet volt. Nyáknál a családi ékszeresek közül azok, melyek fiatal archoz úgy illenek. Hajából koronát fontak s briliáns tüvel szorították szép fejére. Erzsébet, ön nagyon imponáns volt s diszharmonia van abban, hogy mégis Babinak szólították.

Erzsébet, ön otthon úgy szép, ha fehér babos perkaill-ruhában jár s ha Babinak szólítják. A perkaill-ruha egyszerűségét jelképezi, a Babi név pedig azt, hogy ön még csak most lépett ki a gyermekszoba fülhomályából s az emberek emlékében még él az ön tizenhat és fél éves életének minden gyermekes vonása. Még ön Babi otthon, társnője Cinci, vetélytársnője Szuzsu, gyűlölt barátja Maca s szeretetét, de sajnálat barátja pedig Masa. Ok mind otthon szépek, ha perkaill-ruhában járnak s ha úgy szólítják őket, ahogy szólítják.

De a bában ön kisasszony, Erzsébet! A női szépség előlegei ott ragyognak arcán és szemében s méltóság van abban, ahogy táncra kerékedik. A bában ön nem jelenhetik meg perkaill, babos ruhában s ott senkinek semmi köze ahhoz, hogy otthon, kedves meghittségében a családi életnek, milyen becéző névvel hívogatták. Erzsébet, máskor a bában legyen Erzsébet. S kérje meg Nusit, Masát, Cincit s Szuszt, hogy a bára vessék le az otthoni babos ruhát. Az ellen pedig tiltakozzanak, hogy a bái tudósítónak Babi-t mondanak be, holott önök szépek, méltóságosak, mint az Erzsébetek.

Wolf képviselő. K. H. Wolf ur, ez idő szerint osztrák reichsrathi képviselő, legújabb választási győzelme révén beszélt magáról. A trautenau kerület új képviselőjét nem ölte meg az a sok szenny, amelyet ő maga és mások ráhajáltak. Wolfot talán inkább pathológiai, mint politikai jelenségnek lehet tartani, e kettő közt azonban nem vonnak mindig pontos határvonalat mostanában.

Wolf lapja, az *Ostdeutsche Rundschau*, az eseményt mint a nagyméretű párt győzelmét ünnepli és vezetőiket is ír róla, mely a Los von Rom-kiáltásokban csendül ki. *Schönerer* lapja, az *Unverfälschte Deutsche Worte* egyszerűen regisztrálja Wolf megválasztását, azzal a megjegyzéssel, hogy miután a választási küzdelem már lejárt, nem akar többé rá visszatérni. A klerikális *Vaterland* a választás eredményeért a nagyméretű pártvezetőséget teszi felelőssé, mely elmulasztotta Wolfot szemben egy másik nagyméretű jelölttel állítani. A többi antisemita lap Wolf győzelmét *Schönerer* vereségének tünteti fel.

Seidl tanár, akit oly kényes természetű kötelékek fűznek Wolf-hoz, ismét nyilatkozik, bár többször megígérte már, hogy többé nem tér vissza az ügyre. Most egy sziléziai újságban részletesen elmondja azt a hozomány-alkut, amelyet dr. *Tschan* képviselővel folytatott. Undorral olvassa a tisztességes ember ezeket a részleteket, amelyekből csak egy igazságot lehet kihámozni, azt t. i., hogy Ausztriában a legerköstelenebb ember is parlamentképes.

Wolfnak megválasztása igen kellemetlenül hatott *Schönerer*re és a vezetése alatt álló alldeutscheokra, akik a botrányos magánéletű Wolfot a pártkörből való kilépésre és mandátumának letevésére kényszerítették volt. Most, hogy a trautenau választók nem ratifikálták a párt határozatát, *Schönerer* ma a csehországi Egerben gyűlésre hívta egybe pártfeleit, akik azonban csak csekély számban jelentek meg s referátumok közté és Wolf közt fennállott viszonyról föl-említetté, hogy 1200 választó egy felhívásban bizalmat

szavazott Wolfnak, akire — szerintük — előkelő szerep és hivatás vár a politikai életben.

— Wolf egyszer azt mondotta — így folytatta *Schönerer* — hogy inkább levágatja a kezét, semhogy tölem elváljon. Nos, én segíték rajta: én vágom meg tőle. A nagyméret képviselők elhatározták, hogy kirekesztik szövetségükből Wolfot, így hát az ő hívei ezentul éltethetik a Wolf—Tchan-pártot.

A gyűlésen jelentek nagy hidegen hallgatók *Schönerer* beszédét, amely deprimaló hatást tett a jelenlétükre.

— Egy kis lány és a polgármester. Említettük, hogy egy *Seidman* Róza nevű kis iskoláslány levelet írt *Falms* János polgármesternek s megkérte, hogy ajándékozzon neki egy második elemi osztályba való olvasókönyvet. A polgármester bácsi ezt meg is tette. Most azután dr. *Widner* Odón fogalmazóhoz, a polgármester titkárhoz a következő kis levél érkezett:

Kedves Widner bácsi! Az újságban nem áll a *Seidman* Róza lakása. Kérjük szépen a bácsit, tessék Rózának perselyünkbe ezt az öt forintot megküldeni. Csókoltják *Elek* Lilly és *Mariska*.

A két kis leánya *Elek* Pálnak, a Kereskedelmi Részvénytársaság vezérigazgatójának gyermekei.

— Az első műszaki doktor. A magyar király József-Műegyetemén ma délelőtt volt az első műszaki doktoravatás. A műszaki tudományok első magyarországi [doktora: *Zielinski* Szilárd gépészmérnök, műegyetemi magántanár. Az ünnepélyes aktus, amelyen *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter is jelen volt, a Műegyetem kertjében tartott.

Pár perccel 12 óra után lépett be a nagyrészen műegyetemi hallgatókkal zsufolásig megtelt terembe *Wlassics* Gyula vialás- és közoktatásügyi miniszter. Kisérétében voltak: *Tóth* László osztálytanácsos, *Vécsey* Tamás, a tudomány-egyetem rektora, *Frühlich* Lázló a bölcsészeti, *Demkó* György a teológiai kar dékánja, *Hutya* László az állatorvosi főiskola rektora, továbbá *Ilosvay* Lajos min. tan. a műegyetem rektora, *Czigler* Győző műegyetemi tanár, a mérnök- és építész-egyesület elnöke, a műegyetemi tanszakok dékánjai, a teljes tanári kar és a főlatvatandó: *Zielinski* Szilárd okleveles gépészmérnök, műegyetemi magántanár. Percekig tartó éljenzés fogadta a terembe lépő minisztert, ki az emelvényen szemben foglalt helyet. Az elnöki emelvényen *Ilosvay* Lajos műegyetemi rektor, *Rados* Gusztáv, a mérnöki szakosztály dékánja, *Rejtő* Sándor, a gépészmérnöki szakosztály és *Schmidt* Gábor, a vegyészeti szakosztály dékánja foglaltak helyet.

A felavatás-ülést *Ilosvay* Lajos rektor nyitotta meg szép beszéddel. Hangoztatta, hogy a műszaki tudományok is most már olyan magasra emelkedtek, hogy a többi tudományok mellett szintén mint valódi igazságokat hirdető tudományok helyet foglalhatnak és ezen az alapon méltán lehet követelni, hogy e tudományok ápolóinak is megadják a doktori címet. Köszönetét fejezi ki *Wlassics* Gyula kultusz-miniszternek, akinek köszönetét, hogy a királynál közbenjárta a műszaki doktorátus engedélyeért. S ezzel a doktori avatás ünnepélyét megnyitották nyilvánítja s felolvasta a következő formaiút:

Zielinski Szilárd okleveles mérnök ur, ki a műszaki doktori szigorlat követelményei szerint a Budapesti forgalmi viszonyainak rendezése és a központi ívóvasut lerve című értekezés alapján a szóbeli szigorlat kitűnő eredményvel kiállotta. bebizonyította, hogy a műszaki doktori cím viselésére érdemes, minél fogva mi őt műszaki doktorrá avatjuk, ha kész a felavatási fogadalmat letenni.

Zielinski Szilárd lépett ezután óriási éljenzéssel közben az emelvényre, mondván: „Kész vagyok a felavatási fogadalmat letenni.” Erre jobbkezt szívére tette s letette a szokásos doktori fogadalmat. Erre *Rados* Gusztáv felolvasta dékánai felavató beszéd szövegét, mire a felavató dékán az új doktorral kezelt fogott e szavakkal:

— Műszaki doktorrá fogadom.

Ugyanezt tették vele a rektor és a többi szakosztály dékánjai. Midőn dr. *Zielinski* Szilárd az emelvényről lelépett, percekig tartó taps és éljenzés fogadta. *Rados* Gusztáv üdvözölte az új doktort és köszönetet mondott a miniszternek. Még *Czigler* Győző szólt a Magyar Mérnök- és Építész-Egyesület nevében, azután dr. *Zielinski* mondott köszönetet a műegyetemnek a következő szavakkal:

Méltóságos Rektor ur! Nem távoztam el köszönet nélkül, mert szerénytelenség volna az elhangzott szép üdvözlőbe foglalt sok elismerésből többet elfogadnom, mint amennyi megillet. Nyíltan bevallom, őszinte örömmel vártam e napot, karunk ez ünnepét, amely után ugyan nem mint ünnepelt, ha-

nem mint ünneplő már régóta epedtem. S ha abban, hogy ma a magyar műszaki kar egy régi óhajlásának megtestesülését ünnepelheti, nekem valóban volna valami érdemem, úgy az csak az a csekély részeséke lehetne, hogy siettem rögtön elől futni, amint megnyílt az odavezető út, amelyet annyira fáradsággal és annyi szeretettel egyengettek kedves társaim s melyet a magyar műszaki kar igaz öröme, a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur dr. *Wlassics* Gyula ó excellenciája nyitott meg előttünk. Boldog vagyok, hogy a sors kegye nekem juttatta a szerencsét megszerezhetni karunk társadalmi és tudományos elismerésének e legkiválóbb bizonyítékát, az első magyar mérnökdoktori diplomát. Amig Isten kegye értő ad, s eretelt magyar hazám javán teljes munkaképességemmel, újult erővel és türelmével edzett műszaki tudomással fogok dolgozni és törekedni, hogy az e diplomával létrehozott kar mihamarabb élvezzze a társadalomnak azt a nagyrabecsülését, amelylyel az a már tradíciókra hivatkozó doktori karoknak régen hódol. Örömtől és boldogságtól áthatottan mondom köszönetet a ma elhangzott kedves, elismerő és buzdító szavakért.

Végül az elnöklő rektor megköszönte a miniszter érdeklődését s az ünnepélyt bezárta.

— Fehér rabnók. Egy lengyei uri család leányának szomorú esete aktuálisá teszi a harcot azok ellen a kereskedők ellen, akik még mindig a legjövendelmesebb üzletágnak tartják a magukét s sába eléggé ellen nem őrizhet ügyességgel csalják el árucikküket a szülői házból, hogy tengerentúli országokban a bűnök és a nyomornak vessék őket áldozatul.

Nemrégiben egy newyorki szállodatulajdonos — így mutatta meg magát — megkérte a kezét egy előklő lengyel család leányának. A leány elfogadta a vendéglős ajánlatát s készen nyilatkozott arra is hogy férjért Amerikába követi. Az ifjú pár Genuában szállt hajóra, de utközben a férj megváltoztatta utazásának célját. Azt mondta, hogy Buenos-Ayresbe kell mennie, mert rossz híreket kapott newyorki üzletéről s azért megy Buenos-Ayresbe, hogy bátyjával megbeszélje üzleti terveit. Mikor így Buenos-Ayresbe ért a fiatal pár, a férj egy napon kijelentette, hogy ő nem vendéglős, hanem olyan kereskedő, aki eleven embereket árul...

— Nem értem — válaszolt az asszony.

— Megmagyarázom. Bátyám üzletében száz font sterlinget kapsz havonként. Ha meguntad a dolgot, majd más házba küldlek, ahol szintén száz font fizetésed lesz.

A fiatal asszony undorral utasította vissza ezt az ajánlatot, a férj azonban éhezett s így akarta rábírní, hogy aljas törekvéseinek támogatója legyen. Az asszony hajthatatlan maradt, míg végre a konzulátus segítségével kiszabadították rettenetes helyzetéből s visszahozták Európába.

Ez a szörnyűség eset nem tartozik a ritkaságok közé. Hisz a statisztika azt igazolja, hogy évenként tízezer európai nő jut azoknak a gazembereknek a kezére, kik ellen alig van a társadalomnak óvó eszköze. A leánykereskedők ritkán folytatják üzletüket nyíltan, a legbecsületesebb polgári foglalkozások aláarcát viselik. Akárhány orvos, iparos, kereskedő, sőt tudós is van közöttük s csodálatos ügyességgel lépnek föl, hogy céljaikat elérhessék. Galicia és Oroszország a legdagdagabb bevásárlási forrása ezeknek a kereskedőknek, ami természetes is, hisz a szertelen szegénység avatja legkönnyebben áruát az embert s kalandornővé az asszonyt. Kiliátástanal egzisztenciák gyakran szívesen áldozzák föl tisztességüket ezeknek a lélekkufaroknak s sajnos, biztos jövőjü nők is áldozatul esnek azoknak a hazug ígéreteknek, melyekkel a leánykereskedők oly ügyesen és oly pazarul dobáloznak.

A délafrikai pusztító háború nagyban hozzájárult az üzlet emeléséhez s hiába küzd a kutárok ellen az egész világon fiók-intézetekkel bíró *National-Vigilance Association*. Afrikai földjén sok európai asszony siratta meg hiszékenységét s még egyre fokozódik azok száma, akiket a kietlen tartományokba cipelnék. A *Vigilance Association* szigoruan ellenőrzi a hirdett leánykereskedőket s listáján százhuz olyan lélekkutárok van, akik főleg Argentínában, Braziliában, Fokföldre és Indiába viszik prédáikat.

Az idei nyáron Párisban nemzetközi tanácskozás lesz a leánykereskedés elnyomására. Föltéve, hogy ez a konferencia ki tud fogni a mindig óvatos és mindig ravasz lélekkutárokra, az a körülmény, hogy nemzetközi szervezkedés szükséges forog fenn, egymagában is elég annak a bizonyítására, hogy századunk nem áll az erkölcsi élet védelmének olyan magaslatán, mint ahogy oly szívesen s oly gyakran hirdetik.

— Új szürm. *Brüsszel*ből jelentik, hogy *Leuriaz* Kamil orvos szürmöt talált föl a hörghurut ellen.

A modern magyar konyha kodexe:

A HÉT SZAKÁCSKÖNYVE.

Kincsestára minden gazdaasszonynak.

Kiegészítője minden szakácskönyvnek.

Ára díszes kötésben öt korona. . . .

Kapható a Budapesti Napló kiadói vállalatában, József-körút 12.

— **Porosz herceg Triestben.** Triestből jelentik, hogy *Adalbert* herceg, a német császár másodiküzlött fia a Charlotte iskolahajón a délelőtti fél tíz-kor odaérkezett és a parti títellel és az osztrák-magyar hajóraj helyi hajójával, a *Monarch* hadihajójával üdvözölő lővéreket váltott. A parlon nagy tömeg gyűlt egybe és szívélyes ovációban részesítette a herceget. A herceg tiszteletére a városi színházban a városi hatóság diszeldadást rendez. A színházban *Lohengrin* kerül színpadra. Miután a *Charlotte* horgonyt vetett, a *Monarch*, *Eudapest*, *Wien* és *Panther* osztrák-magyar hadihajók parancsnokai meglátogatták a német hajó parancsnokát. A hivatalos fogadások után a triestzi német kolónia tisztelt *Adalbert* hercegnél a *Charlotte* fődélnél. *Adalbert* porosz herceg délelőtti 12 órakor a *Charlotte* iskolahajón *Goës* helytartót, *Conrad* vezérőrnagy katonai állomásparancsnokot, *Kneissler* ellentengernagyot, a tengerészeti kerület parancsnokát és *Ripper* ellentengernagyot, a téli hajóraj parancsnokát fogadta, akik ő felsége megbízásából rendelkezésre álltak a hercegnél.

— **Nyilatkozat.** A Budapesti Újságírók Egyesületének elnökéhez dr. *Oppler* Emil ügyvéd ur a következő sorokat intézte:

Nagyságos uram!

A Bp. U. E. választmánya tegnapi ülésében a mai lapokban megjelent oly határozatot hozott, mely szerint az én Kálnoki Henrik ural szembent tanusított magatartásomat szokatlannak és szerénytelennek minősíti.

Mint hogy e közleményekből nem tűnik ki, hogy minő ügyből kifolyólag álltam szemben Kálnoki ural kénytelen vagyok röviden előadni, hogy én, mint a budapesti közúti vasút részvényese a megtartandó közgyűlésen többedmagammal indítványokat óhajtván tenni s az alapszabályok imperatív intézkedése folytán kénytelen voltam azokat *írásban az igazgatóságnak átadni.* Ezt a cselekedetemet Kálnoki ur lapjában „gyerekes tempó”-nak nevezte, mely „érdekszövetség” részéről indul ki. Erre irtam neki válaszként a Választmány által perhorreszkált levelet.

Az Újságírók Egyesület választmánya irányában érzett minden respektusom mellett is azonban legyen szabad megjegyeznem, hogy én a magam eljárását saját teljességom szerint szabályozom, nem pedig oly testületé szerint, amely nekem nem fórumom.

Kitűnő tisztelettel

Dr. *Oppler* Emil.

— **Népek vallása.** Naiv könyvet hozott a mai posta. Új vallás van megkonstruálva benne. Mintha már nem volna elég az, amennyi ma van és mintha általában nagy lenne a sóvárgás valami olyan hit után, amiben mindnyájan egyesülhetünk. Jobban megnevezte azonban a könyvet, észre kell vennünk, hogy nem bolondságról van szó. Nem azok számára csinálódott, akik hívei és hívei valamely felekezetnek, hanem azoknak, akik a felekezetiállás felé közelednek. A szerző egy levelet is mellékel a könyvhöz. Ennek kissé tágra szabott oimzése az, hogy a vallástudóshoz, a tisztelt nőkhöz és a hazafias országos hatóságokhoz van intézve. Ebben a következőket mondja:

— **Könyvemet kizárólag csak a felekezetiállás felé közeledők számára irtam, amint ezt az I. fejezet 29–32. verseiben világosan kifejtettem. E könnyű hit a felekezetiállás felelegességét teszi; a felekezetiállás felé közeledők megelégedést találhatnak ebben a kivonatban. Mert nem minden felekezetiállás ember istentagadó, legnagyobb része egy Istenben hisz, és azt mondják, hogy az egyetlen Isten hiszik s azt is vallják, hogy jól kell cselekedni. Ez voltanahát egy vallás és mégis csak felekezetiállás, mert először új és név nélküli. Másodszor pedig ilyesminek nincsen teletezi kapesa a hívők között. En pedig nagygyűzőm, hogy először ilyesmi korántsem új vallás, sőt háromezer évnél idősebb és a szoltár énekei ezeu vallás híveit *Istenföldöknek* nevezték, amiért én is azt a vallást „Istenföldök”-nek nevezem; másodszor a rövid imák és az imaszókak elrendelése szép, tiszta, könnyű felekezeti kapesot támaszt a hívők között.**

Szóval egy egészen könnyű hit, valami nyári hit az, amit ez a jó ember akar. Olyanforma, mint a selyming. Nem veti le az ember és még sincs melege. Ne legyenek felekezetiállások, hanem ragaszkodjanak valami egészen könnyű felekezethez. Ez bizony ilyenformán fura dolog kissé s fura a könyv is. Értelmetlen, zagyva. Eppen csak az alagondolat, a fízet megírásának célja okos dolog. Utjába állani annak, hogy a nép felekezetiállás nélküli váljék.

— **Ingyenkenyer.** A kenyérszótó boltok forgalma szerdán 13.566 adag volt. Ebből a Podmaniczky-utcai boltban 9142 adagot az ó-budai új kenyérszótó boltban pedig 4424 adagot osztottak ki. — **Újban adakoztak:** Skuttyei Gyula 2 koronát, Reiser Imre, B.-Csabán 4 koronát, Urbán Zsigmondné 10 koronát, Özevgy Gurinerné 16 db. kenyert.

— **Zavargások Horvátországban.** Zágrábról jelentik, hogy *Klostár* horvát községben a választóijegyzék hibás összeállítására folytán zavargások törtek ki, melyeknek elfojtására Belovárról nagy katonakirendeltséget kértek.

— **Táncol a tányér a borbélyműhelyek előtt.** De ugyancsak táncol, lenn a sikos gyalogjárón pedig nem arra mennek az emberek, a merre a kedvük tartja, hanem ahogy a szél lökdösi őket erre-arra. Az iszonyu vihar egy-egy rohama elől tanácsos behuzódni a legközelebbi kapu alá, mert úgy érzi az ember, hogy most már mindjárt egészen elveszti a lábát alól a talajt s beleesik valami kirakat üvegébe. Láttunk iskolásleánykákat, huszat-harmincat egy gomolyagba gyűlvé a tanítókisasszony köré, mint valami kis csibe csoport a kotló körül. Nem voltak képesek tovább menni. A házak tetejéről pedig nem kellett lesöpörni a havat. Lehordta a szél és pedig a járókelők nyaka közé... Hó... A bizony, a nap eseménye nem a szél, amely miatt estére nagy zavarok állottak be még a telefonközeledésbe is, hanem a hó. Az éjjel kezdett esni s reggelre már vastag, puha réteg takarta be az utcákat, a házakat, körül a hegyeket és a legnagyobb valószínűség szerint hatalmas nagy vidéket is még körülöttünk. Bésben például szintén nagy havazás volt és szél is. Odaát azonban mintha még az is rakoncátlanabb lenne... Valóságos viharra fajult... A házfödelekről lesöpört cseréppel embereket sebzett meg s nekivette a hátát egy-egy hatalmas tükörablaknak, dobotta a boltokba a kirekatokat. A kocsiközlekedés teljesen megakadt s igazán életveszélyes volt az utcára lépés is, mert néhány olyan sebesülés is történt, hogy a falhoz verte a járókelőket a vihar. — **Nálunk is akadt dolguk a metakóknak, de inkább csak azért, mert a gyalogjáró aszfaltjára ráfagyott a frissen esett hó s azután sikos lett a sima felület.** Szerencsétlenül járt egy Tomka Samu vezetői hivatalnok is. Elestett a Pálffy-téren és eltörte a lábát. (Erdékes az, hogy a Tomka névnek még ebben a havas, szeles híriben is kísértani kell. S hozzá még Samu is a neve a sebesültnek. Egy kis babonáság kellene csak ahhoz, hogy a névrokonoknak tulajdonítsa az ember a szerencsétlenséget.) Az utcai közlekedés különben minden tekintetben megszűnt a mai napot. A villamosvasúti kocsi elől néha nagy esomó havat kellett eltakarítani, hogy tovább mehessenek s a közúti vasut egész esomó hókotró gépet próbált ki a Lipót-köruton, ekét, seprőt... Délután már egész esomó ember fogott hozzá az utcák megtisztításához, egy esomó olyan ember, aki ezután nem az ingyen kenyér boltjában szerzi meg a harapnivalót, hanem a két keze munkájával. Amig tudniillik kegyelmes lesz a szegény emberhez a hó, hull, hull, olyan szépen, mint ma. Egy kis kellemetlenségünk lesz különben az internurban telefonon, amelynek vezetékai nincsenek kábelbe fektetve. Ez ideig is csak nagy nehézséggel tudják fenntartani az összeköttetést s nincs kizárva, hogy éjjelre például a legfontosabb vonalon, Budapest és Bécs között, megszűnik a telefon kapcsolata. Ujra a régi jó telegrámmrdókora leszünk utalva, ha ugyan olyan nagyon pajkos kedve nem kerekedik a viharok, hogy itt-ott megtépdosi azt is.

Sopronból jelentik, hogy az elmúlt éjjel Sopronban pár másodperceig tartó földrengés volt. Ma egész nap orkánzerű szélvihar dühög, mely a déli vasut délutáni bécsi személyvonatának több kocsiját Mödling táján feldöntötte. A bécsi posta ezért kimaradt.

Pozsonyból táviratozza tudósítók, hogy délelőtti a városban és környékén iszonyu vihar pusztított. A lezuhanó háztető-tüzipalak és téglák igen sok embert megsebesítettek. A városi parkban nagy fákat döntött le az orkán. A telefonvezetékek sok helyütt megszakadtak.

Nagyváradról táviratozzák: Reggel óriási hóvihar támadt egész késő délutánig tartott. A várost és vidékét vastag hólepel fedi. A vonatok késve érkeznek. A színház tetejét egy ellepte a hóréteg, hogy mikor befűtöttek, a kupolán át a megolvadt hó becsurgott a nézőtérre. Az előadás kezdetéig azonban rendbe hozták mindent.

Bécsben egész estig dult a vihar. Száznál több a sebesülték száma. A *Schmelzen* egy ötvenévesnek látszó térfi szerencsétlenül járt; mire a kórházba viték, már meghalt. Sok tetőt, különösen régi házfedelet, lehordott a vihar; néhány kémény lezuhant. A belvárosban a lezuhanó téglák miatt több utcát el kellett zárni a forgalomtól. A vihar nagy károkat okozott.

Berlinben a múlt éjjel dühögött vihar alatt 4 ember súlyosan megsérült. Egy embert félig megfagyva szállították a kórházba.

— **Szabó-sztrájk New-Yorkban.** Negyvenezer szabómunkás sztrájkra készült New-Yorkban. Az volt az állásponjtuk a mesterekkel szemben, hogy éppen elég nyolcórás munka a varrósztal mellett. Sztrájkra azonban nem került a sor, mert a békéltető bizottság, melynek Hanna szenátor volt az elnöke. békességet teremtett a munkaadók és a munkások között. Az új egyezség értelmében ezután nyolc és egy fél óra a munkaidő.

— **Millió vagyon a szemét közt.** Párisban történt ezuttal az, amelyhez hasonló már annyiszor előfordult a világon. Meghalt egy különös nő, aki nagy szükségkésben töltötte az életét, noha óriási vagyonnak volt a gazdája. *Marie Chretien* hetvenhét éves hajadon a Rue de la Michodièreben lakott. Mikor meghalt, a hatóság tömegközönséget küldött ki, aki megjelent abban a sötét, szűk, piszkos oduban, ahol ez a nő életének nagy részét töltötte. A szoba padlózatát tizentízmetéres piszokréteg borította, amelyet a leltározásnál fölhánytattak. A piszok alatt patkányok tetemei rothadtak, s mind e szemét közt szétszórva 64.000 frank készpénz és 1.165.000 frank értékű állam-papírok, francia bankrészevények hevertek, amelyek kamatszélvényeit évek óta le nem vágták. Végül kitént, hogy az elhaltak hét háza is van, s így összes vagyonának értéke meghaladja a kétmillióöttszázezer frankot. *Marie Chretien* ebben a szemétdobban öt évtizedek óta és alig ment az utcára. Rokonságával sohasem érintkezett, de most atyai és anyai ágról hét-hét rokon jelentkezett. Csak természetes, hogy ezek közt nézeteltérések vannak, s ezért a bíróság dolga lesz az örökség szétoztása.

— **A kolozsvári gyilkosság.** *Kolozsváron*, mint onnan jelentik, izgatottan tárgyalják azt a vakmerő gyilkosságot, amelynek *Bürger* pénzeslevélhordó az áldozata. Az elfogott gyilkosok beismerő vallomása alapján a részleteket a következőkben írják meg: A gyilkosok a minap beállították a Grebe-ház udvari lakását bérlő asszonyhoz és kiadó szobát néztek. Majd megalkudtak s azután csekély ingóságukkal oda-költöztek. A bejelentési lapon *Szöcs Gyula* és *Friedrich Ferenc* asztaloslegényeknek mondták magukat. *Bürger* Károly pénzeslevélhordó tizenkét óra után pár perccel lépett be az egyszobából álló lakásba, hogy a *Szöcs Gyula* nevére érkezett négy koronát kézbesítse. *Szöcs* ekkor a szoba elő részén álló kopott asztalhoz hívta a postást, hogy ott az utalványt alá-írja. Ez alatt *Friedrich Ferenc* egy készen tartott íjszéval teljes erővel csapott hátulról *Bürger* fejére, mire *Szöcs* is hirtelen torkon ragadta és fojtogatni kezdte. Az ütés nem üt meg azonnal a szerencsétlen levélhordót, mert még az első pillanatban segítségért is kiáltott, de aztán eszméletét veszítve összerogyott. A két rablógyilkos asztaloslegény most a pénz elrablásához akart fogni, de a segélykiáltásra figyelmessé lett háziasszony lármát ütött, többen az utcára rohantak és rendőrré kiabáltak. A lármára nagy esődület támadt a ház előtt, nem-sokára megjelentek a rendőrök is, akiknek a házbéliek elmondták, hogy segélykiáltásokat hallottak az asztaloslegény szobájából. A gyilkosok látva a veszedelmet, menekülni próbáltak. Nagy nyugalommal jöttek ki a lakásból s távozni próbáltak. De a rendőrök utjokat állták és felszólították őket, hogy adják meg magukat. A gyilkosok durván válaszoltak:

— Semmi közük hozzáink!

Erre egyik rendőr *Szöcsöt* magragadta:

— Allj meg!

A gyilkos ki akarta magát szabadítani, de a markos rendőr kezében meocanni sem birt. E közben *Friedrich* is felülelték és mindkettőt erősen tartották addig, míg egy rendőr a vasakkal megérkezett. Ekkor mind a két rablógyilkost megváltak és óriási tömeg összeroverdése mellett kísérték fel a rendőrség bünygi osztályához. A rendőrségnél rögtön vallatára fogták a tetteseket. Kezdetben széptigetni próbálták gatteltüket, de minden kérdésnél a legnagyobb zavarban voltak. Végre beismerő vallomást tettek. *Friedrich*, akit először fogtak vallatásra, bevallotta, hogy a gyilkosságot előre megfontolt szándékkal követték el. *Bürger* korábban is ismerték és tudták, hogy mint megbízható levélhordóra, nagy összegeket bízta. *Szöcs* kihallgatását délután három órakor kezdték meg. Ez is beismerésben van s azt állítja, hogy *Friedrich* észelte ki a gyilkosságot. Kihallgatás után a gyilkosokat erősen megvasalva átszállították az ügyészség börtönébe.

Azt is mondják, hogy a két gyilkos ismeretségben lehetett a levélhordóval, mert amikor *Bürger* abba a házba ment, ahonnan szegény nem lépett ki többé, úgy kereste a lakást, hogy hol laknak az ő „barátai”.

— **Elvesszt irattáska.** A következő sorok közlő kelenkor a nyugoti pályaudvarra érkező bécsi gyorsvonatból irattáskámat valaki elvitte. Felkérem az illetőt, hogy a táskában levő iratokat, melyeknek mátra néve semmi értékük nincs, nekem visszküldeni sziveskedjék. *Balog Béla*, Budapest Gyár-utca 27.

— **Vasuti szerencsétlenség.** *Komotaból* táviratozza tudósítók, hogy a *prága-égeri* vonalon ma délelőtti vasuti szerencsétlenség történt. Reggel 7 óra 12 perckor indult el Prágából *Eger* felé az 1. számú gyorsvonat, amely nyolc kocsiából állott. *Purnstein* állomás közelében egy magas lejtőn, hogy tővében haladt a gyorsvonat amikor az Erőhegység nyulványáról levált egy 2 méter magas és másfél méter széles szikla s közvetlenül a lokomotív előtt zu-

hant a sinekre. A gőzmozdony elkapta és majdnem 50 méternyire vonzolta magával a sziklát, a mozdonyvezető pedig ellengőzt adott. Éppen az utolsó pillanatban történt ez. Ha a vonat még néhány méternyire haladt volna, akkor menthetetlenül belezuhan az Eger folyóba, mert éppen egy erős kanyarulathoz ért a vonat. A gép teljesen összezúzódott és több kocsi megrongálódott. A fűtőszobán megsebesült s nemsokára meghalt. Gróf Nostitz Lipót, aki feleségével volt a vonaton, homlokán sebesült meg. Az állomásról mentővonatot küldtek a szerencsétlenség színhelyére.

— **Földrendés.** A zágrábi meteorológiai intézet jelentése szerint tegnap, a hó 15-én reggel 7 óra 53 perckor, s ma reggel 4 óra 10 perckor győngy földrendés volt a horvát fővárosban. *Kostajnicáról* azt jelentik, hogy hétón hajnalban 3 óra 46 perckor erős földrendés volt, amelynek irányát meghatározni nem lehetett.

— **A különö hagyatéka.** Skótszágban sokat tárgyálnak most egy bonyodalmas hagyatéki históriáról, amely tele van romantikus részletekkel. Tavaly januárban meghalt egy milliósos birtokos Latbriskában. Ez az ember arról volt ismeretes, hogy három évtized óta senki az aróat nem láthatta. Ennek is megvolt a maga oka. Apja, George Johnston, valamint 6 nagyon ingerült természetűek voltak s csaknem naponta összepörlekedtek. Egy napon aztán úgy összevesztett nyolcvanaszázados apjával, hogy dühében a földre teperte, egy szőnyegbe begöngyölytette és összezsinogelta. Aztán elrohant és hetekig a környéken bujkált. Mikor végre megtalálták, egy orvos felügyelete alatt utazni küldték. Néhány esztendővel később meghalt az apja, s akkor ő, az általános örökös, negyvenkilenc esztendő korában ura lett a nagy vagyonnak, amelyet nagyapja indiai teulitvényekkel alapított meg. Apja még Fifeben szerzett birtokot és néhány kastélyt is hagyott rá. Mikor utazásából visszatért akkor esküdött meg, hogy senki az aróat nem fogja látni többé, s esküjét olyan szigorúan tartotta meg, hogy még az alakját is alig pillanthatta meg nagy ritkán a cselédsége. Állandóan álarcot viselt, s mikor ékezni akart, esőngöngyöt, mire az ebédidőben megterítették neki. A cselédség arra visszavonult. Halála előtt az utolsó években egyébként mindössze két egyszerű fogásból állt az ebéde, s cselédségét két házaspárra redukálta. Egyszer cselédségének írásban tudára adta, hogy gyülekezzen a hálószobájába ajtaja elé. A kulcslyukon át beszélt embereihez és megkérdezte tőlük, vajjon meg vannak-e elégedve a bérükkel. Némi habozás után azt felelték, hogy igen. De a következő pillanatban már azt kérdezte a nagyon fukar milliósos, vajjon nem esnék-e jól nekik, ha a bérüket fölemelné. A két legbátrabb cseléd megfelelt: — Ó, de mennyire.

Hanem azért hiába várták ezt a nagy csudát, sohasem kapták meg a nagyobb bért. Többen meg is haltak időközben, de nagyobb bért nem kaptak. De tavaly aztán meghalt a különös milliósos is. Magányosan, elhagyatva. Huszonnégy óráig nem szólt a csengője, arra betörték az ajtáját és ott találták holtan. Embergöngyöletének a titka a sirba szállt vele. Összes kastélyait kikutatták, de végrendeletet nem találtak. Összes birtokai 850.000 font sterling készpénzre tehető egyetlen élő rokonára, unokaöccsére Mack-Gill Erichon hadnagyrá jutott, aki Szudánban harcolt. A hadnagya haza is jött, s ámbár ellogalhatta a birtokokat, de a bíróságok is beavatkoztak. Sokáig húzódtott az ügy, s az örökös meg is nem lehetett tisztában azzal, milyen nagy is az ő tulajdona, amikor villamosapásként sujtott le rá annak a híre, hogy végrendeletet találtak. Es pedig a legkülönösebb módon. A pergament egy 27 évvel elöttehált aszszonyok egy viselés szoknyájába volt varva, amelyet az elhunytak egy unokahuga föllett. Így találtak rá a végrendeletre s mert ismerték az elhunyt különökösét, komolyan vették a végrendeletet. Es ez a végrendelet a nagy vagyonból mindenféle részt juttat közölkökre, végül a vagyon tulajdonom részét Margaret Preiton nevű nőnek és örökösének adja. Most megindult a pörökösödés, nagy jogászok szóltak a dologhoz és a hadnagya már-már elvesztette volna szerencsésen örökölt vagyonát, amikor előállott egy papirgyáros és kimutatta a végrendelet hamisságát. Az a pergament, amelyre a végrendeletet írták, csak alig másfél éve készült különökös recept szerint az ő gyárában, nem írhattak tehát rá 1869-ben, amely esztendőből kelettek a végrendeletet. Szakértők igazolták ezt az állítást és a vagyon a hadnagya lett, a család pedig megkapják méltó bűntetésüket.

— **Zsebtolvajok működése.** *Fuchs* Henrik gyáros a Nemzeti Színház tegnapi előadását után észrevette, hogy egy ember a nyakkendőjét kilopta s átadta egyik társának. A tolvajt a gyáros megosipie, társa azonban elliant a tüvel. Az elöször tolvaj *Horvát* János, 22 éves rovtól multu zsebmetsző. — E hó 14-én a Barbi hangversenyen ellopták *Gáspár* Arthur

hirlapíró aranyóráját, *Ehrlich* Ernő magánhivatálnok 500 koronát érő aranyóráját és *Szabó* Lászlóné kuriai bíró özvegyének 500 koronát érő briliáns fűbevalóját. — A Végzsinházban *Földessy* Lajos bankhivatálnok 30 koronás tárcáját, *Schwerner* Gyula szolnai lakos ezüstóráját, dr. *Vásárhelyi* Lajos orvos 500 koronát érő aranyóráját, a Magyar Színházban dr. *Loránt* Leó 100 koronát érő aranyóráját és zszuszját és az Operában *Lörig* Ottó 150 koronát érő csillártűjét lopták el. A tolvajokat körözi a rendőrség.

— **Üldözött munkások.** A munkátlanak legutóbbi tüntetési óta a rendőrség túlságos mértékben ildőzi a munkásokat s egyes közegei — különösen razzák alkalmával — nem a legkezezyűsebb kézzel bannak el a kezük ügyébe kerülő munkásemberrel. ha mindjárt van is munkája a szerencsétlennek. A mult szombaton délután 3—5 óra között razzia volt a VII-ik kerületben. Az utcákon s az alacsony rendű mulatóhelyeken fogdosták össze a kétes elemeket s egy csoportban kísérték őket a Dohány-utczán s a VII-kerületi kapitányságra. *Sigrai* Lajos és *Pozsgai* Károly lakatosok — akik már négy év óta a Máv. géppárának munkásai s most mint ilyenek az eskütéri hidnál dolgoznak, szombaton délután négy órakor a Dohány-utczában hazafelé igyekeztek. Az Ákácfa-utca sarkán — látva a razzian összefogdosott tömeget — megálltak. Egyszerre egy pár rendőr ugrott hozzájuk, közrelogták őket is és minden tiltakozásuk dacára bevitték a kapitányságra, ahol negyven emberrel zárták őket egy szobába. Este tíz órakor került a sor a kihallgatásukra. Egy rendőr-tisztviselő elé vezették őket, aki előtt ők szintén erős hangon tiltakoztak letartóztatásuk ellen s elmondták, hogy évek óta Budapestnek laknak és soha sem volt dolguk a rendőrséggel. A rendőrtisztviselő azonban nem vette tudomásul tiltakozásukat, hanem becsengetett egy rendőrt, akivel újra leosukatta őket. Éljen-szomjan voltak a rendőrség bürtönetében vasárnap este tíz óráig, amikor egy rendőr megszánta őket s egy darab kenyeret és száladát adott nekik. Vasárnap délelőtt *Tóth* kerületi kapitány elé vezették őket, aki — mivel előtte is erős hangon tiltakoztak letartóztatásuk ellen — előbb husz, majd száz korona pénzbüntetésre ítélte a két munkást. Hétfőn reggel nyolc óráig be voltak zárva, amikor azután elbocsátották őket. Ez a kis epizód majdnem az alásukba került, mert hétfőn elkéstek az eskütéri hid munkálataitól és csak akkor fogadták vissza a két embert, amikor meggyőződten elmondták kalandjukat. *Sigrayt* — aki erősen össze volt verve — munkavezetője elküldte dr. *Azmann* Béla államvasuti gépgyári főorvoshoz, aki láttelelet adott neki. E szerint *Sigrayn* erős ütéstől származó zuzódások vannak, amelyeket állítólag a rendőrség bürtönetében, a rendőrök ejtettek rajtuk. A két munkás a rendőrség ellen fejlejtett test hivatalos hatalommal való visszaélés, személyes szabadság megsértése és súlyos testi sértés oimén. — Ugyancsak az említett razzia alkalmával ellopták *Willinger* Ignác bádogos legényt, aki évek óta Budapestben lakik s bár családjá, gyermekei is itt vannak, illetőségi helyére, Kis-Várdára toloncolták. — *Egy Furst* nevű 16 éves bádogosinast szintén a Dohány-utczában fogtak el, kihallgatás nélkül a toloncházba vitték, és hiába mondta, hogy szüleinél lakik, hétfő estig bezárva tartották. Szülei már vasárnap délelőtt bejelentették eltűnését a VII-ik kerületi kapitányságon s itt tudták meg, hogy a toloncházban van a fiuk, de kiszabadításán hiába fáradoztak.

— **A brüxi bányászserencsétlenség.** *Bécs*ből jelentik, hogy a király a brüxi bányászserencsétlenség alkalmával elhált munkások családjaiknak segítségére magánpénztárából tízezer koronát küldött a csehországi helytartóságnak. *Brüxből* táviratozzák, hogy a *Jupiter*-aknában ma délelőtt 0.45 méter volt a vízallás a rakodó teneknek. Amint a rakodó feneké vízmentes lesz, azonnal megkezdik a szivattyuzást. A szomszéd aknában egyelőre nem állítják helyre az üzemet. Ma elrendelték a felszín-horpadások behányását; e célra a szomszédos *Germania*-aknától sineket raknak a *Jupiter*-aknáig. A holttesteket csak a horpadások behányása után lehet majd kiásni.

— **A oethalott.** Egy szegedi alsóvárosi polgár beállit az orvoshoz:

— Halomás van nálunk, kérőm.
— Micsoda? — kérdezi a doktor.
— Hát ugy értőm, hogy a legkisebb cselédöm hót még.
— Hány esztendő vót?
— Kérőm, sehnány.
— Hogy-hogy? Talán halva született?
— Nem.
— Hát élve született?
— Nem. Aszondta rula a bábaaszony, hogy „oethalott” volt.

A doktor a helyszínére ment, ahol megtudta, hogy a gyerek nem halt meg, csak haldoklott, szóval tetszalott volt . . .

— **Lázadás az adó miatt.** Jellemző a spanyolországi állapotokra az a telegramm, amely hírül adja, hogy Salamanca-ban és Mirandában zendülés tört ki az adószedés miatt. A terhes adók és a könyörtelen behajtás miatt a nép olyan dühbe jött, hogy az adószedőknek a csendőrkaszárnyákba kellett menekülniök a tömegek elől.

— **Életuntak.** *Kolosváry* Mihály 34 éves táviratkihordó ma reggel O-utca 16. számú lakásán egy nagy konyhakkéssel elmetsetta a nyakát. A szerencsétlen ember már régóta elmezavart volt. Tegnap este azzal fenyegette a feleségét és két kis gyermekét, hogy az éjszaka megöli őket. Az asszony erre anynyira megijedt, hogy gyermekeivel együtt a szomszéd lakásban töltötte az éjszakát. Amikor ma reggel benyitottak a lakásba, átvágot nyakkal, nagy vértócsában találták Kolo. sváryt. A mentők haldoklóva vitték a Rókus-kórházba. — *Kenessy* Sándor kocsis István-ut 1. szám alatti lakásán zsebkésével melbe szurta magát. Súlyos sérüléssel a kórházba szállították. — *Kovács* Anna 22 éves cselédet eszméletlen állapotban találták a Hold-utca 3. számú ház kapuja alatt. A mentők a Rókusba vitték, ahol megállapították, hogy régebbi mérgezésből eredő baja van.

— **Az osztályorszájáték húzása.** Az osztályorszájáték mai húzásán harmincezer koronát nyert 53746 ötezer koronát 43079. *Kétezer* koronát 9733 41218, *ezer* koronát 43720 89129 17550, *ötszáz* koronát 64546 96761 60215 27788 30720 91824 90412 76662 32782 99054 4475 94641 19354 80204 48350.

(x) **A Zoltán**-féle csukamájolaj iz és szagtalan s tápereje igen nagy. Ara 2 korona. Zoltán gyógytárában, Budapest, Szabadság-tér.

(x) **Dr. Kovács** kézpasztája féltöld védjegyvel valódi. Három nap alatt minden kezét gyöngyöddé és iehérré varázsol. Egy tégely 1.20 K. Főraktár: Dr. Kovács gyógytára, Budapest, Gyár-utca 17. „Toilet-titkok” kívánatra ingyen.

(x) **Farsang idején** művészies kivitelű jelmez-kepék kaphatók *Ruvoli* lényképészeti műtermében (Kerespesi-ut 30.) kedvezményes árban. Saját nagy választéku elegáns jelmezek díjtalanul rendelkezésre állanak.

(x) **Báti legyezők** *Kertész* Tódornál.

Egy látogatás története.

A *Tél* ő fensége ma hajnalban kéthónapi késéssel megérkezett Budapestre. Kíséretében voltak *Fagy* adiatús és *Förgeteg* osztálytanácsosok.

Az idegenforgalom emelésére alakult bizottság elvben künn várakozott a perronon, hogy illően fogadja a ritka vendégeket. *Tél* ő fensége ugyanis február óta nem volt Budapestben.

A vendégek jöttére ünnepies fölfordulás mutatkozott a városban. Az emberek folyton kalapjukon tartották kezüket és kipirosodott arcaik járkáltak. A hölgyek az összes szőrmeműt magukra aggatták. Azokon az utcákon, ahol *Tél* ő fensége végigloagolt, a villamos kocsi beszüntették a közlekedést.

Szóval *Tél* apó, a zordon jellemű öreg ur, parádés fogadtatásban részesült. A délelött folyamán meglátogatta *Halmos* polgármestert, s szabadon *Kis* József után azt kérdezte tőle:

— Mi lesz, ha a közsén öntudatra ébred?
A polgármester felhurta kalucsnját és talpraesetten válaszolt.

— Akkor a közsén fut be nekünk. Egyelőre mi futunk vele.

A zuzmarás szakálu öregnek tetszett a válasz, s a polgármester kíséretében megtekintette az Elevátort és a közvágóhidat. Mondják, hogy mindketőről nagyon elismerőleg nyilatkozott. Azután meglátogatta a Meteorológiai-intézetet.

— Ugy-e bár várták jöttömet?
Az igazgató halkán köhécselt.
— Valóban meglepetés. Hol tetszett annyit ideig időzni?

— A norvég partokon. Tetszik tudni, az most divatos hely.

— Igen, a fjordok.
— Meddig lesz szerencsénk? tudakolta a meteorológiai igazgató.

— Délután továbbutazom.
— Olyan hamar?
— Vacászatra vagyok hivatalos Szibériába.
— De vissza tetszik jönni?
— Valószínűleg. Majd megtáviratozom.
— Nagyon kedves lesz.

Mikor délután a vasúthoz hajtatott, egy elegáns hölgy kérvényt dobott a kocsiába. *Tél* apó udvariasan lehajolt és átadta *Förgeteg* osztálytanácsosnak.

— Nos, mi van benne? — kérdezte.
— Ó nagysága arra kéri fenségedet, hogy maradjon néhány hétig, mert ő bérletet váltott a korcsolyapályára.
Tél apó összevonta bozontos szemöldökét és bosszusan morogott:

— Tegye ad akta. Ha egyéb baja nincs ő nagyságnak, ezért nem érdemes kicsomagolni. Azt hittem, havat kérsz őpörni.

Ugyancsak a vonattal, amelylyel *Tél* apó elutazott, érkezett Budapestre *Influenza* tanár *Csis* asszisztenssel.

— Ön itt marad? — kérdezte *Tél* apó.

— Igen, — mondotta Influenza tanár — néhány hónapig maradt... Anyi látogatást kell tennem...

— Talán elég lenne, ha a névjegyet hagyná hátra, — mondotta Téli apó finom maliciával.

Lucián.

Angot asszony leánya...

Roche Bertát választották tegnap a párisi kofák királynőjükké.

Páris minden kofája

Megkoronázta őt,

Ujjongott térden állva

A királynő előtt

És mint mennydörgés szállt az éljen,

Amerre csak ment a lány,

Bokrétá volt a nép kezében,

Órómszó zengett ajakán.

Haja barna,

Rózsás arca,

Mint a hajnal csodaszép.

Szív kitáruul,

Száz virág hull,

Amerre Roche Berta lép.

Kis masamód leánya

A lényes híri nő,

Volt néki egy barátja,

Rőtös-kereskedő.

És minden este, ha bezártak,

A szerelmes ifjú pár

Neki vágott az éjszakának...

Hová? Ah! Ő tudta már.

Haja barna,

Rózsás arca,

Mint a hajnal csodaszép.

Szív kitáruul,

Száz virág hull

Amerre Roche Berta lép.

De most, hogy híres dáma

Lett a kis masamód,

Szegény szerelmes társa

Elbúsult csodamód.

És féltékeny, bolond szívében

A gyuan átkos légre rág,

Hogy szeretőjét észrevetlen

Elcsalja tőle a világ...

Haja barna,

Rózsás arca,

Mint a hajnal csodaszép.

Szív kitáruul,

Száz virág hull,

Amerre Roche Berta lép.

És szomorún szokogja

A sápadt szelodon:

Nagysád, sok a bolondja,

A játszmát feladom.

Míg együtt éltünk csak mi ketten,

Oly ragyogón lényelt a nyár,

Titkon szerettünk önfelieden.

De haj! ezren zengik ma már:

— Haja barna,

Rózsás arca,

Mint a hajnal csodaszép.

Isten áldjon

Szép virágom,

Minden nótá véget ér!

N.

FŐVÁROS.

(*) **A katonaság és a német nyelv.** A budapesti hadtest parancsnoksága tavaly ősszel az íránt kereste meg a II. kerületi előjáróságot, hogy tegyen közzé egy olyan hirdetést, amely a katonai iskolák trágárságának az eladására vonatkozik. Az *átiratot* a katonaság, nem respektálva a magyar nyelv jogosságát, német nyelven írta. Az előjáróság kiügyesztette ugyan a hirdetést, de egyszersmind tudatta a hadtestparancsnoksággal, hogy *jövőben az ilyen német megkeresései nem intézi el*, mert ezek időközönként ismétlődnek s kezdeményezésnek nem tekinthetők, tehát az 1890: VI. törvények és a 2963/93. sz. belügyminiszeri rendelet szerint a német nyelv használata nem jogosult. A hadtestparancsnokság ebben az ügyben a belügyminiszterhez fordult, aki most kimondta, hogy a katonaságnak olyan konkrét ügyben intézett megkeresései, amelyekben *egynél több íratváltás nem történik, mindenesetre kezdeményezés jellel bírnak* s ebből az következik, hogy *ezt az íratváltást jog a németül írnia a katonaságnak.*

(*) **A központi városnév kályhája.** A tanács mai üléséből a következő kommuniké adta ki: A csütörtöki napilapok egyrésze azt írta, hogy Kasics Péter bizottsági tag, az ez ügyben kiküldött

bizottság egyik tagja följelentést tett a polgármesternek Ehrlich G. Gusztáv ellen, azzal vádolván, hogy a külöldről hozottot nagymennyiségű kályharészeket visszaküldötté Morvaországba és másokkal cserélte ki, ami által lehetetlenne tette a nadrági vasipar-társaság által ölhözött vádakkban a vizsgálatot. Tény, hogy Kasics bizottsági tag tett följelentést Halmos János polgármesternél, hogy a december tizennyolcadiki közgyűlés utáni napokban a városzházából s a hozzátartozó hivatalokból, illetve folyosókból, előszobákból állítólag elhordták az Ehrlich-téle kályhákat, vagy kályharészeket, amelyek még végleg beillesztve nem voltak s kérte a polgármestert, hogy a hivatalos vizsgálatot azonnal rendezze el. Halmos János polgármester rögtön el is rendelte a legszigorúbb vizsgálatot. Kihallgatták a központi városnév építő vezetését s az építésre felügyelő bizottságot. A vizsgálat szerint a följelentés fönt idézett állítása alaptalan mert a Révai írog által beszállított kályhák egyáltalában nem vitettek el, csupán a mintakályhák egy lényegtelen részét a tisztán diszítéssel szolgáló fődeleket, amelyeket idomtalán, kicsiny gombvégződésük miatt kifogásoltak, cserélték ki új gombvégződésűekkel. Hogy a kályhák ezzel nem bolygattak annak bizonyítéka, hogy a fedelek kicserélésének időtartama alatt is a kályhák állandón és zavartalanul fűtöttek, amire azokban a hivatalos helyiségekben, amelyekbe a hivatalok csak később költöztek be, az előzetes kitűtés és szárítás miatt szükség volt. S ez a mintakályhákkal történt mert ezeket a szállítás keretében tartozóknak vették. Ezt a tényállást az átvételnél szintén eljárt Némai Antal és Steinhart Antal bizottsági tagok is megerősítették.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **Operaház.** *Wyns Charlotte*, a párisi Opéra Comique tagja visszaérkezett zagrabi kirándulásáról és ma este folytatta sikeres vendégszerelését az Operaházban. *Mascagni* elcsépet, de mégis oly gyönyörű dalműve: a *Parasetbecsület* került szíre és az előadásnak nagy érdekességet kölcsönzött, hogy *San-tuzza* szerepét a francia művésznő vállalta el, aki szenvedélyes és boldogtalan nő ábrázolásában oly szenzációs sikereket mutat föl. Ugy látszott, mintha *Wyns Charlotte* ma este inkább az éneke fordította volna figyelmét, hogy hangot mutasson. — mint a játékra és ezze lemondott biztosabb hatáserközéről. Enekművészete azonban oly magas színvonalon van, hogy könnyen győzedelmeskedik vele ott, ahol természetes adományai cserbe hagyják. Ábrázolása, noha nem volt egyöntetű, inkább apró árnyalatokból mozaikszerűleg összeállítva, mégis meghatott. — A többi szereposztás a régi volt. Az egyelővonnás után a rég nem hallott *Naila* került szíre; bár többször találkozónak ezzel a gyönyörű ballettel.

** **A Népszínház bérlete.** A Népszínház bérlete ügyében ma délután a Népszínház végrehajtó-bizottsága ülést tartott, amelyen jelen voltak *Kléh István, Heltai Ferenc, Győry Elek, Méri János és Rényi Dezso* főjegyző. A bizottság a bérlét ügyében véglegesen nem döntött, ellenben *egyhangúan* abban állapodott meg, hogy az *eddig bérlővel, Porzolt Kálmánnal* bocsátkozik tárgyalásba a szerződés megkötése iránt. A végrehajtó-bizottság az egyhangu határozatot örömmel üdvözöljük ama remélhető végleges határozat bevezetésekképpen, amely a Népszínház igazgatását további öt évre is Porzolt Kálmánra fogja bízni. A jelen viszonyok között a leghelyesebb és legörvendesebb megoldása a bérlét ügyének. Porzolt eddigi működése kitűnő biztosítéka a színház jövő művészi vezetésének. A Népszínház legutóbbi sikerei is fényesen bizonyítják az igazgató szakavatottságát; a darabok megválasztásában a művészi ízlés volt a döntő, készséggel segített sikerhez a direktor hazai szerzőket és széles körű tekintéssel állapította meg a színház változatos repertoira. Ennek a művészi munkának folytatása elé bizalommal és méltó várakozással tekint a közönség.

** **Sauer Emil (II.) hangversenye.** Ma este tartotta meg *Sauer Emil* második hangversenyét a *Vigadó* nagytermében, amelynek dobogója előtt ugyancsak ekenyél számban gyűlt össze a közönség, hogy a jelenkor egyik legnagyobb zongora-virtuózát meghallgassa. Ha jól is lázadnak hébe-hóba *Sauer Emil* egy némely önkényessége és bizarrsága ellen, hiába minden, esetről-esetre újabb meghódít és gőresösen ököbe szoritott kezünk kiegyenesedik és tapsol, tapsol, tapsol. Mindig igaza van a dalosnak és neki megadott, hogy a zongorán daloljon. Erdekes egyénisége, viharos temperamentuma és mélységes költészete megnevesíti különöségeit is, amelyek gyakran provokálják a jogos gúnyolódást. Ma este tetőtől talpig művész-gentleman volt. Az óriási csarnok csak úgy kongott az ürességtől, — hiába, az erős szezon közönségünk, a különben is szegény Budapest közönségét, anyagilag teljesen kimerítette, ugylátszik. Sohase játszott *Sauer* több odaadással és ragyogóbb dispozióval, ugy, mintha ezek az ezek hallgatták volna bújós zenéjét. Sem a hiúság, sem a kapzság nem bántja a művészt, aki pedig maga rendezte hangversenyét. A kis Sauer-

község, amely egybegyűlt, koncert-közönségünk elítje, kitörő lekesedéssel ünnepelte a művészt, akinek műsorán *Bach, Beethoven, Schumann, Chopin, Schubert* és végül saját műsája is szerepelt csupa olyan számmal, amelyet már ismerünk az ő mesteri előadásában. (G—ly.)

** **A „Görbe nap”-ról** a következő bájos nyilatkozatot kaptuk:

Tisztelt szerkesztőség!

Kiírták már rólam az újságban, hogy bőrzejű vagyok; sőt még azt is, hogy üres órámban uzsorával foglalkozom. Hallgattam, mert hiszen a legtöbben tudták rólam, hogy az elsőre semmi kétségem, az utolsóra meg rá nem visz a lélek.

Rám fogták azt is, hogy a más munkáit én írom. Nem nyilatkoztam. Mert hiszen tán bebizonyítottam 45 éves írői pályámon, hogy tudok valamelyest írni magam is.

De másképp áll a dolog, amikor egy derék, elismert zenésznek szerzeményeit *nekem tulajdonítják.*

A *Nemzet* nyomán a *Budapesti Napló* s még néhány fővárosi lap azt híreszteli, hogy *Almás* Tihamér barátommal közösen szerkesztett *Egy görbe nap* című bohózatnak énekszámai *tőlem származnak.* Tőlem, aki, ha akadt is: soha egy zenei gondolatomat rögzíteni nem bírtam.

Kivéve a budakeszi sváb banda trombitáinak zánt magyar-német indulót s a *Moldány* Berci és *Krazelhuber* Tóbiás magyar-német dal- és tánc-versenyét: minden tánc- és énekszám a *Görbe napnak* *Barna* Izso népszínházi karmester művei, még pedig — ha illik előre kifecsegnem — bájos, pezsgő művei.

Még a *Palika* nevében is szeretnék nyilatkozni. Azt híresztelték róla, hogy ő csak hároméves, pedig márciusban lesz hatéves. Meg hogy az a prologus, melylyel a darabot megnyitja, magánál jóval hosszabb. Szó sincs róla! A prologus félakkora sincs, mint ez az én saját külön élő kis *Borsszem Jankóm.*

Kérem azokat a lapokat, melyek a fentebb érintett híreket világgá bocsátották: vegyenek szives tudomást e soraimról.

Ágai Adolf.

** **A Magyar Színház bemutatója.** A Magyar Színházban ma tartották meg a sajtó meghívott képviselői előtt a *Lotti ezredese* című újdonság előadási főpróbáját. A rendkívül mulatságos darab előreláthatóan sikerét bizonyára emelni fogják azok a kitűnő énekszámok, amelyeket *Fedák Sári* és *Sziklai* adnak elő és löknek a *Fedák Sári* boszorkányosan ügyes *Fregolina-jelenete.* Erdekes látvánivalól érkezik az első felvonás díszletében a vierwaldstetti tavat környező hegyeken az alpesi fény bemutatása. A pénteki bemutató iránt oly nagy az érdeklődés, hogy néhány fődíszinti körszék kivételével már csak emeleti ülések kaphatók.

** **Műsorváltás a Népszínházban.** *Küry Klára* gyöngékedése következtében az *Ádám és Éva* mára hárdelet előadása elmaradt s helyette a *Boszorkányvár* került szíre, a női főszerepben *Blaha* Luiza asszonnyal. *Hegyi* Arankával és *Margó* Cétilával. A műsor továbbá a hét hátralevő napjára következőképp változik: Pénteken a *Lili* kerül szíre, a cimszerepben *Hegyi* Arankával; szombaton *Kuruczgyang*, *Lilala* Luiza asszonnyal; vasárnap délután *Géczy* István népszínműve *A Gyimesi vadvirág*, *Éva* hatodsor, a főszerepben: *Küry Klára*, *Szirmaival*, *Némélet*, *Kovács*, *Harmath* Ilonával és *Bojár* Teruskával.

** **Küry Klára és Hegyi Aranka Bécsben.** A bécsi *Reichstheater* című lap azt az érdekes hírt adja közre, hogy a *Carl-Theaterben* *Küry Klára* és *Hegyi Aranka* együtt fognak vendégszerepelni *Béldi Izor* és *Fejér Jenő Katalin* című operettjében. *Küry* ezenkívül a *Nebánsvirágban* is fel fog lépni.

** **A nyolcvan éves Marelvel.** Az egykor leghíresebb énekesek és énekmesterek egyike, *Marelvel*, töltötte be e hónap közepén nyolcvanadik életévét. Katonatiszt volt, de hátat fordított ennek a pályának és énekes lett. Korának első baritonjává volt elismervé a kontinens összes színpadain és órási sikereket aratott mindenütt. Az ötvenes évek közepétől vonult vissza a színpadtól és énekmesterré lett s mint ilyen is csakhamar híressé vált. Erdekesnek tartjuk megemlíteni, hogy a magyar színpad énekesnői közül *Komáromi* Mariska volt tanítványa. A híres énekmester *Párisban* él agg nejevel együtt.

** **Színházgés.** Marburgból táviratolja tudósítónk, hogy a városi színház lángokban áll. Délután négy órakor a falak düledetek. Valószínű, hogy az interurbán teleonvezeték is elpusztul, amely a színház tetején húzódik.

** **Yvette Guilbert és a bécsi censura.** Emilitették, hogy *Yvette Guilbert* bécsi vendégjátéka előtt műsorának százbuzs kupláját terjesztette a bécsi censura elébe. A censura, ami csaknem meglepő, a nagy *Yvette* valamennyi kupláját törles nélkül adta vissza. A művésznő ma estére kezd meg társulatával tíz estére terjedő vendégjátékait az *An der Wien*-színházban.

„Az új ssegédi társulat a Várszínházban. Dr. Jenovics Jenő, a ssegédi színház új igazgatója, nagy ambícióval készülődik a március 30-tól április 30-ig terjedő várszínház évadra. Nagyobbára nagybíró régi operetteket és népszínműveket fog kitűnően szervezett társulattal színrehozni. Színrekerül néhány hatásos bohózat és eredeti újdonság is és be fogja mutatni egyik legkiválóbb és legérdekesebb tollú írónk darabját is. Husz előadásra bérlet is lesz, de bérletben minden darabot csak egy ízben adnak, így a bérloknak változatos műsorban lesz részük.

„Gyermekszínház. Teljesen zsúfolt ház előtt került színre tegnap először Gaál Mózes *János vitéz* című eredeti tündéregénye. A poétikus jelenetekben bővelkedő regényes tündéregény nagyoknak és kicsinyeknek egyaránt tetszett. A szép vererekben megírt darab sok kacagató jelenetkel is bír, melyeknek alig győztek nevetni és tapsolni. *János vitéz* gyönyörű kiállítás is feltűnt. A nagy sikert arató tündéregény előreláthatólag kasszadarabja lesz a gyermekszínházban. Kun Ilonka, Pozsonyi, Veres, Rozgonyi, Aldor, Sebestény és Fülöp egytől-egyik pompásan játszottak.

„A miskolci városi zeneiskola. A miskolci városi zeneiskola, ennek a virágzó városnak legfiatalabb kulturintézménye, mint *Miskolc*ról jelentik, folyó hó 19-én tartja első nyilvános hangversenyét, amely elő nagy érdeklődéssel tekintenek zenepedagógiai körökben. Az intézet, amelynek elnöke Lányi Ernő igazgató áll és tanártestületben oly jeles művészeket mutat, mint *Recht Sándor* stb., — most tölti be tennálásának első esztendőjét és több mint száz növendéket lát tanteremben. Ez a körülmény, amely a vidék zenekultúrájának szűkebb körében mellett bizonyít, szolgáljon buzdítással a vidék többi nagy városainak is, ahol a zenepedagógia ügye ugyancsak szomorú állapotban sanylik.

„A pécsi színtársulat Brassóban. *Nádasy József*, az új pécsi színtársulat április havában Brassóban megy társulattal, ahol a pécsi színtársulat már évek óta a legnagyobb erkölcsi sikerrel működik. Az idei szezon az eddigiekkel is sokkal jobbnak ígérkezik, amennyiben *Nádasy* új társulata egyike az elsőrendű vidéki társulatoknak. Az új igazgatóhoz szerződtek a kassai nemzeti színház tagjai közül: *B. Ruzsinszky Ilona*, *Kády Mariska*, *Hevessy Gábor*, *Virányi Jenő*. A társulat tagjai között van: *Polgár Ilona*, *Lévay Berta*, *Till Róza*, *Komlóssy Ilonka*, *Kürthy Margit*, *G. Miklóssy Ilona*, *Szász Anna*, *Ragányi Iza*, *Almásy Endre*, *Radványi Dezső*, *Vágó Béla*, *Kardos Andor*, *Nádasy József*, *Dezsa* is jeles színész. *J. Csurgay Adél* állandó vendég lesz Brassóban. Az igazgató baletkört is szervezett. — Itt említjük meg, hogy a szarvasi nyári színházat az ottani színbizottság egyhangúlag *Nádasy József*nek adta ki az 1902. időnyre, aki az augusztus és szeptember hónapokat fogja ott tölteni társulattal.

„Coquelin a berlini udvari színházban. *Coquelin* tegnap kezdte meg vendégjátékait a berlini udvari színházban *Moliere: Tartuffe*jében. A híres francia művész fellépése elsőrangú művészi esemény volt a német osztrárvárosnak s ehhez képest az udvari színház a legényesebb közönséggel volt zsúfolva. A német kritika feltétlenül elismeréssel nyilatkozik *Coquelin* művészetéről. Nagy dicsérettel szól a kritika *Coquelin* női partneréről *Durand* asszonyról is.

„Wagner-est a Telefon Hírmondóban. Ma este a Telefon Hírmondó előzetesnek szórakoztatására a M. Kir. Operaház előadását fogja közvetíteni. Előadásra kerül *Wagner* Richard regényes operája, a *Lohengrin*, amely teljes egészében a legfinomabb művészetben is tisztán lesz hallható a Hírmondó kagylóin keresztül. Az opera közvetítése után az est folyamán érkezett újdonságait olvastatja fel a beszélő, majd annak bevezetését 11 óráig még cigányzene lesz hallható az állomásokon, amelyet az Elite- és az Emke-kávéházból közvetít a Telefon Hírmondó.

A színpadi szecesszióról.

Budapest, január 16.

A színpadi szecesszió a színpadi ősfornáknak művészes felforgatása és ujjaalakítása. Az ősfornákat képviselik a díszletek, butorok, kellékek, ruhák, a járás-kelés és a gesztus. Ha tehát színpadi szecesszióról van szó, azt a könnyebb megkülönböztetés végett két részre kell osztanunk: *formai és tartalmi szecesszióra*. Nem azért, mintha a tartalmi szecesszióról érdemes lenne komolyan beszélni, hanem csak azért, hogy a formai szecessziót annál világosabban különböztethessük meg. A *tartalmi szecesszió*knak megvan ugyan a maga vakmerő lázadása, de ennek már pusztán megmutatása magában hordja az egész lesújtó kritikát. Az angolokról van szó, akik megpróbálták a burleszk ténen a színpad világából kizárni az összes művészetek alapját: a valószínűséget. Természetes, hogy az ezzel járó északsarki humor éppen semmi méltánylásra sem talál, mert a jóléti világ már rég megállapította, hogy ez angol darabok emberei nem művészi alkotások, hanem egyszerűen — örültek. Gyapjas zsákon unatkozó szerecsenek tán kacaghatnak az angol humornak e boszorkánytáncán s művészi perfidiján, de a szülőkhez szokott figyelmzett izlés ezeken inkább csak sírni tudna. Egy szóval — az adott viszonyok közt — ezt az angol irányt tán elnevezhetnők a tartalmi szecesszió egy a rendeltetett fajtájának, ha jobban nem esnék azt az idealizmus reakciójának mondanunk, vagy egy elszabadult olimpuszi vadállat garázdálkodásának. Mily eklatáns módon bizonyul be itt is a

végletek találkozásának elve! A világraszóló angol bölcsesség a legfelgyelmezettebb érzések művészetével ölelkezik. És e kategóriába sorozhatjuk azt a francia irányt is, melynek titkolt pesszimizmusa az enervált világ szolgálatába lép s a művészet birodalmában mintegy főcélként tünteti fel az érzékiség viszonyainak aljas kultuszát. Ha egyáltalán tollra lehetne venni e szellemességekbe burkolt szemérmelenséget, csak annyit mondhatnánk róla, hogy ime, ez is egy tartalmi szecesszió akar lenni.

Távonzunk e helyről és lássuk az egyedül lehetséges formai szecessziót. E kérdésnél első feladat, hogy tisztában legyünk a színpadon használt ősfornák ama sokaságával, melyet soha semmiféle szecesszió sem küszöbölhet ki. Ilyen első sorban a kettősség elvén épült szimmetria-szabály, amely elől nem zárkozhatik el — többek közt — sem a zenei, sem pedig a színpadi művészet. Ez hiába is zárkoznék el, mert az emberi izlés ennél szebbet nem tud elképzelni, miután ez elven alapszik az ő lénye is. S akármilyen zseniális író, vagy művész teremtse meg a soha nem látott Mars, vagy bármelyik bolygó lakóit, nem hiszem, hogy ez alakoknál, ha például egy ültet, egy szemet, egy kezét, vagy egy lábát adna ezeknek a teremtő zseni, azaz egy fül ne lenne valahol a test közepén, épen úgy, mint az egy szem, az egy kéz és az egy láb is. És itt most megállhatunk. Nézzünk körül, hogy a kettősség elvével szemben mitféle formai szecesszióknak lehetne helye.

Semmi másnak, mint a zseninek és az aránytalan-ágok szecessziójának. A fül, szem, kéz és láb színe és aránya elütethet a mi izlésünk követelményeitől s ehhez képest lehetnének e testrészek akármilyen kicsinyek vagy nagyok, de a kettősség elvének szabályai alól kivétel nem képezhetnének. Több eredmény a szecesszió érdekében e pont körül nem kérzhetők.

Második lépésnél a *művészi összhang* örök törvényeivel találkozunk. A szecesszióknak itt már tágabb tere nyílik, mert a diszonancia szépségének szabadsága egész képeletvilágunkat foglalkoztathatja. Hogy mi módon és mely irányban, azt természetesen csak az esztétikai érzésünk határozza meg. Az már a részletek kérdése. Tovább kutatva a *formai szecesszió* medrét, a színpadi díszítésnek természetutánozó részénél is megállhatunk. Nem a szobákat, termeket, épületeket és az utcákat értjük, hanem mindazt, ami a színpadon ül, jár, erdő és virág. A szecesszióknak itt csak annyiban lehetne értelme, amennyiben ez a növényzet valamely földön kívül levő égitestbe lenne elhelyezve. A földre képzelt növények — a mai festettek helyén — legfeljebb csak piasztikusak lehetnének, olyan fák és virágok, amelyeknek ágai és levelei az utánpótló szél fúvása szerint mozoghatnak. A mai nagy tökéletességi mechanikai eszközök egy ilyen kiállításnál, minden szecesszió nélkül is, magrasa fozkozhának a színházi illúziót.

Melletteken megfigyelve, a színpadi előfautánzat mozgásának szerkezetét én már régebben megterveztem s közöltem is egy elsőrendű színpadi gépészszel, aki azt kivihetőnek nyilatkoztatta. De egy ellenvetést is tett, ami elől úgy vélte, hogy nem lehet kitérni. Azt mondta e szakférfi, hogy — ha a színpadi fák nem festettek, hanem mind utánzatok lennének (műlevelek, művirágok stb.) — annyi helyet foglalnának el, hogy egy színpadon nem férnének s így a tűzveszélyességnél fogva a rendőrség is bele szólna e fák alkalmazásába. En pedig azt mondom, hogy a tűzveszélyesség ellen lehet védekezni külön raktárral és impregnálással, ami mind csak pénz-kérdés s egyáltalán nem ok a haladás kísérletei ellen. És azt válaszolom, hogy az egyetlen előadás előfautánzatait úgy kell elhelyezni, hogy a zsinórpadra legyenek felhúzhatók. A többi előadás készleteinek rakodóban lenne a helyük.

E kitérést félbeszakítva, a színpadi mozgás szabályaiból jutunk ama szabályokhoz, melyeknek forrása a klasszikus korból ered. Ezeknek azonban nem izentünk hadat, de még a moderna formáknak sem, hanem hadat izentünk mindkettőnek az alkalmazás módjának. Ez a mód eddig abból állott, hogy például a kettős jelenetek — előkészítő, vagy kiegészítő célnak — párbeszédeinél a szereplők épp egy helyben állottak, mint az érzelmi mozzanatoknál, amiből aztán az következett, hogy a darab laposá és fászártóvá süllyedt. Igaz, hogy e beszélgetés az életben talán így mehet végbe, de a szecesszióknak a pontnál mégis közbe kell lépnie, mert újításával a darabot megmentheti az említett laposságától és unalmasságtól és pedig a nélkül, hogy vétena a valószínűség ellen. Ilyen óskori műkedvelőkösdésen alapszik a csoportos szereplés színpadi glédája is, melynél a mozgás s helyváltoztatás csak éppen annyiban érvényesül, amennyiben a darab értelme azt feltétlenül megkívánja. A szecesszió az ilyen jeleneteknek gyönyörködött életet adhat.

Szecesszióknak azonban legmesszebbmenő feladat vár a tömeges jeleneteknél, ahol végleg eltün-

tetheti a süket-néma bevonulásokat, a gépies közbeszólásokat, a végszóra megjelenő lázadást, haragot, örömet, lelkesedést és többek közt azt az ismert éljenzést, melynek hangja ugyanaz, ha a gróf urat egy hordó sör megcsapolásáért kell megjelézni vagy a hazafias működéséért. Végül, szerepe lehet a szecesszióknak mindabban, ami parodisztikus. Bárhol jelenjék meg azonban a szecesszió, hogy mesterkéltnék ne lássák a rendeltetése, segítségül kell hívnia a verizmust és a jóléti realizmust. A szecesszió akkor lesz legtekélyesebb, ha e társaisal úgy megtartja az egyensúlyt, hogy sohasse lehessen biztosan megmondani, hogy vajjon szecesszió-e az, verizmus-e, avagy realizmus.

A szecessziót két részre osztottuk, formaira és tartalmira. És most már úgy egészíthetjük ki a dolgot, hogy a tartalmi szecesszióknak csak akkor lehetne valamely feladata, ha az emberiség erkölcsi élete teljesen elvadulna s ennek alapján megtagadnók mindazt, a mi előttünk szent: a vallást, a hazát és a családot. Ez pedig sohasem történhetik meg, amiből önként következik, hogy a tartalmi szecesszióról — különös ok nélkül — még csak beszélni sem kell.

Solymosi Elek.

FARSANG.

„Jelmezestély az Operaházban. A szanatórium-egyesület hölgybizottsága ma délben gróf *Almásy Györgyné* és gróf *Bathányi Lajos* elnökléte alatt ülést tartott, melyre vendégképp meghívták gróf *Kelegievich István* intendantát is. Dr. *Tausk Ferenc* egyetemi m. tanár, a bizottság titkára, elsőben beszámolt a szanatórium karácsonya-ünnepéről és a betegök élelmézésének javításáról. Azután elhatározta a bizottság február hó 3-án jelmezestélyt rendez az Operaházban, megállapították az ünnepség programját is, mely az előkészületek után itélve egyike lesz a farsang legényesebb muatságainak. A hölgybizottság 116 tagja egyszerre fog bevonulni a bál megnyitásokor, valamenyien piros jelmezben.

„A kereskedelmi bál szűkebbkörű bizottsága tegnap *Lányi Leó* udvari tanácsos elnöklete alatt ülést tartott. Az elnök jelentést tett a bálbizottság küldöttségének bécsi utjáról, kiemelte, hogy ő felsége kegyesen fogadta a küldöttséget és a bálon való megjelenését biztos kiállításba helyezte. Egy remek kiviteli moire-antique selymen tiszta barokk-stylen kiállított meghívót nyújtottak át ő felségének. A bizottság a jelentést lelkes örömmel vette tudomásul, köszönetet szavazott úgy az elnöknek mint a küldöttségnek önzetlen s szép sikerű fáradozásaiért. A kereskedelmi bál ezek szerint február 6-án lesz a Vigadó összes termeiben, a bizottság minden intézkedést megtesz, hogy a bált ő felsége jelenlétében méltó fényvel és pompával tartassák meg. Végül lezárták a bálanyák, elnökség és bálbizottság névjegyzékét, mely bizottságban még az arisztokrácia néhány hölgy és férfi kiváló tagját vették fel, úgy hogy a meghívók most már a legközelebbi napokban szétküldhetők lesznek.

„A protestáns bál. A protestáns bál, mely január 18-án lesz a Vigadó összes termeiben, a bálanyai tisztelet eddig ellogadták: *Bartsch Gusztávné*, dr. *Bojtha Józsefné*, *Csiky Kálmánné*, báró *Dániel Ernőné*, *Ercsey Ernőné*, *Fáy Istvánné*, *Gönczy Béláné*, *Hegedüs Sándorné*, *Thász Lajosné*, *König Gyuláné*, gróf *Hugonny Béláné*, *Markó Albertné*, *Nagy Vilmosné*, *Osztróluucky Gézáné*, *Patay Gyuláné* és *Telegyi Józsefné*. A táncrendeket díszítő szép rajtot, mely két könyörgő árrát ábrázol, *Mutschbacher Tivadar* rajzolta. Belépőjegyek e hó 17-ikén és 18-án a Nemzeti Szállóban (Váci-utca), a bizottság irodájában és a bál estéjén a pénztárnál kaphatók.

EGYESÜLETEK.

„A F. M. K. E. évnegyedes ülése. A Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület igazgató-választmányja január 14-ikén nagy érdeklődés mellett tartotta meg évnegyedes ülését Nyitraán. Az ülésen dr. *Janits Imre* elnököt és *Clair Vilmos* főtítkár referált, örömmel jelezvén ízl, hogy a pénzügyek jelentékenyen javultak és a magyar társadalom érdeklődése az egyesület nemzeti törekvései iránt emelkedően van.

Ujabbán 200 alapító, örökös, rendes és pártoló tag lépett be. Az egyesület többek közt elhatározta, hogy az 1902. év folyamán a magyar-tót és magyar-német nyelvtanokor 75 új népkönyvtárat szervez s e célra 3000 koronát engedélyez az elnökségnek, ezenkívül ifjusági egyesületeket, olvasó és dalosköröket állít fel ott, ahol azt a magyarosítás érdekei megkövetelik. A Sembergy-hagyaték igényelőlvel megkötött egyezséget, mely 66.000 kor.-val fogja gyarapítani az egyesületi vagyont, jóváhagyta az igazgató-választmány. A gyűlés elhatározta, hogy azokat az óvodákat, melyek hivatásuknak és a hozott áldozatoknak meg nem tehetnek, a nyelvtanokorra helyezi át s a jövőben a vármegyei és járási központok körül természetesen fogja a magyarosítási munkáját végezni. Végül határozta be, hogy az egyesület *Kramolin* Viktort, Nyitra vármegye főispánjává történő kinevezése alkalmából üdvözli.

Nyílttér.

TROPON a gyomorhajosok legjobb tápláléka.

A gyöngeségi érzést, mely a rossz emésztésűeknél, a táplálék tökéletes fölemésztődése következtében fellép, a Tropont hamar megszünteti.

Es a könnyen emésztendő fehérje, melyet a leggyöngébb gyomor is elbir, lehetővé teszi azoknak is, kiknek beteg gyomra a közönséges ételeket megemésztani egyáltalán nem képes, hogy szervezetüknek mindennap annyi fehérjét juttassanak, amennyi annak jó erőben tartásához szükséges.

Az a rovat alatt közlőeknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ Az Örök Seper. Kispest rendületlen publicistájának, Seper Kajetán lapszerkesztőnek sajtóperében ítélték ma újból a budapesti törvényszék esküdtzéke. Seper, mint rendesen, most is a kispesti állapotokat szerkesztette ki lapjában, a *Kispest-Szentlőrinczi Lapokban*. A kiserkesztés elé ezúttal Varga János máv. főellenőr, ügyosztályfőnökhelyettes, kispesti lakos ellen irányult, akit a bíróválasztásból kifolyólag támadott meg erősen. Elmondta róla lapjában, hogy Varga János a bíróválasztásnál csak azért lépett fel jelöltül, hogy Ács László megválasztását lehetővé tegye. Egyebek között ezeket írta ebből az alkalomból:

Varga János Kispesten csunya dolgokat vitt végbe. Ez aztán a szemtelenség netovábbja! Ily gyakorlatot tette tisztességes ember nem vállalkozik. Varga János piszkos szerepe lett bizonyítva. Kispest polgárságának el kellett tűrnie azt a törvénytelen gaszágot. Varga János sehonnan fráter, aki a községet ily aljas módon megkárosította. Az államvasuti főellenőr ezekért a sértő kifejezésekért sajtópért indított Seper Kajetán ellen, akit a törvényszék rágalmazás és becsületesítés miatt vád alá is helyezett.

Ma tárgyalta ezt az ügyet a büntetőtörvényszék Zsitvay Leó elnöklésével. A tárgyaláson a főmagánvádló Varga János főellenőr személyesen megjelent. A vádlott Seper Kajetán dr. Gál Jenő ügyvéd védte. Az esküdtzék megalakításra s a vádlóval, valamint az inkriminált cikk felolvasása után az elnök a vádlottat hallgatta ki. Seper beismerte, hogy közérdekű ő írta az inkriminált cikket és kész az abban foglalt állításainak valódiságát a beidézett tanukkal beigazolni. Dr. Gál Jenő védő kérelmére a bíróság csakugyan el is rendelte közérdekű címén a valódiság bizonyítását s a beidézett tanuk kihallgatására került a sor. Elsőben Ács László volt bírót hallgatta ki a bíróság, utána pedig a bíróválasztás két klasszikus tanuját, Besze Rudolf magánzórt és Botlik Mihály segédjegyzőt. Ez utóbbiak elmondták, hogy Varga csakugyan strohman volt a bíróválasztásnál, amennyiben Ács felkérésére elvállalta a jelöltséget s még mielőtt a szavazás megkezdődött volna, már meg is írta lemondó nyilatkozatát. A kihallgatott tanuk az egy Ács László volt közégi bíró kivételével, mindannyian a vádlott javára vallottak. A törvényszék ez alapon mellőzte Ács László meghiteltetését. Ezzel a bizonyítási eljárást befejezték s a kérdések feltételére került a sor.

Elnök délután 1/2 órákor a tárgyalás folytatását délután 1/4 órára halasztotta el, amikor a perbeszédre került a sor.

Varga János főmagánvádló több mint egy óráig tartó beszédében azt vitatta, hogy ő nem szerepelt strohmannként a bíróválasztásnál. Dr. Gál Jenő védő beszédében a bíróválasztást vette erős kritika alá.

Az esküdték háromnegyedóra tanácskozás után hozták meg verdiktjüket, melyben Seper Kajetán úgy a rágalmazás, mint a becsületesítés vétségében nem bűnösnek mondták ki. E felmentő verdikt alapján a sajtóbíróvádló a vádlottat felmentette s Varga János főmagánvádlót 100 korona ügyvédi és 23 korona 20 fillér büntügyi költség megfizetésére kötelezte. Az ítélet jogerős.

§§ Eltűnt nagykereskedő. Gyomán 1898. augusztus havában Neumann Jakab nagykereskedést nyitott és ötnegyedévi fennállása után oszódó ment. A budapesti piac jelentékeny összeggel volt érdekelve és tekintve azt, hogy Neumann csődötmegeében alig találtak fedezetet, a budapesti hitellezői védegyelet feljelentést tett ellene. A folyó hó 13-án Gyulán megtartott tárgyaláson a törvényszék Neumann Jakabot hamis bukás bűntete miatt egyévi börtönbüntetésre és politikai jogainak három évre való felülvizsgálására ítélte. A kir. ügyész súlyosbításért felebezett.

TÁVIRATOK.

Bécs, január 16. A N. W. T. közli, hogy Mauthner igazgató Budapestre utazott, hogy részt vegyen a Kereskedelmi Bank közgyűlésében.

Az ausztriai helyzet.

Bécs, január 16. A *Slavische Correspondenz* jelenteti: A miniszterelnök meghívására ma két órán át tartó értekezlet volt a miniszterelnök és Pacak, Stransky, Brzorad, Herold, Kramar és Zacek képviselők közt; az értekezlet tárgya az volt, hogy modus vivendi találjanak az esetleges kiegyezési konferenciára nézve. A nevezett képviselők tudomásul vették a miniszterelnök közléseit és jelentést. Iognak tenni a csehok reicherathai és tartománygyűlési végrehajtó-bizottságának és a cseh klubnak.

Bécs, január 16. A *Köstsgevetési bizottság* ma a vasutügyi minisztérium költségvetését tárgyalta. Fort megjegyzi, hogy tekintettel a Magyarországgal és a külfölddel fennálló kereskedelempolitikai viszony küszöbön álló rendezésére, mindenekelőtt kívánatos, hogy megfelelőleg kiegészítsék a vasuti forgalom rendkívül hiányos statisztikáját. Erre vonatkozólag határozati javaslatot nyújt be és azután a magyar tarifális állapottal foglalkozik. Hangsúlyozza annak szükségét, hogy a magyar államvasutak és az osztrák-magyar államvasutársaság által 1891-ben kötött szerződésre vonatkozólag Ausztriának biztosított felmondási jogaival feltétlenül éljenek, mert ezzel a szerződéssel a magyar államvasutaknak közvetlen tarifarendelkezési jogot adtak az osztrák vonalak tekintetében. Kifejti azokat a hátrányokat, amelyek a fokozatosan csökkenő skála elvételéből, mely az I. különös tarifának (gabona, liszt, stb.) alapja a helyi forgalomra és a hazai termelés árnívójára Ausztria kárára származik és határozati javaslatot nyújt be, hogy legalább az I. különös tarifának a kilométeres alapdíj elvén konstruálják meg, a mi különösen a mezőgazdasági termelésnek válnék előnyére a kiviteli években, amelyekben a Magyarországgal való vámközösségből eredő vámvédelem hatását veszti. Kéri, hogy az államosítási akciónak az utóbbi időben sürgetett folytatását mielőbb indítsák meg.

A walesi herceg Berlinben.

Berlin, január 16. A walesi herceg látogatásának programja nem változott. A herceg a császár születésnapján érkezik Berlinbe s innen rokonainak meglátogatására Neu-Strelitzbe és Neu-Wiedbe utazik.

Elnökválasztás a francia parlamentben.

Páris, január 16. A szenátus *Fallières*-t a beadott 199 szavazattal 52 ellen újra elnöké választotta.

Páris, január 16. A képviselőházban *Deschanel* elnök köszönetet mond a házának megválasztásáért és visszapillantást vet a ház munkálataira, hangsúlyozván, hogy mily nagy mértékét a tudásnak és tehetőségnek jellejte ki a ház a haza szolgálatában. Franciaország talán még több hasznot húzna a parlament eme törekvéseiből, ha ez szigorúan fegyelmelné magát és munkálkodása rendszerét javítaná. Igyekezni kell előmozdítani a fiatal nemzedék politikai nevelését és meggyőzni e nemzedéket a szabad intézmények fenntartásának szükségéről az által, hogy ez intézményeket szakadatlanul tökéletesebbé teszik. — *Deschanel* beszédét a radikálisok és a szocialisták hidegen fogadták.

A német katonai nyugdíj.

Berlin, január 16. A birodalomgyűlés mai ülésén *Oriola* interpellációt nyújtott be az iránt, hogy terjeszsenek elő törvényjavaslatot a katonai nyugdíjtörvények revíziója tárgyában. *Thielemann* államtitkár azt válaszolta erre, hogy mivel az új katonai nyugdíjtörvények még nem készültek el, nem ígérheti az előterjesztést a legközelebbi időre. *Lippelskirch* vezérőrnagy pedig a hadügyminisztérium nevében közölte, hogy ez az új katonai nyugdíjtörvényjavaslat, amely az interpelláló kívánságainak majdnem mindenben megfelel, elkészítette ugyan, de a kedvezőlen pénzügyi helyzet miatt a javaslat benyújtását el kellett halasztani.

A német vámtarifa.

Berlin, január 16. A porosz képviselőház ma folytatta a költségvetés tárgyalását.

Heydebrand (konzervatív) hangsúlyozza, hogy a vámtarifa-javaslat nagy aggodalommal tölti el pártját. Kéri a kormányt, hogy a szövetségtagcsban határozottan nagyobb vámvédelmet követeljen a mezőgazdaság számára, mert az, a mit a birodalmi kormány a mezőgazdaságnak nyújtani akar, nem elegendő. Beszéde végén megemlékezik *Miquel* elhunyt pénzügyminiszteréről és azt mondja, hogy *Miquel* neve soha sem fog eltűnni, mert a mit *Miquel* a porosz

pénzügyek, a közigazgatás, sőt az állameszme tekintetében tett áldás volt a hazára.

Rheinbaben pénzügyminiszter azt mondta, hogy a porosz miniszterek nem akartak itt szöbahozeni olyan dolgokat, amelyek a birodalomgyűlés elé valók, a mire a birodalomgyűlésen is ügyelnek. Ennélfogva itt tartózkodnia kell a nyilatkozástól. Természetes, hogy a porosz kormány a legnagyobb határozottsággal fog sikrazzálni azért a vámvédelemért, amelyre nézve a szövetséges kormányok megállapodtak. Ha azonban azt kívánják a porosz kormánytól, hogy ennél nagyobb vámvédelmet követeljen, a mondot okokból nem tehet kötelező nyilatkozatot, de azt ajánlja, ne kívánjanak még többet a szövetséges kormányoktól, mert különben az a szemrehányás érheti őket, hogy egyoldalú érdekpolitikát űznek. Kéri tehát a házat, ne lépje át a szövetséges kormányoktól kijelölt határokat.

Fritzen (centrum) csatlakozik a *Miquel* iránt kifejezett elismeréshez. A mostani súlyos helyzet legszembes-ökőbb jellemző vonását a mezőgazdaság pangásában látja. Ő sem akar a birodalomgyűlés ügyeibe avatkozni, de azt tartja, hogyha a birodalomgyűlés nem intézné el a vámtarifát, ezzel igen ártana saját tekintélyének. Az ipari kartelek nem jártak el egészen kifogástalanul. A kormánynak a ruhri szénkerületben telketek kellett volna vásárolnia, hogy nyomást gyakoroljon a szindikátusokra.

Richter (szabadelvű néppárt) megjegyzi, hogy a trónbeszéd a csatornájavaslatl oly szükségesavuan foglalkozik, amennyire lehetséges. Bülow a hazai politikáról beszél. E tekintetben ő nem ismer semmi fontosabbat a közlekedési politikánál. Bülow a csatornakereskedésben kétségtelenül kapitulált a jobboldal előtt. Vajjon nem így tesz-e majd a vámtarifa-javaslatnál is?

Bülow miniszterelnök polemizál *Richter* fejtegetésével, hangsúlyozza *Miquel* volt pénzügyminiszter hervadhatatlan érdemeit és a vámtarifát illetőleg kijelenti, hogy nem akar kétséget fennhagyni az iránt, hogy a báró *Rieinbaben* pénzügyminiszter által tett kijelentés mögött ott áll az egész kormány. En nem hagyta fenn kétséget arra nézve — ugymond — hogy mily szívesen kész vagyok segíteni a mezőgazdaságon, de csak addig a határig, melyet az általános jólétszab meg. Extrém agrár politika még mélyebb sebeket ütne mint a tisztán szabad kereskedelmi politika. Nem fogunk engedni az általunk javasolt minimális vámból, de túlzott követeléseket a szövetséges kormányok nem teljesíthetnek. A csatorna-javaslatot illetőleg Bülow kijelenti, hogy a korona határoz a 1888-tól, hogy mikor terjeszték a javaslatot ismét a parlament elé. A benyújtás időpontjára nézve az általános államérdek lesz irányadó. Meg van győződve, hogy a terv meg fog valósulni.

A kínai szavak.

Hongkong, január 16. Azt hiszik, hogy a kínai katonák nem lőttek szándékosan a *Manin* angol hadihajóra, hanem lövőgyakorlatot végeztek és e közben tértént, hogy egy elvérdet golyó az angol hajón lévő papot találta és megsebesítette.

Közgazdasági táviratok.

Belgrád, január 16. *Popovics* R. István szenátor, volt kereskedelmi miniszter a radikális *Gruics* Széva-kabinetben ma meghalt.

Bécs, január 16. A *Bankeygyesület* a betétkönyvecskékre fizetendő kamatlábát 3/4%-ra szállította le s egy-egy könyvre 20.000 koronáig fogad el a betétet ily kamatláb mellett.

New-York, január 16. (Terménytőssé.) (Zárlat.) *Gyapot*: New Yorkban helyben 8 1/2 (8.12). Jan.-ra 8.03 (8.01). Áprilisra 8.19 (8.18). New-Orleansban helyben 7.15 (8.—). — *Petroleum*: Stand white New Yorkban 7.20 (7.20). Stand white Philadelphában 7.15 (7.15). Refined in Cases 8.30 (8.30). Credit Balances at Oil City 1.15 (1.15). — *Zsír*: Western steam 9.85 (9.90). Rohe és Brothers 10.— (10.10). — *Tengeri* irányzata állandó. Január —.— (—.—) Májusra 67 1/2 (67 1/2). — *Juliusra* 67 1/2 (67 1/2). — *Buza* irányzata szilárd. Piros őszi helyben 87 1/2 (88.—). Január —.— (—.—). Márciusra 85 1/2 (86.—). Májusra 85 1/2 (85 1/2). *Juliusra* 85.— (85 1/2). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.— (1.—). — *Kávé*: fair Rio T. sz. 6 1/2 (6 1/2). Jan.-ra 6.— (6.15). Áprilisra 6.25 (6.35). — *Liszt*: Spring Wheat clears 2.90 (2.90). — *Cukor*: 2 1/2 (2.50). — *On*: 24.80 (24.—). — *Réz*: 11 1/2 (11 1/2). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, jan. 16. (Terménytőssé.) (Zárlat.): *Buza* irányzata szilárd. Január 76 1/2 (76 1/2). Májusra 80 1/2 (80 1/2). — *Tengeri* irányzata állandó. Jan.-ra 59 1/2 (61 1/2). — *Zsír*: Január 9.40 (9.45). — Májusra 9.67 (9.70). — *Szalonna* short clear 8.75 (8.90). — *Sertészsír*: január 16.47 (16.67). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLEK

Télben.

Ott kűn a kertet a dér belepte
És én olyan hágyadt vagyok
Mért jutnak mégis most eszembe
A rózsás nyári hajnalok?

Ott kűn hideg szerle tépi, szórja
A száraz lombot szerte szét,
Mért érzem mégis én a rózsá
Lágy illatos leheletét.

Ott kűn a kerten hűvös árnyak,
És havas fátoly suhan át,
Mért érzem mégis hát a nyárnak
Egy tébe tévedt sugarát?

Szalay Fruzsina.

† A közegészségügy a XVII. században. Zemplénmegye közegészségügyének a XVII. században való állapotáról érdekes cikket közöl a *Gyógy-szerész*:

A közegészségügy általános számbavehető rendezése nálunk csak III. (VI.) Károly király érdeme, de arról, hogy milyen állapotok voltak addig, vajmi kevés adatunk maradt. Csak elvéve találunk erre vonatkozólag egy-egy célzást, a részletek homályosak maradnak, mert az egykoru írók erről vajmi keveset szólnak. Zemplénmegye első komoly monografusa Scirmay Antal, kéziratos krónikájában Fragmenta historiae secretae ugyancsak pár tangentem szóról, de szűkszavú leírása is megdöbbentő képet tár elénk. Leírása annyiban is fontos, mert a helyszínén közvetlen tanuk, részben saját tapasztalatai nyomán vázolja Zemplénmegye és általa hazánk általános közegészségügyi viszonyait a Mária Terézia előtti időkben. Idézett kéziratóban találjuk a következő leírást:

Orvosi, vegytani, természetrajzi oktatás nálunk, épp úgy, mint Bécsben, ez időben nem volt. Orvosdoktorok kevesen voltak, a működők többnyire evangélikus hittélek, akik külföldi egyetemeken, főleg Jenában, Halleban és Londonban szerették tudományukat, amely azonban sem országunk klímájának, sem népünk természetének nincs akkomodálva. Az orvosok csak nagyobb városokban települnek meg. Hivatalos orvosok és megyei fizikusok Mária Terézia koráig nem voltak alkalmazva. Zemplénmegyében az első fizikus 1756-ban lett installálva, az öreg Fischer személyében, akit utóbb fia váltott fel. Ezt követte Deresényi, ezt pedig a mostani (1811.) fizikus, Micsner.

Sőtét színekkel festi a borbély-sebészek tudatlanságát, kik minden felügyelet nélkül nevelték inasait, derűre-borura csak eret vágta, köpölyöztek és magukhoz hasonló tudatlan legényeiket arany diploma mesterekké avatták. A gyógyszerári ügyről

iggy nyilatkozik: Egyes vármegyékben gyógyszer-tárak vagy egyáltalán hiányzanak, vagy csak nagyobb városokban akad egy-egy, minden hivatalos felügyelet nélkül. Zemplénmegyében, S.-A.-Ujhelyen lett az első gyógyszer-tár, amit Kaltenstein Tóbiás állított fel s ezért mentességet nyert mindennemű adótól. Utóda a mostani Hídegkövyek, akik már magyar nemesek.

Orvosságokról addig csak a korbórló árva olejkár-tótok gondoskodtak, kik bejárták a vidéket és szeszes olajajkát mindennemű betegség ellen kínálgatták. Kiegészíti a szomorú képet azzal, hogy Mária Terézia előtti időkben, mert a korrajz erről szól, újság vagy napilap (novalia seu ephemerides publicae) a birodalom egész területén nem jelent meg, csak néhány evangélikus olvasta a Köinben megjelenő latin újságot.

Cikke tovább a kereskedelmi és ipari viszonyokat tárgyalja, melyek minden fejlettségűk ellenére is felülmúlták a közegészségügy szomorú állapotát, melynek fellendülését csak a XIX. század hozta meg.

† Az angolok brutálitása. Egy német illetőségű katonát, sőt akit az angolok elfogtak, hadbíróskodás elé állítottak s aki huzamosabb ideig tartózkodott Johannesburg börtöneiben érdekes nyilatkozatokat közöl egy angol újság.

— 1901. januárjában — ugymond — elfogtak az angolok és kényszer munkára ítélték. Johannesburgban leborotválták hajamat és szakállamat, fegyverruhába bujtatták és egy rideg zarkába szállásoltak el. Ott társaimmal csupasz földön hálunk s piszkos, vékony takaró fedte elcsigázott testeinket. Napközben a közönséges gonoszokkal és szerencsésekkal egyetemben kőbányákban dolgoztunk s csak a sanyalódók végeztek könnyebb munkákat. A munka 7 órától 12-ig, délután 1 órától késő estig tartott. Reggelink rendszeresen kukoricaliszttól készült habarcs, ebédünk kis darab kenyér és silány hus, vacsoránk újból kukoricaliszttal habarcs volt, melyet csak nagyritkán tudunk megemesztetni. A kenyér rendszeren nem kelt meg, a hus félíg nyersen dobták csajkainkba. Lylképpen rettenetesen gyötört bennünket az éhség, de panaszainkat nem vették figyelembe. Fegyvertársaim egyizben, az éhségtől elgyötörve, elhatározták, hogy kirohannak börtönük udvaráról s kifosztják a szomszédos péküzletet. Az összeesküvésnek hamarosan nyomára jöttek. Ekkor megkötöztették az őrséget. A sok inség következtében a foglyok nagyrésze feltűnően lesoványodott. Ez nagyon könnyen konstatalható, mert a foglyok súlyát hetenkint megméri. Julius havában nagy hidegség volt Johannesburgban. A hidegnek egyidejűleg érkezett az a parancs, hogy a foglyoknak nem szabad alsóruhát viselniük. Éz rendelet következtében sokan megbetegedtek, így egy Weber nevű német fegyenc is. A szerencsétlen ember nem tudta elviselni a rossz táplálékot, az örökös koplalást s a nehéz munkát. Rossz sorsa csak rosszabbodott, midőn zse-

bében csempészett dohányt találtak. Később kórházba szállították Webert, ahol hamarosan elpusztult szegény. A halálzási arányszám ijesztő mérvet ütött a börtönökben, de ez sem indította az angol parancsnokságot arra, hogy emberségesebben bánják a hadifoglyokkal.

† Fregoll-kaland. Libaiban történt az eset. A minapában egy igen elegáns öltözött ur érkezett a szállóba. Valami jómódú földbirtokosnak látszott. A pinóer szép, nagy elsőemeleti szobába vezette. Az öreg ur meg volt elégedve a szállással: megvacorázott, azután lefeküdt. A reggelit a szobájába rendelte. A pinóer ül is kitte, de mikor a szobába lépett, ijedtében kiejtette a kezéből a tálcát. Az öreg ur helyett mosolygó képi szöke fiatalember volt a szobában, amelynek az ajava tegnap este óta ki nem nyílt. A megrémült Ganimed holtraválva jutott a fópincérhez, megjelent a csudát. A fópincér keményen lehordta, azután maga vitte föl a reggelit az idegennek. De bizony ő is csak egy lépéssel jutott belül az ajtón. Most már se öreg ur, se szöke iju, hanem egy dus, fekete haju dáma állt az asztal mellett. Ennek már a fele se volt tréa. Biztos, hogy maga az ördög tisztele meg látogatásával a szállót. Hamar a — rendőrségre küldtek, hátha ez meg tudja régulálni magát az ördögöt is. A sajátos esetnek hamar híre futott és egész tömeg tolongott a lépcsőházban, mikor a rendőrtisztviselő, egész csomó pinóer élén, benyitott az ördög szobájába. Az ördög megint alakot cserélt. Beretvált képi, frakkba öltözött ur sietett mosolygva a belépők elé és nyájasan mutatta be magát: Fred Clawi vagyok, az átváltozó művész. Nagyon örülök, hogy szerencsém van a kapitány urhoz, mert talán most mindjárt lesz szives tudomásul venni a bejelentésemet, hogy ma este itt előadást óhajtanék tartani.

† A pálinkamonopólium Oroszországban. 1894 év óta az orosz kormány a pálinkaneműk kimérését államt monopólium tárgyává tette, úgy, hogy az állami pálinkamérőket az egyes kormányzóságokban fokozatosan léptették életbe. A fogyasztási adók igazgatóságának most közölt jelentéséből megtudjuk, hogy 1898-ban az állami pálinkamérésék már 35 kormányzóság területén voltak felállítva s a jelzett évben 103-3 millió rubel hasznot hajtottak. Ebből a kezelési költségek 71 millió rubelt vettek igénybe, minél fogva a tiszta haszon 323 millió rubelt tesz ki. A szeszfogyasztási adóból ugyanezen évben Oroszország 189-3 rubelt vett be, minél fogva a pálinka-fogyasztásból, mely a monopólium dacára emelkedést mutat, az államnak 321-9 millió rubel bevétele van. Vagyis az alkohol-ellenes mozgalomnak nem sok híve van — úgy látszik — muszkaországban.

REGÉNY.

TÜZZEL-VASSAL.

Írta: SIENKIEWICZ HENRIK

(189)

— Oh, micsoda mester, milyen nagy mester! lelkesedett Sagloba.

— Meghalsz! lihegte Bohun.

— Meghalsz! mondta Wolodyjovski is mint a visszhang.

A kozák most olyan mestervágást csinált, amelyet csak a leggyakorlottabb verekedők ismernek. A jobb kezéből hirtelen átkapta a kardját a baljába s azzal olyan erőset sújtott, hogy Wolodyjovski, mintha villám sújtotta volna le, esett a földre.

— Jézus Mária! ordította Sagloba.

De Wolodyjovski készakarva vetette magát a földre s Bohun kardja a levegőben csapott el felette. A kis lovag, mint a vadmacska ugrott fel s kardjával egy rettenetes ütést mért a kozáknak védtelenül maradt mellére.

Bohun megingott, egy lépést tett előre és utolsó erejét is megfeszítve, még egy vágott Wolodyjovski felé, amit ez könnyedén kivédett. A kis lovag még két hatalmas ütést mért a kozák fejére és ime: Bohunnak a kezéből kihullott a kard. A hatalmas ember areál végigvágódott a földön, amelyet csakhamar valóságos vértócsa áztatott körülötte.

Az őrmester, aki szintén jelen volt a párbajnál, a hetman testére vetette magát.

A lovagok egyideig megdöbbenne állottak körül a győztest s képtelenek voltak megszólalni. Mihály is halgatott és két kezével a kardjára támaszkodva sóhajtott.

Sagloba törte meg a csendet.

— Mihály, jer a keblemre, szolt meghatottan.

Valamennyien körülfozták.

— Te valóban elsőrangú vité vagy! Az ördögbe is! — csodálták a Sielicek.

— Lassu viz partot mos! — szolt Charlamp. Kiállok neked, hogy azt ne mondhasdák: megijedtem és félek téled. De ha engem is így fogsz ellátni, akkor gratulálhatok magamnak.

— Ugyan hagyjátok uraim! Hiszen semmi komoly oka, sőt értelme sincs a ti verekedésteeknek! — szolt Sagloba.

— Nem áll! A jóhíremről, a reputációmról van szó, — ellenkezett Charlamp, — azért pedig a fejemet is feláldozom.

— A te fejedre semmi szükségem sincs, hagyjuk hát inkább a helyén, — szolt Wolodyjovski. — Hiszen az igazat megvallva, én nem is állok ott az utadban, ahol te gondold. Ott másnak több szerencséje van, mint nekem.

— Hogyan?

— Lovagi szavamra mondom!

— Béküljetek hát ki! — kiáltottak a Sielicek és Kusel.

— Legyen hát! — szolt Charlamp és a kezét nyújtotta.

Wolodyjovski szívesen fogadta el a felé nyújtott barát jobbát. A két lovag oly hatalmas eséköt váltott ezután, hogy a partok visszhangzottak belé. Charlamp pedig így szolt:

— Hogy én téged nem ösmertelek! Ezzel az óriással így elbánni! Pedig ő is jól forgatja a kardot.

— Sohase hittem volna, hogy ilyen kitűnő vité. Ugyan hol képezte így ki magát?

Az általános figyelem ismét a haldokló kozákra terelődött. Az őrmester ezalatt areál fölé fordította a testét és sirva leste az élet valamicske jelét az arcán. Bohun nem lehetett fölismerni, ugy előntette az arcát a vér, amely a feje sebéből még egyre ömlött. Végő halálusáját vívta, a lábai remegtek, és öklöbe szorított

kezeivel görcsösen belemarkolt a homokba. Sagloba a kezeivel intett.

— Ez megkapta a magát! Most már bucsuzik a világtól.

— Ah! szolt az egyik Sielic, a testet szemlélve. Hiszen ez már hull!

— Jól összevagdaltad!

— Nem volt ám az utolsó vitéz ökelme! mormogta Wolodyjovski és lehajtotta kissé a fejét.

— En tudnék róla egyet-mást beszélni, tette hozzá Sagloba.

Az őrmester öbe akarta venni és úgy elszállítani a szerencsétlen hetmant, de már öregecske és elgyöngült volt a legény. Bohun pedig valóságos óriás, sehoggy sem sikerült hát ez neki. A kocsma egy pár kilométer távolságban lehetett, Bohunnak pedig minden pillanatban bekövetkehetett a halála. Mikor az őrmester ezt látta, a nemesekhez fordult.

— Uraim! kiáltott és a kezeit kéréleg kulesolta össze. Az Istenre és a szent szüzeire! segítetek! Ne hagyjátok itt ugy elpusztulni, mint egy kutyát! En nem birom elvinni, a közelben pedig ninesenek emberek!

A nemesek összenéztek. A Bohun ellen való gyűlölet már eltűnt a sziveikből.

— Igaz, nem hagyhatjuk itt, mint egy kutyát, mormogta Sagloba. Ha párbajra mentünk vele, előttünk ő már nem paraszt, hanem katona, akit megillet a segítség. Ki segít vinni?

— En, szolt Wolodyjovski.

— Tegyétek az én köpenyemre, tette hozzá Charlamp.

Bohun nemsokára a köpenyegén feküdt, amelyet Sagloba, Wolodyjovski, Kusel és az őrmester a szélénél fogva emeltek és a menet lassu lépésekben indult meg Charlamp és a Sielicek kíséretében a kocsma felé.

(Folytatása következik.)

KÖZGAZDASÁG.

Hieronymi a német vámtarifáról.

Budapest, január 16.

A Pesti Lloyd-társulat meghívására ma Hieronymi Károly, a budapesti áru- és értéktőzsze nagytörvényes érdekes felolvasást tartott a német vámtarifajavasatról. A felolvasásra nagy és előkelő hallgatóság jelent meg, amelynek sorában ott voltak: Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter, Darányi Ignác földművelési miniszter, nemeskéri Kiss Pál államtitkár, Wekerle Sándor, a közigazgatási bíróság elnöke, Desseffy Aurél főrendiházi tag, Falk Miksa, Dobieszky Sándor, Neumann Armin, Nyegre László, Ostrolovsky Miklós, Révai Mór, Rubine Gyula, Sándor Pál, Smialovszky Valér, Weiss Berthold, Wolfner Tivadar ország- képviselők, Matlekovits Sándor v. b. t. t., Bujanovics Sándor, Lánczy Leó udvari tanácsosok, Sztéryni József és Bíró Tamás miniszteri tanácsosok, Vértessy Kálmán és Ballai Lajos osztálytanácsosok, Hollán Sándor miniszteri titkár, a fővárosi pénzügyi igazgatói közül Weiss Fülöp, Lukács József, Barta Dániel, Székely Ferenc, Elek Pál vezérigazgató, Hatvany-Deutsch Sándor, megyeri Krausz Lajos, Heller Gábor tizedtanácsosok és még számosan a fővárosi kereskedelmi ipari és tudományos világ legkiválóbb képviselői közül, úgy, hogy a hatalmas terem zsúfolásig megtelt.

A felolvasót, mikor asztalához lépett, Weiss Berthold országgyűlési képviselő, a Lloyd-társulat alnöke üdvözölte meleg szavakkal.

Hieronymi Károly felolvasásának elején rámutatott arra a nagy befolyásra, amelyet Németország vámpolitikája a mi külkereskedelmi politikánkra gyakorol, mert külkereskedelmünk legjelentősebb éppen a német birodalommal, ahova kivételünknek majdnem 50%-a irányul.

A német vámtarifajavaslat nagy fontosságát hangsúlyozva, Hieronymi szerint az első fontos kérdés az, hogy a német általános vámtarifa mely tételeinek mérséklésére kell törekednünk és a német birodalmi kormányunk minő tóku engedékenységgel kell tőgöggvé tennünk az újabb kereskedelmi szerződés megkötését. Tisztában kell azután lennünk, mi csoda befolyással lenne a szerződés megújítása azután közigazgatási helyzetünkre, milyen okok hátrányok származnak ebből reánk; és az esetleg ebből származó károsodunkat miként mérsékelhetjük.

Ennek megállapítása végett mindenekelőtt kimutatja statisztikailag, hogy minő cikkekben van legnagyobb forgalom Németországgal és ezek alapján konstátálja, hogy kiviteli orgamunk sokkal nagyobb bevételünknek és ha különösen a vámköteles tárgyakat vesszük tekintetbe, kivitelünk értéke kétszer akkora, mint behozatalunk.

A kivíteli áruk közül a fa, a tojás, az árpa és a szarvasmarha vámjával foglalkozott, mely áruk kivitelénél Magyarországnak nagy mértékben érdekelve van; továbbá a gyapjuipar termékeivel s azzal kapcsolatosan a pamut- és lenipar, a vasipari cikkek és gépekkel, amelyek a német birodalomból a közös vámterületre való behozatal főtárgyai.

Majd a németbirodalomba való gabonakivitelünkről beszélt, kimutatta, hogy másfél millió méter-mászárról 380.000 méter-mászárra, tehát igen jelentékenyen alászállított éppen abban az esztendőben, amikor a vám 5 márkáról 3¼-re leszállították. Buzakivitelünk csökkenését tehát nem lehet a német vámkötelésnek tulajdonítani, viszont a tapasztalás nem igazolta azt, hogy a német vámkötelés kivitelünket fokozta volna. Szerepünk a német birodalommal buzával való ellátásában meg nem változna arra az esetre sem, ha a német birodalom a buza vámját teljesen eltörölné és mindenki szabadon, vámentesen vitelné be a buzát a német birodalomba, mert a mennyivel javulna a helyzet a mi érdekünkben, ugyanannyival javulna a többi importáló államokra is. De a német vámkötelés buzaárainkra sincs hatása. Lexis és Conrad alapos tanulmányokkal bizonyították, hogy a vámkötelés a maguk teljességében a német fogyasztók viselik. Annak oka tehát, hogy buzánkat nem vihetjük ki a német birodalomba, nem a vámkötelés kereskedelmi. Számokkal mutatja ki, hogy a tervezett vámenteléseket az árpanál is egészen a német fogyasztó fogja viselni, és hogy a vámentelésnek kivitelünkre és árainkra befolyása nem lesz. Ugyanigy áll a dolog a malinánál, amelynek vámjá a nyers gabona vámjának alapján állapították meg.

Németországba való liszt kivitelünk, minthogy a liszt vámjá nemcsak a gabonavámok arányában emelkedik az új tarifatervezet szerint, hanem jelentékenyen fokozatik a vámnak a gyártásra eső hányada is, teljesen meg fog szűnni, mert a német liszttermelésnek nyújtott előnyt malmaink a legjobb lisztet mellett sem lesznek képesek ellensúlyozni; gondoskodnunk kell tehát új piacok szerzéséről; itt első sorban Anglián tekintetbe.

Ezután az állatkivitel jövőjét fejtegette, kimutatta, hogy a német vámentelés árán nagyon súlyosan fognak nehezédni, épp úgy a nyers húsra is, úgy, hogy új piacot kell keresnünk.

Átérve a német vámtarifatervezettel kapcsolatosan a közös vámterület behozatali vámjainak tagolására, az első kérdésnél felveti azt, nem kellene-e olyan áruk némelyikére, amelyek eddig vámentesen hozattak be, ezután vámtól szabni. Ilyen nyerstörvény a gyapju. Nem lehet eltagadni a magyar mezőgazdaság azon kívánásának jogosultságát, hogy a hazai gyapjuipartermelés vámvédelemben részesítessék. Azonban a gyapju vámentességének megszüntetése ellen az

osztrák iparosok fognak felszólalni a gyapjuipar érdekében, amelynek ezen intézkedéssel a szükséges nyers anyagát drágítjuk meg.

1. Azon vámköteles ipari cikkek közül, amelyek a német birodalomból a közös vámterületre behozhatók, jelentőségükre nézve első helyet a vasipari gyártmányok és gépek foglalják el. Minthogy a vasban és vasárunkban behozatalunk Németországból nagyobb, mint kivitelünk, saját tarifánk kérdése lép itt előtérbe. Behozatali vámjaink megállapításánál pedig egyaránt kell tekintettel lennünk jogyasztóközösségünkre és számotvető magyar vas- és gép- iparunk érdekeire. A vasipari termékek vámjának leszállítását nem tartaná ma még indokoltnak, mert a külföldi vasiparosok aicsőbb nyersvasból és olcsóbb tüzelőanyaggal dolgozik, fejlődő vasiparunknak saját területünkön könnyen veszélyes versenytársává lenne. Kívánatos lenne úgy az, hogy saját hazai iparunk termékei külön védelemben részesüljenek, hogy nevezetesen hazai szükségletünk sodronyan, csavarokban, kocsiingóknak, kocsihengelyekben és más hasonló cikkekben a hazai ipar által lefedtessék; de a közös vámterület vasvámjának felemelése első sorban az osztrák iparnak szolgálna, az pedig a külkereskedelmi statisztika tanúsága szerint védelemre nem szorul. Hasonló szempontból itélendő meg a gépek behozatali vámjai is.

Ami a textilipart illeti, a német vámtarifa-tervezet felelmei azon pamutszövetek vámját, melyekből kivitelünk legnagyobb. Magyarországnak érdeke mindazonáltal az, hogy a pamutárk behozatali vámjá általában ne emeltessek, ami Ausztriával szemben annál inkább érvényesíthető lesz, mert a német behozatal csekély és a vám már is magas.

A gyapjuipar tekintetében a német vámtervezet szerint a középmínőségű posztóárk vámjá felemel- tetik 135, illetőleg 150 márkáról 175 márkára, a 200 grammmal meg nem haladó súlyú finomabb posztóé 220 márkáról 260 márkára. Az osztrák gyapjuipart különösen a gyapjuból készült batorszöveteknek külön osztályba sorozása és azok vámjának tetemes emelése sújtja. Magyarországnak s zóban forgó posztó- kötblől évenként mintegy 50—60 millió értékűt hoz be; mind e mellett nem zárkozhatunk el a gyapjuipar termékei behozatali vámjának emelése elől, ha saját mezőgazdaságunk érdekében a gyapjuvámkok mellett foglalunk állást. A selyempipar tekintetében az osztrák érdek ezen iparnak nagyobb védelmét igényelné, Magyarország érdeke ellenben az, hogy ezen áruk vámjá, melyekből behozatalunk mintegy 43 millió, ne emeltessek.

Szólok odakonkludál, hogy oly kereskedelmi szerződés, amely nekünk az általános vámtarifában javosolt állati vámnaknál és a liszt vámjánál olcsóbbat nem biztosít, Magyarországra értekel nem bír. Ambar a német vámtarifa-javaslat intézkedései gazdasági érdekeinkre sok tekintetben károsak, célozatos rossz- akarat bizonyára nem vezette Németországot, hanem csak a német nemzet érdekeinek vagy véit érdekeinek rideg érvényesítése. Szólok a tervezet a német birodalomra is károsnak tartja; mindamelllett fényes példáját nyújtja annak, mint védje egy nemzet komoly munkával gazdasági érdekeit. Hasonló gondokkal kell nekünk saját helyzetünk alapos megismerésére törekednünk. Az erre fordított munka bőven tog gyümölcsözni és erre annál nagyobb szükségünk van, mennél inkább igyekszik a német birodalom saját termelésének és munkájának védelme céljából vele való kereskedelmi összeköttetés- ünk zsalait elmentzeni, mert ennek hátrányait csak új összeköttetések feltalálásával ellensúlyozhatjuk.

Az előadást nagy és előkelő közönség hallgatta, amely többhelyt lelkes éljenzéssel szakította félbe az előadót.

Weisz Berthold országgyűlési képviselő szóval szavakban mondott köszönetet Hieronyminak, akinek tiszteletére később a Lloyd-társulat helyiségeiben lakoma volt.

Ipar és kereskedelem.

A malomok tiszteletének. A három magyar malomgyeület kiküldöttjei a ma delutánra tervezett érte- kezetikét a Magyar Fővárosi Malomgyeületi ülésterm-ében megyeri Krausz Lajos királyi tanácsos elnöklété alatt tartották meg. Az értekezleten a vidéki egyesüle- tek részéről Hatvany-Deutsch Károly elnök, Kubics Gusztáv alelnök (Szolnok), begavári Beck Bernát al- nök (Szeged), Neumann Sámuel alelnök (Arad) és Fellner Ottó alelnök (Eszék), a fővárosi malomcégek részéről Hagenmacher Károly, Bacher Emil és Rajner Kálmán, valamint a három egyesület titkárai, Bosányi Endre, Kulinyi Zsigmond és Fekete Inác vettek részt. A három egyesület kiküldöttjei közt megindult tanácsko- zások során jelentékeny közöledés történt azon tekin- tetben, hogy az üzem rendezése az ország összes malomvállalataira kiterjesztendő, mert az összes ki- küldöttek csakis az esetre tartják a tervezett rendezést létesíthetőnek, ha ahhoz az ország összes malmai hozzájárulnak, úgy hogy ez a megállapodás előfelté- tele. A tárgyalás a mai első napon a legjobb auspici- umok között kezdődött és a két vidéki egyesület minden igyekezettel azon lesz, hogy a megegyezés létrejöttét elősegítse. A tárgyalásokat legközelebb folytatják.

A newyorki tőzsde. New-Yorkból jelentik teg- napi kelettel: Az értéktőzsde szabálytalan irányzattal indult. Amint az áriolyamok hanyatlásában szűnét ál- lott be, a baissierek fedezésekhez láttak, de az üzlet csekély maradt. Később a tőzsde javult arra a hirre,

hogy az új központi vasut tervezett tőkeemelésénél a részvényeseknek részvénybirtokuk 15 százaléka ere- jeig elsőbbséget biztosítanak, továbbá a pénzbőségre, a kedvező bankmutatásra és az állítólagos finandális nehézségekről szóló hírek elmúlására zárlat felé az üzlet renyhe volt. Részvényforgalom 610.000 darab.

A szerb nyereséményközlő sorsjegyeinek mai huzásán a 80.000 irankos lönyeremény a 3699. sor. 21. sz. sorsjegyre, a 8000 irankos második nyeresémény az 1671 sor. 16. sz. sorsjegyre és a 4500 irankos harmadik nyeresémény a 4664 sor. 34. sz. sorsjegyre esett. 1000—1000 frankot nyert az 1469 sor. 1. sz. és a 2858 sor. 45. sz. sorsjegy.

A szerb állami dohányorsorsjegyek mai huzásán a 100.000 koronás lönyereményt a 8257 sor. 16. sz. sorsjegy nyerte meg.

Fizetőképzetlenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetőképzetlenségeket jelenti: Stimmler Gyula kereskedő Pancsova, Bogdán Lajos kereskedő Nagy-Enyed, Németh és Gerhardt cég Szombathely, Scherzinger Ferenc szabó Pancsova.

Délgymölcsös- aukció. A Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság tegnap tartott aukcióján 9.000 láda narancsot, citromot és mandarint adott el a következő árak mellett: Narancs: 160-as 4.50 koronától 6.— koronáig. 200-as 4.50 koronától 6.— koronáig. 300-as 6.— koronától 7.— koronáig. 360-as 4.50 koronától 5.50 koronáig. Vértipró narancs: 8.50 koronától 12.— koronáig. Citrom: 300-as 5.— koronától 5.50 koronáig. 360-as 5.— koronától 6.50 koronáig. Mandarin: 80-as 4.50 koronától 5.50 koronáig. 100-as 8.— koronától 4.50 koronáig. A legközelebbi aukció csü törökön, 1902. január 22-én lesz, mely alkalommal 8.000 láda narancs, citrom és mandarin kerül eladásra.

Szuszárak. A kontingens nyereszessz ára Buda pesten pénzben 39.— korona, áruban 39.50 korona. Bésben a kontingentált készáru 35.— korona pénzben, 35.40 korona áruban.

Szarvasmarhavásár. (A budapesti marhavásár- téri vásári pénztár részvénytársaság tudósítása.) Fel- hajtás: Vágómárhák. Magyar ökrök 1761 darab, magyar tehén 765 darab, szerbiai ökrök — darab, szerbiai tehén — db, boszniai ökrök — drb, boszniai tehén — drb, bivaly 55 drb, bika 162 darab, összesen 2723 drb. Gazdasági marhák: Igás- és hizalmi való ökrök — darab, fejős tehén 195 darab, igás bivaly — darab, tinó — darab, bika — darab, üsző — darab. Eladási árak ezen tudósítás zartáig; vágómárhákért: Magyar hizott ökrök, legjobb minőségű 58.— K-től 64.— K-ig, kivételesen 66.— K., 100 kilonként 610 sulyban, középmínőségű 50.— K-től 56.— K-ig, silányabb minőségű 44 K-től 48 K-ig. Magyar legelőmarha jobb minőségű 46 K-től 54.— K-ig, kivételesen — K-ig. Silányabb minőségű 37 K-től 44 K-ig. Tarka hizott ökrök, legjobb minőségű 60 K-től 66.— K-ig, kivételesen — K-ig, középmínőségű 50 K-től 58.— K-ig, silányabb minőségű 44 K-től 48 K-ig. Szerb és bosz- niai ökrök legjobb minőségű — K-től — K-ig, kivé- telesen — K-ig, silányabb minőségű — K-től — K-ig. Bika legjobb minőségű 50 K-től 62.— K-ig, kivételesen — K-ig, silányabb minőségű 49.— K-től 48.— K-ig. Bivaly 32 K-től 42 K-ig, kivételesen — K-ig. Magyar tehén 38.— K-től 54.— K-ig, ki- vételesen — K-ig. Tarka tehén 42.— K-től 60.— K-ig, kivételesen — K-ig. Mind 100 kilonként 610 sulyban. Gazdasági marhákért: Igás ökrök első- rendű — K-től — K-ig, métermásánként, kivé- telesen — K-től — K-ig páronként, K-ig páronként, közép minőségű — K-től — K-ig 100 kilonként — K-től — K-ig páronként, silányabb minőségű — K-től — K-ig 100 kilonként, — K-től — K-ig páronként. Hizalmi való ökrök fehér 50 kg-kint — K-től — K-ig. Fejőstehén keresztzett színes 150 K-től 220 K-ig darabonként, bonyhádi faj 220 K-től 320 K-ig darabonként, kivételesen — K-től — K-ig. Igás bivaly — K-től — K-ig páronként. A főlhajtás vágómárhából 800 darabban nagyobb volt, mint a múlt hetén, mely körülbelül 400 darab- bal meghaladta a betiszükségletet, dacára annak, hogy konzervgyártási célokra 4—500 darabot vásároltak. Az árak métermásánként 2—4 koronával hanyatlótak, csupán elsőrendű minőségek tartották meg mult- heti árakat. Fejőstehenekre az üzlet lanyha árak változtalanok.

Borjувásár. 1902. évi január hó 16-án. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytár- saságtól.) Felhajtás: Balföldi 610 borju 314 drb, leőt borju 83 db, bécsi borju — db, — db, nö- vendékmarha 25 darab, bárány 610 — darab, leőt bárány — darab. Arjegyések. Balföldi 610 borju I. rendű 82—90 f.-ig, kivételesen 92 f., II. rendű 76—80 f.-ig, 1 kilonként leőt borju I. r. — f.-ig, II. r. — f.-ig — f.-ig, kivét. — f.-ig. Növendék marha — f.-ig — f.-ig, I. r. — f.-ig, középmínőségű 48—46 f.-ig, alarendelt 33—41 f.-ig, 1 kilonként. Bárány 610 — k., leőt bárány 10—16 K. kivételesen ár — k-ig páronként. — Az irányzat lanyha volt, árcsökkenés 2—3 fillér kilogrammonként.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertés-kon- zumvásár arjegyése 1902. évi január 16-án. Készlet 451 darab. Erkezett 425 darab. Összesen 876 darab. Eladott 618 darab. Maradt 263 darab. Napi árak: 120—180 kilogramm sulyban 88—94 koronáig, 220—280 kilogramm sulyban 88—94 koronáig, 320—380 kg. sulyban 88—90 K-ig. Öreg nehéz páronként 400—500 kilós 88—90 koronáig. Malac — 76 ko- rona. Az irányzat élénk.

A budapesti gabonatózsde.

Budapest, január 16.

A buztazlet kezdetben vontatott volt, később azonban javult a vételköv. Forgalmób került 38.000

métermáza buza változatlan árákon, ebből ötezer métermáza tegnap délutáni kótes.

Más gabonaméleken nem történt árváltozás.

Eladatok:

Buza. Tiszavidéki: 500 mm. 80 k. 9 K. 52 1/2 f., 100 mm. 79 k. 9 K. 50 f., 200 mm. 79 k. 9 K. 40 f., 100 mm. 78 k. 9 K. 45 f., 100 mm. 79 k. 9 K. 47 1/2 f., 1000 mm. 78 k. 9 K. 50 f., 100 mm. 78 k. 9 K. 47 1/2 f., 100 mm. 78 k. 9 K. 45 f., felső, 100 mm. 78 k. 9 K. 80 f., 200 mm. 78 k. 9 K. 60 f., 130 mm. 77 k. 9 K. 80 f., 300 mm. 76 k. 9 K. 15 f., 100 mm. 74 k. 9 K. 07 1/2 f., 100 mm. 75 k. 9 K. 07 1/2 f.

Szarvasi: 5000 mm. 78 k. 9 K. 55 f. Fejérmegyei: 800 mm. 78 k. 9 K. 50 f., 100 mm. 77 k. 9 K. 30 f., 200 mm. 75 k. 9 K. 10 f.

Pestmegyei: 200 mm. 78 k. 9 K. 40 f., 400 mm. 78 k. 9 K. 32 1/2 f., 1600 mm. 75 k. 9 K. 35 f., 1200 mm. 76 k. 9 K. 35 f.

Szerbiai: 4300 mm. 76 k. 9 K. 05 f., 3600 mm. 75 k. 8 K. 72 1/2 f., 1000 mm. 75 k. 8 K. 22 1/2 f. Raktárú: 1500 mm. 78 k. 9 K. 40 f., 1650 mm. 77 k. 9 K. 30 f., 2000 mm. 77 k. 9 K. 30 f.

Mind három hónapra. Rossz: 500 mm. 7 K. 30 f., 100 mm. 7 K. 30 f., 300 mm. 7 K. 20 f.

Arpa: 100 mm. 6 K. — f. Zab: 100 mm. 7 K. 40 f.

Készpénzfizetés mellett. Tegnap délután eladott: Szászbereni: 8500 mm. 79 k. 9 K. 65 f. Tolnai: 1800 mm. 78 k. 9 K. 55 f.

A készaru hivatalos jegyzése a budapesti árú- és értéktőzsde sokasai szerint készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Table with columns for Buza, Kiló, and 50 kilogramm ára. Rows include Tiszavidéki, Fejérmegyei, Pestvidéki, Bácsági, Bácska, and others.

Table with columns for Egyéb gabonamélek, Kiló, and 50 kilogramm ára. Rows include Rozs, Arpa, Zab, and others.

A határidőzsetet folyamán a következő kótesek történtek: Áprilisi buza 1902. 9.19-9.21-9.23-9.24. Októberi buza 1902. 8.38-8.32-8.35-8.34.

Déli egy órákor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table with columns for Buza, Arpa, Rozs, Májusi tengeri, and Augusztusi repce, with values for 1902.

Délután fél 6 órákor zárul:

Table with columns for Buza, Arpa, Rozs, Májusi tengeri, and Augusztusi repce, with values for 1902.

A budapesti értéktőzsde. A járadékokban és egyéb elsőrendű tőkebefektetési értékekben mutatkozó élénk keresletre való tekintettel az előtőzsde szilárd hangulatot tanúsított.

Utóhossza. A 4 órai zárlatkor maradt: Osztrák hitelrészvény 643.25. Magyar hitelrészvény —. Leszámitoló 422.—. Rimamurányi vasműrészvény 485.—. Osztrák-Magyar államvasúti részvény 673.60. Közúti vasút 592.—. Városi villamos vasút 292.— korona.

A budapesti terménytőzsde. A terményüzletben a szezonzeri hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 43.—50.— korona, vörös aprószemű 41.—45.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös búsángi — korona, középszemű 46.—48.— korona, naragyszemű 50.—54.— korona. Disznózsír: budapesti: 52.75-53 — korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszáritott vidéki — korona, városi 4 darabos 42.—42.50. korona, 3 darabos 45.—45.50 korona, füstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 14.50-15.— korona 120 darabos — korona, 100 darabos 15.75-16.— korona, 85 darabos 18.50-19.— korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 14.25-14.50 korona, 100 darabos 15.75-16.— korona, 85 darabos 17.25-17.60 korona. Szilvaiz: slávoniai — korona, szerbiai 17.25-17.50 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi gabonátőzsde. Bécs, január 16. (A Budapesti Napló telefonelentése.) New-York ma ismét gyöngülést jelentett s ennek következtében a forgalom kezdetekor a kínálat túlyomó volt, amit fokozott az a jelentés is, hogy Magyarország mindenütt havozott. A tegnapi jó irányzat eltűnt s buzában és tengerben lanyhaság állott be, ellenben rozs és zab aránylag szilárd volt.

Később valamivel élénkült az üzet és általában javulás mutatkozott. Zárlatkor buza 3, rozs 2-3, tengeri 4 fillért vesztett; zab megmaradt tegnap esti nivóján. Buza tavaszra 9.42-9.39-9.41, rozs tavaszra 7.89-7.86-7.87, tengeri május-júnusra 5.71-5.72, zab tavaszra 7.77-7.79 korona. Zárlatkor: buza tavaszra 9.39-9.40, rozs tavaszra 7.85-7.86, tengeri május-júnusra 5.69, zab tavaszra 7.76-7.78 korona.

A bécsi értéktőzsde. Az előtőzsde barátságos volt a hangulat. A déli tőzsde jól indult. A továbbiakban tartott volt az irányzat.

Zárlat szilárd. Bécs, január 16. (Magyar értékek számlája.) 4 1/2-os aranyjárdék 119.70. Lisszi és szegedi kölcsön sorsjegye 151.50. Magyar vasúti kölcsön ezüstben 101.—. Magyar keleti vasúti állami kötvény 119.60. Magyar lésszámitoló- és pénzváltóbank —. Rimamurányi vasműrészvény 485.—. Magyar koronajárdék 95.30. 4 1/2-os magyar földterem. kötvény 94.45. Magyar hitelbank részvény 663.—. Magyar nyeregményi kölcsön sorsjegye 132.50. Kassa-oderbergi vasúti részvény —. Magyar keresk. bank —. Magyar cukoripar 1750.

Bécs, január 16. (Osztrák értékek számlája.) 4 1/2-os papírjárdék 100.25. 4 1/2-os osztr. aranyjárdék 120.50. 1890-os sorsjegye 146.75. Osztrák hitelsorsjegy 401.—. Angol-osztrák bank —. Bécsi bankjegyzőlet 446.—. Osztrák-magyar bank 1602. Déli vasút 77.50. Dunagőzhajrási részvény 827.—. Dohányrészvény 290.50. Császári és királyi arany 11.32. Német bankváltók 117.17. 4 1/2-os ezüst járadék 100.15. Osztrák koronajárdék 96.65. 1864-iki sorsjegy 222.—. Osztrák hitelintézeti részvény 644.—. Unionbank 541.—. Osztrák Länderbank 416.—. Osztrák-magyar államvasút 654.—. Elhavölgyi vasút 449.—. Alpezi bányarészvény 418.—. 20 frank. arany 19.33. Londoni váltóár 239.25 Bécsi Ironway LitB. 278.50. Bécsi. Tramway LitA 283.50. Lipót kőb 375.—. Az irányzat nyugodt.

Bécs, január 16. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 643.50. Magyar hitelrészvény 664.—. Angol-Osztrák bank 263.50. Bécsi bank-egyesület 446.50. Union bank 542.—. Länderbank 417.—. Osztrák-magyar államvasút részvény 654.50. Déli vasút 77.50. Elhavölgyi vasút 450.—. Északnyugati vasút részvény 446.—. Dohányrészvény 291.—. Rimamurányi vasmű 487.—. Alpezi bányarészvény 417.—. Májusi járadék 100.25. Magyar korona járadék 95.30. Török sorsjegy 104.—. Német birodalmi mártka 117.22-23. Napoleon d'or 19.03.

Külföldi értéktőzsde. Berlin, január 16. (Tőzsdei tudósítás.) Arra az újabb jelentésre, hogy a pántvas árat 5 márkával 1000 kg.-ként emelik, a tőzsde szilárdan nyílt meg. A bankpiac is szilárd volt. A járadékpiac állandó volt. Spanyolok Párisra, kínai papírok Londonra emelkedtek. Vasutak csodésnek. Később az üzet többször elcsodésodott, csak a bányapiacon volt élénkebb n forgalom. Magánkamatláb 2 1/2%.

Berlin, január 16. (Zárlat.) 4 1/2-os papírjárdék —. 4 1/2-os osztrák aranyjárdék 102.50. Elhavölgyi vasút —. Magyar koronajárdék 96.10. Osztrák-magyar államvasút —. Assa-oderbergi vasút —. Bécsi váltóár 85.25. Magyar vasúti beruházási kölcsön 103.10. Alpezi bányarészvény —. Disconto-Commandit 185.25. Aitalános villamosági Edison 189.—. Gelsenkircheni 172.80. Laura-kőb 194.25. 4 1/2-os ezüstjárdék 100.40. 4 1/2-os magyar aranyjárdék 100.90. Osztrák hitelrészvény 203.50. Déli vasút 20.30. Károlyi Lajos vasút 101.60. Orosz bankjegyek 216.25. 4 1/2-os új orosz kölcsön 96.—. 10rök dohányrészvény —. Olasz járadék 101.—. Magyar hitelbank —. Dynamit Irust 165.—. Harpeni 164.80. Az irányzat nyugodt.

Berlin, január 16. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. 4 1/2-os magyar aranyjárdék 100.90. Magyar koronajárdék 95.90. Osztrák hitelrészvény 202.75. Osztrák-magyar államvasút 140.—. Déli vasút 20.10.

Északnyugati vasút —. Elhavölgyi vasút —. Orosz bankjegy készpénz 216.20. Busenchtiradi —. Orosz bankjegy —. (Ultimo.) Lombard —.

Páris, január 16. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasút —. 4 1/2-os osztrák aranyjárdék 103.30. Osztrák Länderbank —. 3 1/2-os francia járadék 100.40. Ottomanbank 348.—. 3 1/2-os francia járadék 102.30. Alpezi bányarészvény 514.—. Déli vasút 107.—. 4 1/2-os magyar aranyjárdék 101.50. Párisi bankrészvény 993.—. Olasz járadék 100.30. Francia törleszt. járadék 99.70. Osztrák földhitelintézeti részvény —. Török dohányrészvény —. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, január 16. (Zárlat.) 4 1/2-os papírjárdék 100.55. 4 1/2-os osztrák aranyjárdék 102.65. Magyar koronajárdék 96.20. Osztrák-magyar bank 116.—. Déli vasút 20.90. Elhavölgyi vasút 113.50. Londoni váltóár 204.05. Bécsi bankjegyzőlet 114.—. Villamos részvény —. 3 1/2-os magyar aranykölcsön 83.70. 4 1/2-os ezüstjárdék 100.65. 4 1/2-os magyar aranyjárdék 100.75. Osztrák hitelrészvény 203.25. Osztrák-magyar államvasút 140.30. Északnyugati vasút 109.50. Bécsi váltóár 85.25. Párisi váltóár 81.25. Unio bank —. Alpezi bányarészvény 208.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, január 16. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Arólyamok január. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 203.—. Német bank 205.90. Disconto 185.30. Berlii kereskedelmi bank —. Gelsenkircheni 134.—. Harpeni 164.—. Laura-kőb 194.30. Olasz járadék —. Szilárd.

Hamburg, január 16. (Zárlat.) 4 1/2-os ezüstjárdék 100.20. 1890. sorsjegye 145.50. Déli vasút 20.25. 4 1/2-os osztrák aranyjárdék 103.—. Osztrák hitelrészvény 202.80. Osztrák-magyar államvasút 139.25. Olasz járadék 101.—. 4 1/2-os Magyar aranyjárdék 101.20. Az irányzat nyugodt.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi oszronok jelentése.

Január 16. A sertésüzlet irányzata változatlan. A) Hízott sertések ára: I. Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (párónként 400 kilogramm feltűli sulyban) — fillérg. Oreg közép (párónként 300-340 kilogramm terjedő sulyban) — fillérg. Fialat nehéz (párónként 320 kilogramm feltűli sulyban) 94-95 — fillérg. Fialat közép (párónként 251-320 kilogramm terjedő sulyban) 90-92 — fillérg. Fialat könnyű (párónként 250 kilogramm terjedő sulyban) — fillérg. — II. Magyar szedeti: Nehéz (párónként 280 kilogramm feltűli sulyban) — fillérg. Közép (párónként 240-280 kilogramm sulyban) — fillérg. Könnyű (párónként 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillérg. — III. Romániai: Nehéz (párónként 320 kilogramm feltűli sulyban) — fillérg. Közép (párónként 250-320 kilogramm terjedő sulyban) — fillérg. Könnyű (párónként 250 kilogramm terjedő sulyban) — fillérg. IV. Romániai eredeti (Stachi). Nehéz (párónként 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillérg. Könnyű (párónként 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillérg. — V. Szerbiai: Nehéz (párónként 280 kilogramm feltűli sulyban) 88-90 fillérg. Közép (párónként 240-260 kilogramm terjedő sulyban) 84-86 fillérg. Könnyű (párónként 240 kilogramm terjedő sulyban) 82-84 fillérg.

Sertéselésztszám 1902. január 14. napján volt készlet 26,887 darab. — 1902. január 15. napján felhajtott 739 darab. 1902. január 15. napján elszállított 861 darab. 1902. január 16. napjára maradt készletben 26,765 darab.

Table with columns for Jan. Jan., Jan. 16., Jan. 17., and various names like Im, Duna, Páris, Bécs, etc.

Kivonat a hivatalos lapból. — Január 16. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter a Népszeker Főiskolai Tanfolyam központi bizottságának elnökévé dr. Földes Béla tudományegyetemi tanárt, alelnökévé pedig k. Jónás Ödön metropolitánus tanárt, Sántha Ede okleveles ötvösöt a tiszánáni állami óvodához, — a földművelésügyi miniszter Rác György bács-kulcsi földirtóköst Bács-Bodrog vármegye közigazgatási bizottságába közigazgatási előadóvá, a kolozsvári m. kir. pénzügyigazgatóság Visky László végzett kereskedelmi iskolai tanuló kolozsvári lakost a kolozsvári m. kir. adóhivatalhoz díjtalan adóhivatali gyakornokká nevezte ki.

Nemagyasorútlások. Kisköru Thúrányszky Ferenc hajduszoiból lakos Kovácsra, kisköru Schwarz Gyula és Ernő tapolczi lakosk Szűcsre, kisköru Eszltzer Gyula kishéri lakos Erdőre, Román János baróthi lakos Bokorra, Berger Elemér kapovári lakos Bertalanra, Berger Zsigmond kapovári lakos Bertalanra, Povics István csekefai lakos Pálfiira, kisköru Schlicg Béla budapesti lakos Szigetire, Pollák Kálmán máramaroszigeti lakos, valamint kisköru leányi Julia Polgár, Wolner Márkus Lipót budapesti lakos Vámosra, Weisz Fülöp békéscsabai lakos Fehérrre, Stern Lipót és kisköru Stern Gyula szombathelyi lakosok Szántóra, Daró Lajos felfegyverlyamati lakos Gecserre, Kohn Adó szentmarótkertai lakos, valamint kisköru gyermekei, Anna és Ernő Kósára, Krausz Ró budapesti lakos Karácsonyira, Rosenbaum Miksa budapesti lakos saját, valamint kisköru gyermekei, Irén, Jolán és Andor Ráczra, kisköru Weisz Géza feléi kereskedelmi iskolai tanuló budapesti lakos Endreire, kisköru Weisz Zsig-

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Péntek, 1902. január hó 17-én.

Lohengrin.

Regényes opera 3 felvonásban. Irtá és zenéjét szerzette Wagner Richard. Fordították Böhm Gusztáv és Ormay Ferenc.

Személyek:

I. Henrik	Ney D.	1) királyi hír.	Mihályi
Lohengrin	Burrian	2) Dalnoki	
Brabant	Vasqueznyó	3) lovag	Kiss
Gottfried h.	Blánszky	4) Ney E.	Kornai
Telramund	Beck		
Ortrud, neje	Diósznyó		

Kezdeté 7 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1902. január hó 17-én.

Tárgma királyné.

Tragédia 5 felvonásban. Irtá Rákosi Jenő.

Személyek:

Tárgma	Jászai	Leszgyő	Horváth
Vendró	Szacsavay	Kydr	Fálly
Dzsábul	Somló	Kubán	Gyenes
Csakán	Mihályi	I. hirhozó	Császár
Balangyár	Gái	II.	Iványi
Szirák	Beregi	1. Sirató assz.	Boér
Baréza	Fáy Sz.	2. "	Boros F.
Káma	Moszlényi	3. "	Kezzeri
Arszil	Márkus	4. "	Szacsavay

Kezdeté 7 1/2 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Péntek, 1902. január hó 17-én.

Először:

Lotti ezredesi.

Énekes bohózat 2 felvonásban. Irtá Rudvard Stone. Fordította Faragó Odón. A dalok versszövegét írta Mérei Adolf.

Személyek:

Ton Dawentry	Sziklai	Barley	Szilágyi
Harriet	Sziklai	Mister Morvay	Iványi
Jean Dickson	Boross	Mister Bibb	Kalocsay
Kitty	Turcsányi	Miss Kate	Sellő
Ramajanah	Ráthonyi	Esmeralda	Iványiné
Lotti	Fédák	Elsie	Tomcsány

Kezdeté 7 1/2 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

Péntek, 1902. január hó 17-én.

A képviselő ur.

Eredeti bohózat 3 felvonásban. Irták Gúthi Soma és Rákosi Viktor.

Személyek:

Bodollai Károly	Góth	Melinda	Hegedűsné
Lili	Gazsi	Beke Antal	Vendrei
Eszter	Nikó L.	Csopaki	Rónaszéki
Péntek	Szerény	Puppenheim	Balassa
Füzessy	Tapolczai	Horvát	Kazaliczky
Bodollai Karcsi	Hegedűs	Ágnes	Fábián

Kezdeté 7 1/2 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Péntek, 1902. január hó 17-én.

Lili.

Énekes színmű 3 felvonásban. Irták: Hennequin és Millaud. Fordították Fái J. Béla és Evva Lajos. Zenéjét szerzette Hervé.

Személyek:

Plinhard	Szirmai	Bouzincourt	Szabó
Batalière	Szerdahelyi	Bouzincourt	Siposné
Hypothese	Kovács	Amelie	Hegyi
Bompan	Horváth	Antoine	
René	Raskó	Victorine	Vidorné

Kezdeté 7 órakor.

URANIA SZÍNHÁZ.

Péntek, 1902. január hó 17-én.

A tánc.

Irtá és felolvasa Pekár Gyula. Kezdeté 7 1/2 órakor.

FŐVÁROSI ORFEUM

Nagymező-utca 17.

Chung-Ling-Soo

De la Fère Sorenadás
Tarka Szinpad
Mason és Forbes La Morona
Az angyalvadászok.

Előzetes jelentés.

H hónap 21-én 8 napl

vendégszerzőpárt kezd a

Fáris Fono-Kinema-Színház

Sarah Bernhardt

Coquelin

és mások részvételével.

Vasárnap elő előadás.

Somossy-Mulató

Király-utca 71. Igazgató: Somossy K.

Ma

a nagy januári műsor

és

EVERHART a Karika-király.

Vasárnap délután 1/4-4-kor: nagy Everhart-matiné!

Mutatóványa után Everhart-mester a karikát szétosztja a gyermekek közt emléki!

Január hó 21-én

DIRKENS ANNIE

asszony első vendégfelépése.

Jegyek a Dirkens-estére már most válthatók a napl pénztárnál és az ismert előveteli tőzsdékben. A Dirkens asszony vendég szereplése alatt helyárakat mérsékelten emeltek.

Kiárusítás

leltározás miatt

rendkívüli olcsó étkezőkészletek

csak 1902. február hó 7-ig.

Komplett 6 személyre étesen aranyozott és remek festésű	
Étkezőkészlet	5.95
Teakészlet fin.	3.70
Teakészlet rokokó	4.45
Étkező modern	7.25
Kávékészlet	3.50
Étkező rokokó	4.75
Kávékészlet	4.75
Étkező rococo	8.50
Mocca platinával	4.90
Mosdó service	4.75
Vessit tveg service	6.50

Kiszélezzük 12 személyes étkező készleteinket. Dusan aranyozva fém kivétel 25, 30 és 35 frt. Majolika függőlámpa 4-75, nagy 6-50, gyertyakarokkal 12-50.

ORTNER REZSŐ és Tsa

Teréz-körut 32.

VIDÉKI megrendelésnél kérjük a vasúttalomat.

Ober-Seltersi ásványvíz-forrás

természetes Selters-víz

Az Ober-Seltersi ásványvíz-forrás víz hírneves gyógyvíznek van elismerve, különösen mell, gége és hurutos bántalmaknál. Az idegetek erőit és az emésztési szervek működését helyreállítja.

Kapható minden fűszerkereskedésben. Főraktár: Budapest, VII. Huszár-utca 5. sz.

HAZAI IPARI

A napirenden levő betörések alkalmából felhívjuk a pénzintézetek, kereskedők és magán-sok szives figyelmét

teljesen megtámadhatatlan pánél-pénzszekrényeinkre,

valamint

„ASBEST“-tel tűzmentesített pénz- és okmányszekrényeinkre.

Árjegyzékkel és legelőőbb ajánlattal készséggel és díjmentesen szolgálunk

Hesky Testvérek

cs. és kir. szab. pénz- és okmányszekrénygyára

Budapest, VI., Szabolcs-utca 4.

Joseph Williams & George Henry White Swansedban, (Angolország) 8353. számú

Újítások többökben hengertel vagy sajtoló lemezeknek, különösen bádótemezkeknek szétválasztására szolgáló berendezéseken című magyar szabadalmára

vevők vagy engedményesek kerestetnek.

Szives ajánlatok „W. W. 231“ alatt Mosse Rudolfhoz, Bécs, I. Seierstáta 2. intenzdők.

MAGYAR BAZÁR

DIVATLAP.

S. Hentaller Elma, és nagyilónyal Lónyal S.-né.

Kiadja: Az Athenaeum Irod. és nyomdai részvény-társ.

XXXV. ÉVFOLYAM.

A MAGYAR BAZÁR tartalma ólónk, érdekes és változatos. Elvezet, szórakoztató olvasmányok mellett figyelemmel kíséri a nagyvilági életet, az irodalom, művészet, életkondyái ügyek s a leánynevelés legérdekesebb mozzanatait, nem feledkeve meg a háztartás, kertészkedés és női munkákör egyéb ágrairól sem. Utbaigazítást ad a divat, szépség, egészség ápolására. A divatrész gyönyörű, néha szines ábrákkal, szabászati mintákkal fölüléli a gyermekdivatot is.

A MAGYAR BAZÁR rendes munkatársai: Abrányiné-Katona Klimentina, Bende Andorné, B. Büttner Lina, G. Büttner Julia, Csobol Minka, Dessewffy Ilona, Farnagó-Gyujtó Izabella, Fayné H. Mária, Gyarmathy Zsigmond, György Ilona, Harmath Lujza, öz. gróf Hessesteiné, úyvárosi-győri Horváth Bó aka, M. Hrabovszky Julia, Kövér Ilma, Kulffay Isabella, Lúthay Viktória, Lux Terka, Pakk-Uosevnyé báró Glauzitz Flóra, báró Redovitzné-Schuytza Ilona, Sárosi Bella, Sulok Ida, Szalay Fruzina, Szigethyné-Szalay Erzsébet, Székely Irén, Tabody Ida, Tavazzi Róza, Tutsokné-Bezhelt Lilly, Wettsteiné-Szilaha Margit, Vócosyné-Jankovits Lujza stb.

A MAGYAR BAZÁR minden hó 1-én és 16-án jelenik meg gyönyörű rajzokkal, szines divatképekkel, bő szépirodalmi melléklettel. Ezen a mellékleten két regényt közöl a MAGYAR BAZÁR. Talányokkal és pályakérdésekkel is foglalkoztatja a MAGYAR BAZÁR olvasóit és a megfejtőknek értékes jutalmat ad.

A Magyar Bazár-t a Budapesti Napló előfizetői

kedvezményes előfizetési áron kaphatják,

és pedig egész évre 12 korona helyett 9 koronáért, fél-évre 6 korona helyett 4 korona 50 fillérért, negyed-évre 3 korona helyett 2 korona 40 fillérért.

A „MAGYAR BAZÁR“ előfizetési ára a Budapesti Napló utalványán is beküldhető.

DÉLI VASUT.

A háló és közvetlen kocsik forgalma Budapest d. v. pályaudvarról az 1901/1902. évi TELI menetrendben.

I. II. oszt. hálókocsi. Budapest d. v. Velence (Venezia) között.

Pragerhof-Nabresina-Cormonsen át.
Bpest d. v. ind. este 8 óra 00 perc Velence ind. d. u. 2 óra 10 perc
Velence — érk. d. u. 2 10 Budapest d. v. érk. d. e. — 9 53
Menettartam: 18 1/4 óra. Menettartam: 19 1/4 óra.

I. II. oszt. közvetlen kocsik két I. oszt. hálókocsival.

Budapest d. v. — Ala között. Pragerhof-Marburg-Franzensfesten át.
Budapest d. v. ind. este 8 óra 00 perc Alálód indul d. u. 1 óra 57 perc
Alaba érkezik d. u. 4 14 Budapest d. v. érk. reggel 9 óra 53 p.
Menettartam: 20 1/4 óra. Menettartam: 20 óra.

I. II. oszt. közvetli. kocsik. Bpest d. v. Velence (Venezia) között

Pragerhof-Nabresina-Cormonsen át.
Budapest d. v. ind. este 8 óra 00 perc Velence ind. d. u. — 2 óra 10 perc
Velence — érk. d. u. 2 10 Budapest, d. v. érk. d. e. 9 53
Menettartam: 18 1/4 óra. Menettartam: 19 1/4 óra.

Budapest d. v. Abbazia-Fiume között. Pragerhof—St.-Petersen át.

Budapest d. v. ind. este 8 óra 00 perc Fiume — ind. este — 7 óra 52 p
Fiume — érk. d. e. 9 35 Budapest d. v. érk. d. e. 9 53
Menettartam: 13 1/2 óra. Menettartam: 14 óra.

Budapest d. v. Triest között. Pragerhofon át.

Bpest d. v. ind. reggel 8 óra 00 perc Triest — ind. reg — 8 óra 00 p
Triest — érk. este 9 00 Budapest d. v. érk. este — 9 20
Menettartam: 13 óra. Menettartam: 13 1/4 óra.

Budapest d. v. Pakrác között. Nagy-Kanizsa—Barson át.

Budapest d. v. ind. este 9 óra 55 perc Pakrác ind. d. u. — 2 óra 50 p
Pakrác — érk. d. u. — 1 óra 20 Budapest d. v. érk. reggel 6 23
Menettartam: 15 1/2 óra. Menettartam: 15 3/4 óra.

STANDARD életbiztosító-társaság

Edinburghban (Angolhon.)

Alapított 1825-ben.

Magyarországi fiók: Budapest IV., Kossuth Lajos-u. 4.

Évi bevétel. 30.000.000
Küintal nyereségnyrészek 170.000.000
Vagyon 240.000.000
Halálesetek folytán kifizetve 484.000.000

A Standard kötvényeinek nevezetesebb előnyei: Kétségtelen biztonság. Alacsony díjak. Szabad világgötvények. A kötvények érvényben tartása díjfizetések elmulasztásánál. Tökésítés és előre megállapított visszaváltási érték. Megtámadhatatlanság. Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egy évi fennállás után. Szabad háborúbiztosítás népfelkelők részére.

Díjtáblázatok kívánatra küldetnek.

Színházak heti műsora.

	M. Kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigaszínház	Népszínház	Magyar színház
Szombat	Troubadour	A bor	A dada	Kurucfurfang	Lotty ezredese
d. u. Vasárnap este	A navarrai leány Sylvia	Agglegények Tárgma királyné	Rontó Pál A dada	Gyimesi vad-virág Adám és Éva	New-York szépe Lotty ezredese

